

TALOUSARVIO 2021

TALOUSSUUNNITELMA 2022 – 2023

Kaupunginhallitus 23.11.2020

Kaupunginhallitus 7.12.2020

Kaupunginvaltuusto 14.12.2020

Sisällys

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	0
2. TALOUSSUUNNITELUN LÄHTÖKOHDAT	1
2.1. Talouden suhdannenäkymät	1
2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät	2
2.3. Sote-uudistus.....	7
2.4. Varsinais-Suomen työllisyyskehitys	8
2.5. Väestön kehityssennusteet.....	9
3. SOMERON KAUPUNGIN STRATEGIA 2025	13
4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA	16
4.1. Talousarvion laadinnan lähtökohdat.....	16
4.2. Talousarvion sitovuus	17
4.3. Vuoden 2021 talousarvio	18
4.4 Tuloslaskelma.....	24
4.5 Taloussuunnitelma 2021 – 2023	25
5. TYTÄRYHTEISÖT	31
6. KÄYTTÖTALouden PALVELUSUUNNITELMAT, MÄÄRÄRAHAT, TULOARVIOT JA TAVOITTEET TEHTÄVÄALUEITTAIN	34
7. INVESTOINTIOSA	122
8. RAHOITUSOSA	126

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Viimeisimpänä tilinpäätösvuotena 2019 kaupungin toimintamenojen kasvu edellisestävuodesta oli lähes neljä prosenttia. Pelkästään menoja tarkastelemalla kasvu olisi saanut olla vain noin puolen prosentin luokkaa, jotta kaupunki olisi saavuttanut nollatuloksen. Vuoden 2021 (kaupunginjohtajan) talousarvioehdotuksessa menokasvu jää lähelle tuota puolta prosenttia verrattuna vuoden 2020 talousarvioon.

Viime vuosina tulopuoleen nähden kestävämmän kustannuskasvu vaikuttaa muutenkin toistaiseksi taittuneen, vaikka esim. merkittäviä palveluverkkomuutoksia ei ole tehty. Lokakuun tilanteessa kaupungin meneillään olevan tilikauden toimintakulut olivat jopa noin 3,5 prosenttia eli 1,8 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Samaan aikaan verotulojen ja erityisesti valtionosuuksien merkittävän kasvun seurauksena kaupungin taloudellinen tilanne on suorastaan huomasti parempi kuin vuonna 2019.

Valtionosuudet ovat vuoden 2020 kuluessa kasvaneet merkittävästi myös meneillään olevaan koronapandemiaan perustuen. Tällä hetkellä on arvioitavissa, että valtionosuuksien tuomat tulolisäykset ovat olleet suuremmat kuin koronan hoidon tuomat menolisäykset. Kaupungin talouden kokonaistilanteen arvioinnissa onkin huomioitava, että kriisin taloudelliset vaikutukset tulevat vielä kertaantumassa tulevaisuudessa, mutta samalla valtionosuuksien ennakoitua vähenevän ensi vuonna.

Taluspohjan vahvistamisen tarve optimoimalla kaupungin toimintaa ei siis ole poistunut minnekään. Vuoden 2020 tavoitteena olleen tiedolla johtamisen kehittämisen edellytykset ovat nyt hyvät, kun käyttöön on saatu uusia tätä tukevia tietojärjestelmiä. Tulevan vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon tavoitteena onkin näitä välineitä hyödyntäen luoda talouden tasapainottamis- tai vakauttamisohjelma, millä nimellä tuota ohjenuoraa sitten lopulta halutaankaan kutsua.

Kaupungin palvelurakenteeseen tulee heti vuoden 2021 alussa merkittävä muutos, kun liikuntapalvelut siirtyvät Someron Liikunta ry:ltä liikkeenluovutuksella kaupungin itsensä tuottamiksi. Käynnissä ovat lisäksi mm. hankkeet kehitysvammaisten asumispalvelujen ja vanhusten palveluasumisen lisäämiseksi/uudistamiseksi. Nämä, kuten myös vuodelta 2020 mitä ilmeisimmin vuodelle 2021 alkavaksi siirtyvä keskusurheilukentän peruskorjaushanke parantavat taloussuunnitelmakaudella palvelutuotannon pohjana olevaan infraa. Keskustaympäristön kehittämissuunnitelman viimeistely ja sen toimenpiteiden toteutus puolestaan lisäävät tulevina vuosina kaupunkiympäristön yleiskuvaa ja viihtyisyyttä.

Usein kuulee arvosteltavan, että ”kaupunki ei tee mitään” ongelmallisen väestökehityksen suunnan muuttamiseksi. Paljon virheellisempää väittämää tuskin voisi esittää, sillä nuokin edellä mainitut hankkeet, kuten ylipäänsä pääosa kaupungin palvelutoiminnasta ja vaikkapa erilaisten yleis- ja kohdeavustusten jako, toteutetaan juuri siksi, että Somerolla olisi mahdollisimman hyvä elää. Tämän päälle laitettua markkinointiin ja muuhun imagonkohotukseen liittyvät konstit ovat onnistuneen hyvää ekstrapaa, mutta ilman kaiken keskiössä olevaa mehevää ”pihviä” ne tapaavat jäädä lopulta kumisemaan onttouttaan.

Itse luotan siihen, että ratkaiseva ”pihvi” on kunnossa ja vain paranee taloussuunnitelmakaudelle kaavailluilla toimenpiteillä. Siitä on sitten hyvä huudella kauemminkin. Tulevana vuonna Somero saakin uudenlaista näkyvyyttä mm. alkamassa olevan Somerosta kertovan TV-sarjan kautta. Tämänkin hankkeen toteutumista kaupunki on ratkaisevasti ollut edesauttamassa yhdessä paikallisen elinkeinoelämän kanssa.

Somerolla 18.11.2020

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

2. TALOUSSUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1. Talouden suhdannenäkymät

Taloussuunnittelun lähtökohdat –luvun katsaus perustuu Valtioneuvoston lokakuussa 2020 julkaisemaan ”Taloudellinen katsaus” julkaisuun.

Ennusteen mukaan Covid-19-pandemia on supistanut alkuvuoden aikana Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista. Kyseessä on suuri yksityiseen kulutukseen ja palveluiden kysyntään kohdistuva häiriö, jolla on merkittäviä työllisyys- ja tulovaikutuksia. Talouden toimuminen tämän vuoden loppupuolelta alkaen on hidasta taloudenpitäjien alhaisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Koronapandemia johti syvään maailmantalouden taantumaa, mutta monet indikaattorit viittaavat siihen, että talous elpyy kuluvan vuoden kolmannelta neljänneksestä lähtien. Maailmantalouden ennustetaan supistuvan yli 6 prosenttia tänä vuonna ja kääntyvän 5,5 prosentin kasvuun ensi vuonna.

Sekä lyhyet markkinakorot että valtionlainojen korot ovat historiallisen alhaiset. Lyhyet korot ovat laskeneet kevään väliaikaisen nousun jälkeen. Korkojen ennustetaan nousevan maltillisesti enustejakson lopulla.

Pandemian aiheuttama epävarmuus hidastaa ulkomaisen kysynnän kasvua monilla Suomen viennille keskeisillä toimialoilla, minkä seurauksena vienti jatkaa vähenemistä edelleen tämän vuoden aikana, joten teollisuuden loppuvuoden näkymät ovat epävarmat. Palveluista ICT- ja liike-elämän palveluiden näkymät ovat paremmat kuin aloilla, jotka kärsivät suoraan liikkumisen rajoitteista ja kuluttajien luottamuksen vähenemisestä.

Yksityisten investointien kasvu on heikointa vuoden kolmannella neljänneksellä ja jatkuu heikkona vielä vuoden lopussa. Vuoden alkupuolella rakentamisessa on kuitenkin näkynyt aiemmin ennakoitua positiivisempaa kehitystä. Uusien asuntojen rakentamisen arvioidaan vähenevän. Uusia asuntoja aletaan rakentaa useampi tuhat vähemmän, mikä kääntää asuinrakennusinvestoinnit selvään laskuun.

Palveluiden kulutus on kärsinyt eniten epidemian takia käynnistetyistä liikkumisen ja liiketoiminnan rajoituksista. Kuluttajien varovaisuuden ennakoidaan vaikuttavan palveluiden kulutukseen vielä ensi vuonna. Kulutushyödykkeiden kulutus väheni alkuvuonna maltillisesti ja elintarvikkeiden kulutus kasvoi hieman vuoden takaiseen verrattuna. Tavaroiden kulutuksen arvioidaan palautuvan normaalitasolleen vuoden 2021 alkupuolella.

Työvoiman kysyntä on vähäisempää, ja työllisten määrä vähenee edelleen vuoden 2020 kuluessa. Talouskasvu alkaa asteittain kohentaa työvoiman kysyntää vuosina 2021–2022. Työttömyysaste nousee korkeimmillaan 8,2 prosenttiin vuonna 2021. Työllisyyden kasvusta huolimatta työllisyysaste jää 71,5 prosenttiin vuonna 2022.

Ansiotaso kasvaa noin 2 prosenttia vuodessa ensi vuodesta lähtien. Kuluttajahintojen nousu pysyy maltillisena kulutuksen kasvun jäädessä vaimeaksi.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä kasvaa tänä vuonna voimakkaasti noin 18 miljardiin euroon eli 7,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Myös julkinen velka suhteessa BKT:hen kasvaa nopeasti. Julkista taloutta heikentävät koronapandemian puhkeamista seurannut talouden taantuma sekä hallituksen päättämät yrityksiä, kansalaisia ja talouden kasvua tukevat toimet. Julkinen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino pienenee lähivuosina mutta on edelleen 7 miljardin euron tuntumassa eli 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024.

Julkisen talous oli rakenteellisesti alijäämäinen jo ennen koronaepidemian puhkeamista. Väestön ikääntyminen on heikentänyt julkista taloutta merkittävästi jo kymmenen vuoden ajan, kun paljon julkisia palveluja ja etuuksia käyttävien ikääntyneiden määrä on kääntynyt nopeaan kasvuun. Samalla työikäinen väestö on alkanut vähentyä.

Vuonna 2021 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,6 % ja arvonlisäyksen 2,4 %, johtuen palvelualojen teollisuustuotantoa nopeammasta toipumisesta. Vuonna 2022 talouskasvu hidastuu ja on ennusteen mukaan 1,7 %, kun erityisesti palvelualojen kiinniotto päättyy ja kun myös yksityisen kulutuskysynnän kasvuvauhti hidastuu. Myös kansainvälisen kaupan vetoapu vähenee v. 2022.

Keskeisiä ennustelukuja

	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
	määrän muutos, %					
BKT markkinahintaan	3,3	1,5	1,1	-4,5	2,6	1,7
Tavaroiden ja palveluiden tuonti	4,2	5,5	2,4	-10,0	4,0	2,8
Tavaroiden ja palveluiden vienti	8,6	1,7	7,5	-12,5	5,3	3,8
Yksityinen kulutus	1,0	1,8	0,9	-3,8	4,0	1,6
Julkisen kulutus	0,1	1,6	1,2	3,9	1,1	-1,1
Yksityiset investoinnit	5,7	3,7	-1,5	-7,6	0,2	4,2
Julkiset investoinnit	0,5	5,0	1,3	8,7	-0,9	-2,6
Työllisyysaste, %	69,6	71,7	72,5	71,2	71,0	71,5
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,7	8,0	8,2	8,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,7	1,1	1,0	0,4	1,2	1,4
Ansiotasoindeksi, muutos, %	0,2	1,7	2,1	1,7	2,5	2,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus syksy 2020, tiivistelmä

2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät

Tilastokeskuksen keräämien vuoden 2019 ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien toimintakate oli yhteensä -30,5 miljardia euroa. Se heikentyi 1,3 miljardia euroa eli 4,3 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätöstietoihin nähden. Toimintakatteen heikentyminen perustui kuntien toimintakulujen kasvuun.

Ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntien toimintakulut kasvoivat edellisestä vuodesta noin 995 miljoonaa euroa eli 2,7 prosenttia. Toimintakulujen kasvuun vaikutti palvelujen oston lisääntyminen 978 miljoonalla euroalla. Henkilöstökulut vähenivät 58 miljoonalla edellisestä vuodesta.

Kuntien toimintatuotot vähenivät 283 miljoonalla eurolla, ja niitä kertyi kunnille 7,3 miljardia euroa, joka oli 3,8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Toimintatuottojen vähentyminen johtui sekä myyntituottojen että maksutuottojen kertymän alentumisesta.

Kuntien verotulot kasvoivat noin 590 miljoonaa euroa eli 2,6 prosenttia edellisestä vuodesta. Verotulojen kasvu johtui suurimmaksi osaksi tuloverojen osuuden kasvusta noin 479 miljoonalla eurolla. Kuntien osuus yhteisöverojen tuotosta kasvoi 35 miljoonaa euroa. Kunnille karttui myös 76 miljoonaa euroa enemmän muita verotuloja.

Kunnille ohjautuvien valtionosuuksien määrä kasvoi 181 miljoonaa euroa, mikä merkitsi 2,1 prosentin kasvua edellisestä vuodesta. Verotulojen ja valtionosuuksien muodostama verorahoitus oli 31,7 miljardia euroa eli 5 736 euroa / asukas.

Toimintakatteen heikkeneminen ja sitä pienemmäksi jäänyt verorahoituksen kasvu selittävät valtaosin yhteensä 327 miljoonaa euroa edellistä vuotta heikompaa vuosikatetta.

Vuosikate oli vuonna 2019 negatiivinen yhteensä 74 kunnalla, kun taas sitä edeltävänä vuonna negatiivisen vuosikatteen kuntia todettiin olevan yhteensä 46. Vuosikate kattoi kuntien poistoista 75,5 prosenttia, mikä tarkoitti heikentymistä kyseisessä tunnusluvussa edellisvuoden 94,2 prosentista.

Vuonna 2019 kuntien nettoinvestoinnit olivat 2,7 miljardia euroa. Vähennystä niissä oli edellisestä vuodesta 52 miljoonaa euroa eli 1,8 prosenttia.

Kuntien lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 1,7 miljardia euroa ja oli yhteensä 18,5 miljardia euroa eli 3342 euroa / asukas. Kuntien lainakanta muodostui peräti 10,1 prosenttia suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Kuntien omavaraisuusaste, joka kuvaa oman pääoman suhdetta koko pääomaan, oli 57,9 prosenttia. Suhdeluku oli heikempi kuin edeltävänä vuonna, jolloin se oli 59,6 prosenttia.

Kuntakonsernien talous

Kuntakonsernien toimintakate oli vuoden 2019 tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan -28,1 miljardia euroa. Toimintakate oli 2,4 miljardia euroa kuntien toimintakatetta vahvempi. Konsernien vuosikate heikkeni edellisvuodesta 266 miljoonaa euroa ja oli yhteensä 4,5 miljardia euroa. Vuosikate muodostui 2,7 miljardia euroa kuntien vuosikatetta paremmaksi. Vuoden 2019 tietojen mukaan negatiivisen vuosikatteen kuntakonserneja oli 21, kun taas vuotta aiemmin niitä todettiin olevan 13. Konsernin poistoista vuosikate kattoi 100,2 prosenttia.

Kuntakonsernien nettoinvestoinnit olivat yhteenlaskettuna 6,9 miljardia euroa, joka oli 607 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Konsernien lainakanta kasvoi 3,1 miljardia euroa vuotta aikaisempaa suuremmaksi, ja se oli yhteensä 39,1 miljardia euroa. Kasvua lainakannassa oli yhteensä 8,5 prosenttia vuoden 2019 aikana. Kuntakonsernien asukaskohtaiset lainat olivat 7 081 euroa.

Manner-Suomen kuntien talous tammi-kesäkuussa 2020

Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain tilaston mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut olivat 19,2 miljardia euroa ja ne kasvoivat vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla 0,3 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta.

Kuntien toimintamenojen kasvua on hidastanut keväällä alkanut koronapandemia, sillä osa kuntien palveluista on ollut rajoitustoimien piirissä ja osa kiireettömästä sairaanhoidosta on siirretty myöhemmäksi.

Vuoden 2020 jälkipuoliskolla kuntien toimintamenoja tulevat lisäämään mm. covid-19-viruksen testauksista ja jäljittämisestä aiheutuneet kustannukset sekä hoito- ja palveluvelkaan liittyvät korjaavat toimenpiteet.

Tilastokeskuksen neljännesvuosittilaston mukaan kuntien ulkoiset toimintatuotot olivat 3,3 miljardia euroa ja ne vähenivät 2,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kuntien verotulot olivat 11,7 miljardia euroa, mikä oli 1,3 % vähemmän, kuin edellisvuoden tammi-kesäkuun verotulot.

Kuntien saamat valtionosuudet kasvoivat 14,3 prosenttia 5,1 miljardiin euroon. Vuosikate kasvoi 0,3 miljardilla eurolla ja 1,4 miljardia euroa. Kuntayhtymien ulkoiset toimintakulut kasvoivat 0,2 prosenttia kun taas toimintatuotot vähenivät 3,4 prosenttia.

Koronapandemia ja sen taloudelliset vaikutukset ovat heikentäneet kuntatalouden ennustetta viime kuukausien aikana. Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet erilaisia johtuen kuntien erilaisista elinkeinorakenteista ja maantieteellisestä sijainnista, kunnan palvelujen järjestämisestä ja koronatapausten määrästä.

Hallitus on tukenut kuntia kahdella suoralla koronatukipaketilla vuoden 2020 aikana. Ensimmäinen tukipaketti oli 1,4 miljardia euroa ja toinen tukipaketti oli 1,45 miljardia euroa. Tukitoimet jakaantuvat pääasiassa vuosille 2020 ja 2021. Vuoden 2022 osalta hallitus tarkastelee tukitoimia erikseen ja tekee niistä ratkaisut syksyllä 2021.

Syksyn 2020 budjettiriihen yhteydessä hallitus osoitti kunnille lisätukea syksyn 2020 lisätalousarviossa. Peruspalvelujen valtionosuuksia korotettiin 400 milj. eurolla ja sairaanhoitopiirien valtionavustusta 200 milj. eurolla. Näiden lisäksi syksyn lisätalousarviossa osoitettiin 355 milj. euroa koronavirukseen liittyvien välittömien kustannusten, kuten testauksen, täysimääräiseen korvaamiseen.

Muutoksia työvoimakustannuksissa

Vuonna 2020 keskimäärin kuntatyönantajan tai muun Kevan jäsenyhteisön sosiaalivakuutusmaksut suhteessa maksun perusteena olevaan palkkasummaan ovat noin 24,10 prosenttia.

Vuonna 2019 välillisten kustannusten osuus oli keskimäärin 24,3 prosenttia, joten sosiaalivakuutusmaksurasite pysyy suurin piirtein edellisen vuoden tasolla tai laskee aivan vähän.

Sivukulujen pieni alennus syntyi yhteisvaikutuksesta, kun sekä eläkemaksu että työttömyysvakuutusmaksu laskivat, mutta sairausvakuutusmaksu nousi.

Keskeiset työnantajan sosiaalivakuutusmaksut vuosina 2017 – 2022

TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT (prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta)	2017	2018	2019	2020	2021 ennuste	2022 ennuste
Sairausvakuutusmaksu	1,08	0,86	0,77	1,34	1,53	1,42
Työttömyysvakuutusmaksu	3,30	2,60	2,05	1,70	1,90	1,90
Kevan jäsenyhteisön eläkemaksu (keskimääräinen työnantajan osuus)	21,95	21,60	21,20	20,80	20,80	20,80
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta	17,05	16,75	17,25	16,85	16,85	16,85
Varhaiseläkemenoperusteinen maksu	0,90	1,00	-	-	-	-
Eläkemenoperusteinen maksuosa	4,00	3,85	3,95	3,95	3,95	3,95
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu	16,99	16,88	16,76	16,34	16,34	16,34
Muut erät (keskimäärin)	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
TYÖNANTAJAN MAKSUT KESKIMÄÄRIN	26,53	25,29	24,28	24,09	24,5	24,4
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta	-2,91	-1,25	-1,01	-0,18	0,40	-0,10
Vakuutetun eläkemaksu (alle 53v. tai yli 62v.)	6,15	6,35	6,75	7,15	7,15	7,15
Vakuutetun eläkemaksu (53-62v.)	7,65	7,85	8,25	8,65	8,65	8,65

(Lähde: Kuntaliitto 8.10.2020)

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu vuonna 2020 on 1,34 prosenttia (0,77 % vuonna 2019), joten se nousee 0,57 prosenttiyksiköllä vuodesta 2019. Nousu johtuu siitä, että kilpailukykysojimuksessa sovittu työnantajien sairausvakuutusmaksun alennus pienenee 1,04 prosenttiyksiköstä

(vuonna 2019) 0,58 prosenttiyksikköön vuonna 2020. Kuntaliitto ennustaa vuoden 2021 sairausvakuutusmaksun nousevan 1,53 prosenttiin.

Vuonna 2020 työttömyysvakuutusmaksu on 0,45 prosenttia palkasta, jos palkkasumma on korkeintaan 2 125 500 euroa. Sen ylittävältä osalta työttömyysvakuutusmaksu on 1,70 prosenttia palkasta. Vuonna 2019 vastaavat prosenttiluvut olivat 0,5 % ja 2,05 %, joten esimerkiksi suuren työnantajan työttömyysvakuutusmaksu laski 0,35 prosenttiyksikköä vuonna 2020. Maksu laski myös sitä edeltävä vuonna. Kuntaliiton ennusteen mukaan työttömyysvakuutusmaksu nousee 1,90 prosenttiin vuonna 2021.

Kevan jäsenyhteisöjen palkkaperusteinen eläkemaksurakenne uudistui vuonna 2019. Palkkaperusteinen eläkemaksu on nykyään kokonaisaläkemaksu, joka sisältää paitsi työnantajan niin myös työntekijän osuuden eläkemaksusta. Vuoden 2019 alussa lakkautettiin myös varhaisaläkemenoperusteinen maksu eli ns. varhe-maksu.

Osa kuntatyönantajista maksaa myös eläkemenoperusteista maksua, joka perustuu ennen vuotta 2005 jo karttuneisiin eläkevastuisiin. Eläkemenoperusteisen maksun kokonaissumma vuonna 2020 on 737 miljoonaa euroa, mikä on noin 3,95 prosenttia palkkasummasta. Vuonna 2019 eläkemenoperusteinen maksu oli 706 milj. euroa, joten maksettava euromäärä nousi hieman palkkasumman mukana.

Valtionosuudet

Vuoden 2021 Kuntatalousohjelman (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:64) mukaan valtio turvaa kuntien peruspalvelujen järjestämistä jatkamalla kuntatalouden tukitoimia vuonna 2021 ja osoittaa peruspalvelujen valtionosuuksiin 300 milj. euron lisäyksen, josta 20 milj. euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen. Tämän lisäksi valtio päätti jatkaa yhteisöveron jako-osuuden korotusta vielä vuonna 2021.

Vuoden 2021 kuntatalousohjelman mukaan kuntien tilannetta helpotetaan korvaamalla koronaviirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 mrd. euroa.

Vuoden 2021 kuntatalousohjelman mukaan kunnille tulee uusia tai laajenevia tehtäviä ja velvoitteita, joihin valtio osoittaa täysimääräisen rahoituksen, jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta heikentävästi kuntatalouteen. Näitä em. uudistuksia ovat:

- Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oppilaan oikeutta saada maksutonta opetusta. Valtion osoittaa tähän hankkeeseen lisärahoitusta ensivuodelle 22 milj. euroa. Tähän lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja vahvistetaan perusopetuksessa ja toisella asteella.
- Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoituksen nostamiseen kohdennetaan 53 milj. euroa vuonna 2021 ja lisäksi siihen liittyen lähihoitajien koulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20 milj. euroa.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17 milj. eurolla vuonna 2021. Kuntien valtionosuuksiin tehdään vastaava lisäys.
- Varhaiskasvatuksen kehittämiseen kohdennetaan 15 milj. euroa. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 milj. eurolla. Muutos tulee

voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 milj. euroa. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä.

Vuoden 2021 Kuntatalousohjelman arvion mukaan valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta arviolta noin 865 milj. eurolla vuonna 2021 vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti valtionosuuksien määräaikainen 300 milj. euron korotus ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen jatkaminen vuodelle 2021.

Tulevina taloussuunnitteluvuosina kuntien valtionosuuksiin vaikuttanee valmisteilla oleva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Uudistus siirtäisi sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen tehtävät kunnilta perustettaville sote-maakunnille. Soteuudistuksen vaikutukset kuntatalouteen otetaan huomioon kuntatalousohjelmassa siinä vaiheessa, kun uudistusta koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2021

Verotulot

Hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuoden 2021 aikana indeksitarkistus ansiotasoindeksiin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 60 milj. eurolla vuonna 2021.

Työtulovähennystä korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 72 milj. eurolla vuonna 2021. Perusvähennyksen korotuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 40 milj. eurolla vuonna 2021. Asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että vuonna 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Muutoksen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 5 milj. eurolla vuonna 2021.

Liikenteen työsuhde-etujen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoja 7 milj. eurolla vuonna 2021. Muutokset koskevat mm. seuraavia: työsuhdematkalipun verovapaata osuutta korotetaan ja verotusta yksinkertaistetaan, täyssähköautojen vapaan autoedun ja käyttöedun verotusarvoa alennetaan määräaikaisesti vuosina 2021–2025, sähköautojen latausetu vapautetaan verosta määräaikaisesti vuosina 2021–2025. Näiden lisäksi työsuhdepolkupyöräetu säädetään verovapaaksi ja joukkoliikenteen osuus työsuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastetaan verovapaaseen työsuhdematkalippuun.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Huojennuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 2 milj. eurolla vuonna 2021. Lisäksi vuosina 2020–2023 voimassaolevat irtaimen käyttömaisuuksien korotetut poistot vaikuttavat ajanjaksolla kunnallisverotuloja alentavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuonna 2021. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kunnallisverotulojen kertymää siirtyy vuodelta 2020 arviolta 98 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022.

Koronaviruspandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta korotettiin kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2020. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 edelleen noin 60 milj. eurolla. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus edelleen vuodelle 2021. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 510 milj. eurolla ja vuonna 2022 noin 40 milj. eurolla.

Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 milj. eurolla. Maksujen alennus tulee voimaan elokuussa 2021, joten ensi vuodelle arvioitu maksutulojen vähennys on noin 30 milj. euroa.

Kunnille tämä kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 102 milj. eurolla.

Koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi vuonna 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla vuonna 2021.

2.3. Sote-uudistus

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallituskaudella sote-uudistus koostuu sosiaali- ja terveyspalvelujen sisällöllisestä uudistamisesta ja rakenteellisesta uudistuksesta. Rakenneuudistusta valmistellaan ja palveluja kehitetään maakuntien alueilla. Sote-uudistuksen yhteydessä myös pelastustoimen järjestäminen siirretään kunnilta maakunnille.

Sote-uudistuksessa painopiste on julkisten palvelujen kehittämisessä, joita ovat mm. sosiaalihuollon palvelut, avoterveydenhuollon palvelut, sairaalapalvelut, suun terveydenhuolto, mielenterveys- ja päihdepalvelut, lastensuojelu, vammaispalvelut, ikäihmisten palvelut ja kotihoito.

Sote-uudistuksen vaikutukset kuntien rahoitukseen ja omaisuuteen

Valtioneuvoston ylläpitämän Sote-uudistusverkkosivujen mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta maakunnille, kuntien tuloja vastaavasti siirrettäisiin valtiolle, joka rahoittaisi maakuntien toimintaa. Rahoituksen siirtoa valmistellaan edellisellä vaalikaudella ehdotetun ja eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsitellyn mallin perusteella.

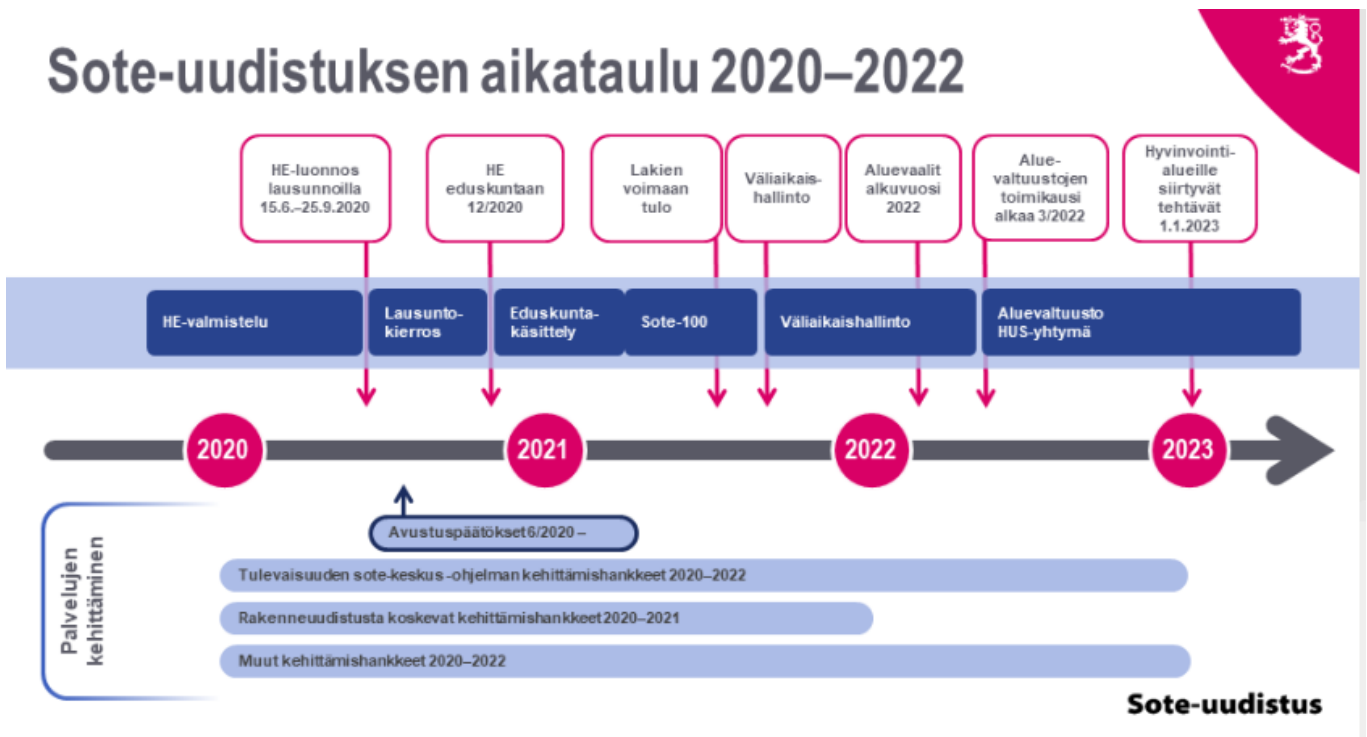
Rahoituksen siirto on tarkoitus toteuttaa vähentämällä kunnilta valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta.

Myös valtionosuusjärjestelmän uudistamista valmistellaan lähtökohtaisesti edellisellä vaalikaudella ehdotetun ja eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsitellyn mallin perusteella. Nykyisen valtionosuusjärjestelmän perusrakenteeseen ja kriteereihin ei esitetä merkittäviä muutoksia.

Sen sijaan tulojen tasausjärjestelmään (verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus) on mahdollisesti tulossa muutoksia, koska merkittävä osa verotuloista siirtyisi maakuntien rahoitukseen.

Omaisuusjärjestelyissä valmistelun lähtökohtana on pääpiirteittäin edellisen vaalikauden ehdotusta vastaava malli, jossa sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kuntayhtymät siirtyisivät maakunnille varoineen ja velkoineen.

Sote-uudistuksen aikataulu vuosille 2020 – 2022 on kuvattu tarkemmin seuraavassa:

Lähde: Valtioneuvosto, Sote-uudistus

Someron kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen on arvioitu parantavan kaupungin asemaa, koska sote-palvelut, joiden kustannuksiin kohdistuu suurin nousupaine, siirtyvät uudistuksen toteutuessa hyvinvointialueiden vastattaviksi. Muutoksilla on suuria vaikutuksia myös em. toimintoihin nykyään kytkeytyvien hallinnon tukipalvelujen järjestämiseen tulevaisuudessa. Kaupunki on aiemmin tehnyt tähän liittyvää pohjavalmistelua ja muutosten vaikutusarviointia yhteistyössä BDO Oy:n kanssa. Neljän vuoden takaisten laskelmien mukaan kaupungin perusturvatoimen ulkopuolisilla toimialoilla on noin 3,5 miljoonan euron arvosta soteen liittyviä toimintoja.

2.4. Varsinais-Suomen työllisyyskehitys

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli vuoden 2020 syyskuun lopussa yhteensä 315 800 työtöntä työnhakijaa. Se on 89 700 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden määrä väheni edellisestä kuusta 13 900:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,0 prosenttia, eli 3,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastosta.

ELY-keskuksen julkaiseman Varsinais-Suomen työllisyyskatsauksen (syyskuu 2020) mukaan vuoden 2020 syyskuun lopussa työttömien työnhakijoiden määrä oli suurempi kuin vuotta aiemmin kaikissa Varsinais-Suomen 27 kunnassa.

Varsinais-Suomen kuntien väliset erot olivat merkittäviä. Työttömyysprosentti oli korkein Turun kaupungissa (14,5 %) sekä alin Sauvossa (5 %). Verrattuna koko maan tasoon (12,0 %) on työttömyysaste sitä alempi 25 varsinaissuomalaisessa kunnassa. Samalla tasolla se oli Salossa ja sitä korkeampi työttömyysaste oli Turun kaupungissa.

Alin työttömyysaste eli työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Turunmaalla (8,3 %). Työttömyysaste oli korkein Turussa (11,9 %) ja Salossa (11,4 %). Pienin työttömyysaste oli Turunmaan saaristossa (8,3 %) sekä kunnista Sauvossa (5,0 %).

Varsinais-Suomen alueella alle 25 –vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli syyskuussa yhteensä 3 100, mikä on 900 henkeä eli 41 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli 50-vuotiaita oli työttömänä syyskuussa 9 200 henkilöä eli noin 36 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli 55-vuotiaita oli työttömänä 6 200 eli 33 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli 60-vuotiaita oli työttömänä 3 000 henkilöä eli 24 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Ammattiryhmittäin tarkasteltuna työttömien määrä vuonna 2020 oli lähes kaikissa ammattiryhmissä suurempi kuin vuonna 2019. Työttömien määrä kasvoi voimakkaasti majoitus- ja ravitsemusalalla, kuljetuksissa sekä metalliteollisuuden aloilla.

Syyskuun 2020 lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 5 800, mikä on 1 100 (23 %) enemmän kuin vuonna 2019. Määrä kasvoi 130 henkilöllä syyskuun aikana, kasvua on nyt kestänyt yli puoli vuotta.

Yli kaksi vuotta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömistä oli 2 300 henkilöä, mikä on 40 (2 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömistä on alle 25-vuotiaita 160 henkilöä ja alle 45-vuotiaita 2 100 henkilöä (36 %).

Somerolla oli 282 työtöntä työnhakijaa syyskuussa 2020, kun vastaavasti vuonna 2019 työtöntä työnhakijaa oli 229. Vuodesta 2019 työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 53 hakijalla (23 %). Työttömyysprosentti oli 7,7 % kuluvan vuoden syyskuussa, kun se oli ollut edellisenä vuotena 6,2 %.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 31, kun edellisenä vuotena oli ollut 28 henkilöä. Yli vuoden työttömänä oli 62 henkilöä, kasvua edellisestä vuodesta oli 10 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli Somerolla 25, kun vuotta aiemmin oli ollut 24 avointa työpaikkaa.

Lähde: Varsinais- Suomen työllisyyskatsaus syyskuu 2020.

2.5. Väestön kehityssennusteet

Tilastokeskuksen viimeisin väestöennuste vuosille 2019 – 2070 on julkaistu 30.9.2019. Ennusteen mukaan maamme väkiluku lähtee nykyisellä kehityksellä laskuun vuonna 2031. Ennusteen mukaan Suomessa ei ole 14 vuoden jälkeen enää yhtään maakuntaa, jossa syntyy enemmän ihmisiä kuin kuolee, jos syntyvyys pysyy nykyisellä tasolla. Ennusteen mukaan väkiluku lähtee nykyisellä kehityksellä laskuun vuonna 2031. Vuonna 2050 väkiluvun ennustetaan olevan 100 000 nykyistä pienempi.

Väestöennusteen mukaan työikäisen (15-64 –vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010 – 2018 välisenä aikana työikäisten määrä on vähentynyt 122 000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 111 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.

Työikäisen väestön määrän väheneminen kiihtyisi syntyvyyden laskusta johtuen 2040-luvulla. Vuosien 2041-2050 aikana työikäinen väestö vähenisi 132 000 henkilöllä ja 2051-2060 edelleen 163 000 henkilöllä. Vuoden 2060 lopussa työikäisen väestön määrä olisi 3,19 miljoonaa henkilöä,

mikä on runsaat 400 000 henkilöä nykyistä vähemmän. Työikäisten osuus väestöstä on tällä hetkellä 62 %. Osuus pienenee 60 prosenttiin vuoteen 2040 ja 57 prosenttiin vuoteen 2060 mennessä.

Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä eikä niitä laadittaessa oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen. Väestöennuste osoittaa vain sen, millainen väestökehitys on luvassa, jos viimeaikainen kehitys jatkuisi muuttumattomana seuraavat vuosikymmenet.

Tilastokeskuksen julkaiseman ennakkotiedon mukaan Suomen väkiluku on 5 533 390 kuluvan vuoden syyskuussa. Väkiluku kasvoi tammi–syyskuun aikana 8 098 hengellä. Syyt väestönlisäykseen olivat muuttovoitto ulkomailta (maahanmuuttoja oli 13 616 enemmän kuin maastamuuttoja) ja syntyneitä oli 5 579 vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välisiä muuttoja kertyi tammi–syyskuun aikana ennakkotietojen mukaan yhteensä 229 284 muuttoja. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 5 663 muuttua.

Syyskuun ennakkotilaston mukaan maakunnittaisten ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi tammi–syyskuussa Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Ahvenanmaalla ja Pohjanmaalla.

Väestön kehitys Somerolla

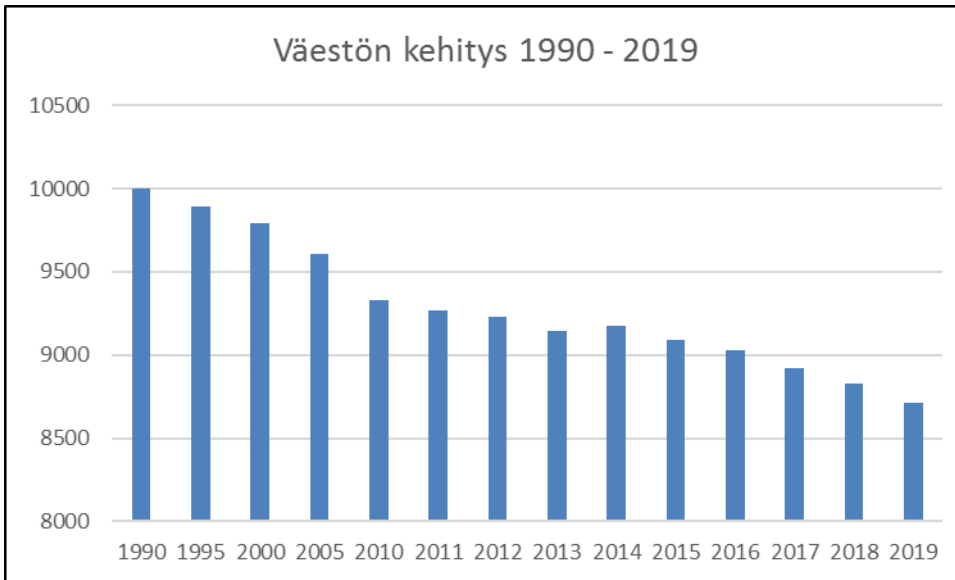
Someron väkiluku oli vielä vuonna 1990 yli 10 000 asukasta, mutta on sen jälkeen laskenut muutamaa vuotta lukuun ottamatta. Syntyvyys on selvästi kuolleisuutta pienempi. Myös lähtömuutto on joinakin vuosina tulomuutto suurempi. Varsinkin alkusyksystä lähtömuutto on selvästi suurempaa opiskelijoiden muuttaessa opiskelupaikkakunnalle.

Vuosi	Synt.	Kuoll.	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Netto muutto	Väkil. muutos (sis.korj)	Väki- luku 31.12.
1980	92	122	237	276	-39	-60	10 289
1985	115	165	276	250	+26	-18	10 015
1990	96	144	289	241	+48	18	10 002
1995	106	161	295	282	+13	-38	9 894
2000	96	112	358	362	-4	-10	9 789
2005	81	109	354	413	-59	-78	9 606
2010	70	136	296	324	-28	-72	9 330
2011	75	127	358	396	-38	-62	9 268
2012	76	134	327	332	-5	-39	9 229
2013	85	148	309	338	-29	-83	9 146
2014	72	114	323	281	+42	27	9 173
2015	62	150	348	337	+11	-80	9 093
2016	66	133	344	339	+5	-66	9 027
2017	64	156	315	335	-20	-5	8 919
2018	60	131	364	379	-15	-5	8 828
2019	49	134	271	328	-57	-117	8 711
2025	47	135	308	279	+29		8 345
2030	43	135	307	263	+44		8 088
2035	41	138	304	247	+57		7 859
2040	40	142	298	228	70		7 679

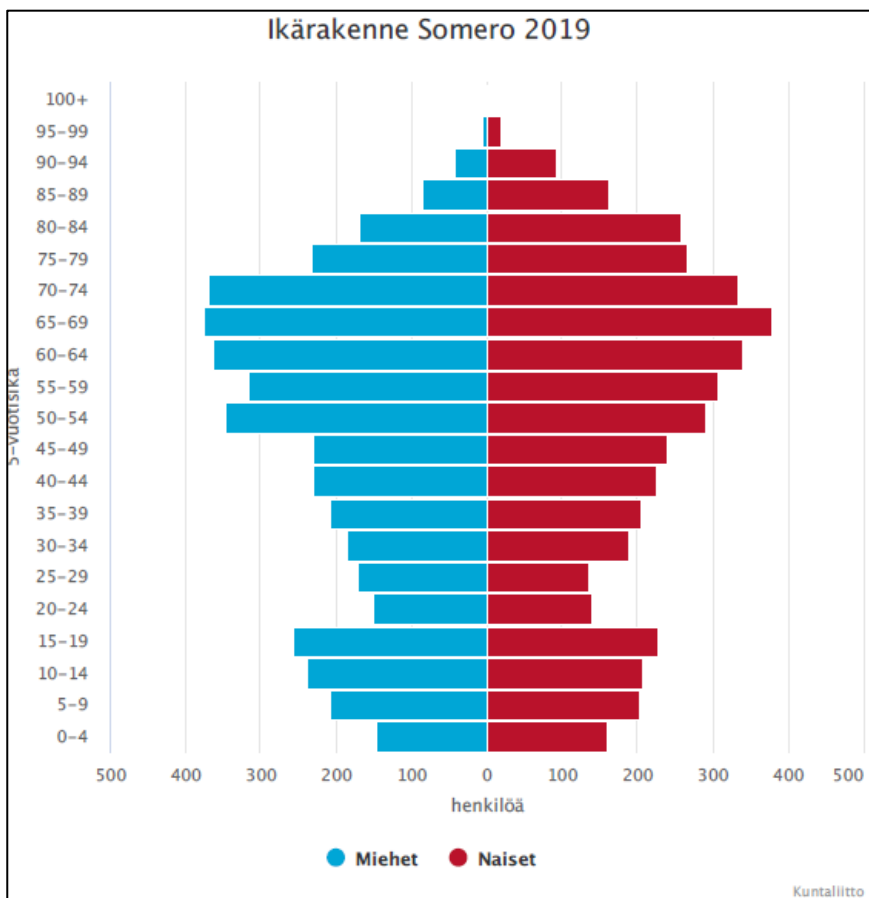
Lähde: Tilastokeskus väestöennuste 2019 ja Tilastokeskuksen vuoden 2019 lopulliset tiedot

Someron asukasluku 31.12.2019 oli 8 711 henkeä, joista miehiä oli 4 390 ja naisia oli 4 438. Edelliseen vuoteen asukasluku väheni -177 hengellä (-1,3 %).

Alla olevassa kuvassa on kuvattu Someron väestön kehitys vuosien 1990 – 2019 aikana.

Joulukuussa 2019 asukkaista alle 15-vuotiaita oli 13,3 %, 15-64-vuotiaita 54,6 % ja yli 65-vuotta täyttäneitä 32,1 %. Väestön keski-ikä oli 49,1 vuotta vuonna 2019.

Lähde: Kuntaliitto, väkiluku.

Someron työikäisen väestön määrän ennustetaan vähenevän vuoteen 2030 mennessä nykyisestä 54,7 prosentista 50,7 prosenttiin. Yli 65-vuotiaiden osuuden väestöstä arvioidaan nousevan 31 prosentista 39 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Väestöstä suomenkielisiä oli 8 368, ruotsinkielisiä 49 ja muut kielet yhteensä 294. Ulkomaan kansalaisia oli 240 eli 2,8 %. Vieraskielisten osuus väestöstä oli 3,4 %.

Väestöllinen huoltosuhde (alle 15 -vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 100 työkäistä kohti) oli vuonna 2019 Somerolla 83,3, kun se koko maassa oli 61,4. Väestöennusteen mukaan Somerolla 100 huollettavan raja ylittyisi jo 2033, jolloin huoltosuhde olisi 100,6. Koko maassa se olisi samaan aikaan 65,6.

Ikäryhmä Vuosi	0 – 14 vuotiaat		15 – 64 vuotiaat		yli 65 -vuotiaat		Huolto- suhde
1980	1681	16,3 %	6723	65,4 %	1885	18,3 %	53,0
1985	1605	16,0 %	6558	65,5 %	1852	18,5 %	52,7
1990	1706	17,1 %	6381	63,8 %	1915	19,1 %	56,8
1995	1709	17,3 %	6117	61,8 %	2068	20,9 %	61,8
2000	1609	16,4 %	6035	61,7 %	2145	21,9 %	62,2
2005	1535	16,0 %	5747	59,8 %	2324	24,2 %	67,2
2010	1397	15,0 %	5508	59,0 %	2425	26,0 %	69,4
2013	1355	14,8 %	5255	57,5 %	2536	27,7 %	74,0
2014	1343	14,6 %	5209	56,8 %	2621	28,6 %	76,1
2015	1326	14,6 %	5119	56,3 %	2648	29,1 %	77,6
2016	1304	14,5 %	5023	55,6 %	2700	29,9 %	79,7
2017	1282	14,4 %	4906	55,0 %	2731	30,6 %	81,8
2018	1215	13,8 %	4832	54,7 %	2781	31,5 %	82,7
2019	1162	13,3 %	4758	54,6 %	2797	32,1 %	83,3
2025	987	11,8 %	4372	52,4 %	2986	35,8 %	90,9
2030	832	10,3 %	4138	51,2 %	3118	38,5 %	95,5
2035	763	9,7 %	3889	49,5 %	3207	40,8 %	102,1
2040	732	9,5 %	3772	49,2 %	3175	41,4 %	103,6

Lähde: Tilastokeskus väestöennuste 2019 ja Tilastokeskuksen vuoden 2019 lopulliset tiedot

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Somerolla oli 8 643 asukasta syyskuussa 2020.

3. SOMERON KAUPUNGIN STRATEGIA 2025

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategia perustuu arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa määritellään myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Valtuusto hyväksyi Someron kaupungin uuden strategian huhtikuussa 2018.

ERINOMANE JA NOTKJA SOMERO 2025 - SOMERON KAUPUNGIN STRATEGIA			
Toiminta-ajatus	Kaupungin tehtävänä on huolehtia väestönsä peruspalveluista ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi sen tulee tarjota asukkailleen turvallinen ja viihtyisä ympäristö, hyvät olosuhteet asumiseen ja vapaa-ajantoimintoihin sekä luoda kilpailukykyiset edellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle.		
Visio 2025	Somero on väestö- ja työpaikkamäärältään kasvava asukas- ja ympäristöystävällinen hyvinvoivien ihmisten yhteisö. Somero tunnetaan yhdessä tekemisen meinintä, kulttuuristaan sekä kuntakokoonsa nähden monipuolisista liikunta- ja vapaa-ajanpalveluista.		
	Palvelutuotanto	Kuntalaisten osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen	Elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen
Kuntatason strategiset linjaukset	Palvelutuotannon kustannustehokkuuden ja laadun lisääminen asukaslähtöisesti toimialasynergialla sekä nykyaikaisilla tieto- ja viestintäteknologiaratkaisuilla.	Ennaltaehkäisevien toimintatapojen painottaminen kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinikäisen oppimisen sekä työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi.	Elinkeinoelämän kehittämistä, viihtyisää asumista ja tehokasta palvelurakennetta tukeva yhdyskuntarakenne. Asukkaiden ja yritysten aktiivinen hankinta.
	Kriittiset kehittämiskohteet 2018 - 2022	Kriittiset kehittämiskohteet 2018 - 2022	Kriittiset kehittämiskohteet 2018 - 2022
Konserni- ja kehittämistoiminnot	<ol style="list-style-type: none"> Tehokas kuntaorganisaatio: <ul style="list-style-type: none"> innostava ja kehitysmyönteinen työyhteisökulttuuri henkilöstön työhyvinvointi ja osaaminen strateginen johtaminen Ennakoivasti huollettu sekä energiatehokkuudeltaan, -omavaraisuudeltaan ja käyttöasteeltaan kehittynyt konsernin rakennuskanta (ns. kiinteistö- ja toimitilastrategiat sekä energiatehokkuussuunnitelmat) <ul style="list-style-type: none"> sote-kiinteistöt valmistuskeittiöt koulu- ja varhaiskasvatuskiinteistöt vuokra-asunnot Asukaslähtöinen ja yrittäjyydemyönteinen asiakaspalvelumalli 	<ol style="list-style-type: none"> Kaupungin, asukkaiden, kylien, yhdistysten ja yritysten välistä yhteisöllisyyttä vahvistavat vuorovaikutus- ja vaikuttamismahdollisuudet Vahva yritys- ja yhdistysyhteistyö työllistämistoiminnan ohjelmaperusteisessa kehittämisessä ("Työllisyyden edistämisen toimenpideohjelma") Turvallinen väyläverkosto sekä houkuttelevat liikunta- virkistys- ja puistoalueet sekä lähiliikuntapaikat 	<ol style="list-style-type: none"> Tiivistävä taajamarakentaminen Pappilan, Jaatilan, Ihamäen ja Rankkula-Hyppäkiven alueilla ja yksityisten omistamilla asema-kaavatonteilla Yritysvetovoima ja yritysilmapiiri <ul style="list-style-type: none"> KT 52:n varren yrityspuistojen (Ruunala ja Harju) vetovoimatekijöiden vahvistaminen elinkeinoelämän ja kaupungin yhteistoiminta Paimionjoen vesistön vetovoima- ja virkistysarvo
Peruspalvelutoiminnot	<ol style="list-style-type: none"> Sote- ja maakuntauudistusta ennakoiva hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamalli Tehokas ja tiivis koulu- ja varhaiskasvatuspalveluverkko (perustana edelleen Pitkäjärvi - kaupunkikeskusta - Oinasjärvi -rakenne). Turvalliset, terveelliset ja ajanmukaiset oppimisympäristöt. Monituottajamalli mm. asumispalveluissa. 	<ol style="list-style-type: none"> Vaikuttavuuteen nähden oikea-aikaiset ja ennaltaehkäisevät elinkaarimallin mukaiset palvelut ja palveluohjaus: <ul style="list-style-type: none"> lapset, nuoret ja perheet työikäiset ikäihmiset Varhaiskasvatus ja koulut hyvinvointiympäristönä Yrittäjyys- ja ympäristökasvatus perusopetuksessa ja lukiossa sekä tieto- ja viestintäteknologiaosaaminen lapsuudesta vanhuuteen. 	<ol style="list-style-type: none"> Elinvoimaiset sote- ja maakuntauudistuksen vaatimuksiin vastaavat senioripalvelukeskitymät (Terveyskeskuksen alue ja Lamminniemi) "Kiiruun kampusalueen" (koulukeskus, kirjasto, Kulttuuri ry:n tilat, monitoimitalo, uimahalli ja urheilukenttä) tapahtuma- ja palvelumalli Yrittäjyyskasvatuksen, yritysneuvonnan ja ammatillisen täydennyskoulutuksen elinkaari- palvelumalli.
Palvelujen järjestäminen	Kaupunki järjestää vastuulleen kuuluvat tai vastuulleen ottamansa palvelut tuottamalla niitä itse tai järjestämällä ne yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa seuraavien peruslinjausten mukaisesti		

sen periaatteet	<ul style="list-style-type: none"> Peruspalvelutuotannon ydintoiminnoissa (esim. terveydenhuolto, vanhuspalvelut, sosiaalipalvelut, koulutus ja varhaiskasvatus) palvelut järjestetään siten, että valta-osa kunkin ydintoiminnon palvelutuotannosta on kaupungin omaa tai sen omistamien konserniyhtiöiden tuottamaa Kaupunki pyrkii järjestämään yhdistysten kanssa yhteistyössä liikunta- ja kulttuuripalvelut edellyttäen, että se säilyttää toteutusmallissa riittävät vaikutusmahdollisuudet palvelujen sisältöön sote- ja maakuntauudistuksen aiheuttamat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisaatimukset huomioiden.
Edunvalvontatavoitteet	<p>Someron kiinnittyminen osaksi maakunnan positiiviseen rakennemuutokseen (ml. Salon IoT Campuksen ja Luonnonvarakeskuksen mahdollisuudet) ja väylähankkeiden toteuttamiseen tähtäävä edunvalvonta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Someron ja Helsingin välisen liikennöintiyhteyden kehittäminen Kantatien 52 yhteyden parantaminen VT 10:lle (Palikkalan oikaisu) Forssaan johtavan MT 282:n parantaminen.
Arvot	Avoimuus - kehitysmyönteisyys - yhteisöllisyys - asukaslähtöisyys.
Kaupungin konserniohjaus ja omistajapolitiikka	
Tavoite	<p>Kaupunkikonserniin kuuluu tytäryhtiöitä, joiden tarkoituksena on</p> <ul style="list-style-type: none"> täydentää Someron kaupungin palveluja tuomalla toimintaan tehokkuutta ja joustavuutta lisätä Someron elinvoimaisuutta ja houkuttelevuutta asuinpaikkana tukea omalla toiminnallaan sekä strategiallaan kaupungin strategisten linjausten ja vision 2025 toteuttamista.
Tytäryhtiötavoitteet ja omistajapolitiittiset linjaukset	<p>Someron Lämpö Oy</p> <ul style="list-style-type: none"> Someron asukas- ja yritysvetovoiman lisääminen tuottamalla kotimaista ja ympäristöystävällistä lämpöenergiaa kilpailukykyiseen hintaan. Omistusosuustavoite 100 % <p>Someron Vesihuolto Oy</p> <ul style="list-style-type: none"> Someron asukas- ja yritysvetovoiman lisääminen tuottamalla vesihuoltopalveluja ympäristöystävällisesti kilpailukykyiseen hintaan. Omistusosuustavoite 100 % <p>Someron Talkkari Oy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvälaatuisten kiinteistöhuoltopalvelujen tuottaminen kaupungille kilpailukykyiseen hintaan. Omistusosuustavoite > 50 % (konsernin) <p>Koy Someroasunnot, Koy Someron Törmä ja As Oy Aurinkopuisto</p> <ul style="list-style-type: none"> Kysyntää ja tarvetta vastaavien vuokra-asuntojen tarjoaminen kaupunkilaisille ja kaupunkiin muuttaville (mm. esteettömyys). Omistusosuustavoitteet Koy Somerasunnot 100 %, Koy Törmä ja As Oy Aurinkopuisto 0 % (huoneistojen myynti) <p>Koy Jukola</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaupungin vetovoimaisuutta lisäävien liike- ja toimitilojen tarjoaminen. Omistusosuustavoite 90 - 100 % <p>Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy ja Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi</p> <ul style="list-style-type: none"> Asumis- päivätoiminta- ja kuntoutuspalvelujen tuottaminen somerolaisille ja lähialueen asukkaille myös sote-uudistuksen mukaisessa palvelutuotantomallissa. Omistusosuustavoite 100 % (konserni), sote-uudistuksen jälkeen 0 % <p>Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Senioreille suunnatun rivitalohankkeen toteuttaminen. Omistusosuustavoite: 0 %.
Strategian toteutumista seurataan vuosittain osana tilinpäätökseen kuuluvaa toimintakertomusta.	

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

4.1. Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Someron kaupungin tilinpäätös vuodelta 2019 oli edellisvuotta heikompi. Vuosikate oli 1,1 milj. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 2,3 milj. euroa. Poistot olivat 3,3 milj. euroa. Vuosikate ei riittänyt poistojen kattamiseen. Vuoden 2019 tilikauden alijäämäksi muodostui -2,1 milj. euroa.

Vuoden 2020 talousarviossa vuosikate on n. 1,0 milj. euroa. Toimintatuotot ovat n. 8,8 milj. euroa ja toimintakulut n. 63,2 milj. euroa. Poistot ovat 3,1 milj. euroa. Tilikauden tulos poistojen jälkeen olisi n. 2,1 milj. euroa alijäämäinen. Someron kaupungin taseessa ei ole katettavia alijäämiä. Kertyneitä ylijäämiä on 27,5 milj. euroa.

Vuonna 2019 verotuloja kertyi kaikkiaan 27,5 milj. euroa, joista tuloveroja 24,2 milj. euroa, kiinteistöveroja 1,8 milj. euroa ja yhteisöveroa 1,4 milj. euroa.

Vuoden 2020 talousarvioon verotuloja on budjetoitu lähes 28,7 milj. euroa, josta tuloveroja 25,4 milj. euroa.

Lokakuun 2020 loppuun mennessä tuloveroja on kertynyt 21 milj. euroa eli 81 % talousarvioon budjetoidusta. Yhteisöveroja on budjetoitu 1,5 milj. euroa. Lokakuun loppuun mennessä yhteisöveroja on kertynyt 1,3 milj. euroa eli 89 % talousarvioon budjetoidusta. Kiinteistöveroja on budjetoitu 1,8 milj. euroa. Lokakuun loppuun mennessä kiinteistöveroja on kertynyt 1,4 milj. euroa eli 80,4 % talousarvioon budjetoidusta. Lokakuun loppuun mennessä veroja on tilitetty yhteensä 23,8 milj. euroa.

Someron kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2020 on 20,5 % ja koko maan keskiarvo on 19,97 %.

Kaupunginvaltuusto päätti 9.11.2020 vahvistaa vuodelle 2021 seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit:

– Tulovero	20,5 %
– Yleinen kiinteistövero	0,93 %
– Vakituinen asuinrakennus	0,41 %
– Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93 %
– Voimalaitosrakennukset ja –rakennelmat	3,10 %
– Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %

Valtionosuudet olivat vuoden 2019 tilinpäätöksessä n. 25,7 milj. euroa. Vuoden 2020 talousarviossa valtionosuudet ovat n. 26,9 milj. euroa.

Kaupunginhallitus antoi kesäkuussa raamin vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2022 – 2023 taloussuunnitelman laadintaa varten. Raamin pohjana oli vuoden 2020 talousarvio. Vuoden 2021 palkkaraami oli vuoden 2020 talousarvion suuruinen, koska talousarvion palkoissa oli jo huomioitu 2 % korotus ja se riitti kattamaan vuodelle 2021 tehdyn palkkaratkaisun. Muihin menoihin ei laskettu korotusta. Tuloihin oli laskettu 2 %:n korotus.

Raamissa tuloverot on arvioitu 25,6 milj. euroksi, joka on myös viimeisimmän Kuntaliiton veroennusteen mukainen. Kaiken kaikkiaan verotuloja on arvioitu olevan 29,3 milj. euroa.

Raamissa valtionosuuksia oli arvioitu kertyvän yhteensä 26,8 milj. euroa, joka oli Kuntaliiton silloisen ennakkolaskelman mukainen. Kaupunginjohtajan ehdotuksessa on tarkennettu valtionosuusarviota Kuntaliiton 5.11.2020 julkaiseman ennusteen mukaan 27,7 milj. euroksi.

4.2. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

a) Käyttötalousosa

Valtuusto hyväksyy budjetin tehtäväalueittain bruttoperiaatteen mukaan. Hyväksyttävät tulo- ja menomäärärahat on esitetty tuloslaskelmakaavan mukaisesti menoina ja tuloina. Palkkamenoista on vähennetty sairausvakuutuskorvaukset.

Käyttötalousosan määrärahat ovat valtuustoa sitovia tehtäväalueetasolla. Sitovia ovat vain ulkoiset meno- ja tulomäärärahat. Yksiköitä sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on merkitty valtuustoon nähden sitoviksi.

b) Investointiosa

Valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille suunniteltuvuosi- ja jaksoittain. Hanke voi olla rakennuskohde tai laajemmin esim. teiden kestopäällystys. Investoinnit sitovat valtuustoa hankkeittain.

Alle 10 000 euroa maksavat koneet, kalusto ja muut tavarahankinnat kirjataan vuosikuluiksi käyttötalousosassa, ellei kyseessä ole kiinteistön ensikertainen kalustaminen.

c) Rahoitusosa

Sitovia määrärahoja ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut.

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ovat antolainojen lisäykset ja vähennykset sekä pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset.

Talousarvion vahvistamisen jälkeen toimielinten tulee vahvistaa käyttösuunnitelmat. Käyttösuunnitelmassa tulee vahvistaa määrärahojen jako toimielimen alaisille vastuualueille ja kustannuspaikoille.

Toimielin päättää määrärahoista tehtäväaluetta alemmalla tasolla. Toimielimen on hyväksyttävä viranhaltijan oikeus päättää käyttösuunnitelmasta.

Talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet sekä tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat. Näitä ovat kaupunginjohtaja, toimialajohtajat sekä ne johtavassa asemassa olevat virkamiehet, jotka on määrätty kaupungin toimielinten esittelijöiksi tai vastaavat tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta. Vahvistaessaan talousarvion kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvolliset on mainittu kunkin tehtäväalueen palvelusuunnitelman alussa.

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Talousarvion rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Talousarvion tuloihin ja menoihin sisältyvät myös sisäiseen laskutukseen perustuvat erät. Sisäiset tulot ja menot eivät ole valtuustoon nähden sitovia määrärahoja.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat tuloslaskelmassa tilikauden tuloksen laskemiseksi tarvittava erä. Poistot eivät ole sitovia määrärahoja, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia.

4.3. Vuoden 2021 talousarvio

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä taloussuunnitelma. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet. Talousarviossa esitetään toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat.

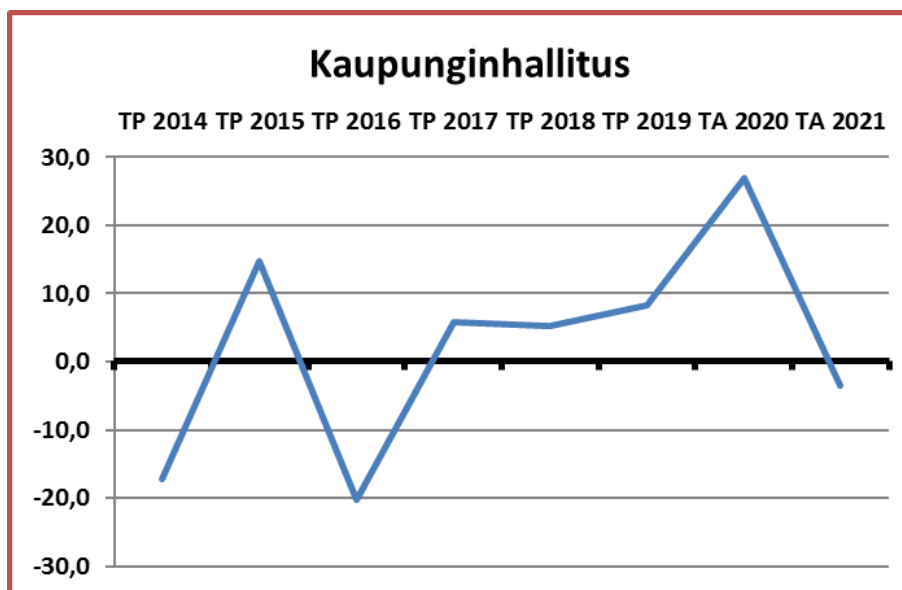
Vuoden 2021 talousarvion toimintamenojen raami oli 63,3 milj. euroa. Lautakuntien esityksissä menojen yhteissumma oli hieman yli 65 milj. euroa. Ylitystä annettuun raamiin oli näin ollen n. 1,7 milj. euroa. Lautakuntien esityksissä oli kasvua vuoden 2020 talousarvioon verrattuna n. 1,7 milj. euroa eli 2,7 %. Vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna kasvua oli 3,6 milj. euroa eli 5,8 %.

Vuoden 2021 talousarvion toimintatulojen raami oli lähes 9,0 milj. euroa. Lautakuntien esityksissä tulot olivat noin 8,8 milj. euroa. Tulot olivat noin 0,14 milj. euroa annettua raamia pienemmät. Lautakuntien esityksessä oli kasvua vuoden 2020 talousarvioon verrattuna n. 0,05 milj. euroa eli n. 0,6 %.

Toimintatuottojen ja -kulojen erotus eli toimintakate oli lautakuntien esityksessä -56,2 milj. euroa.

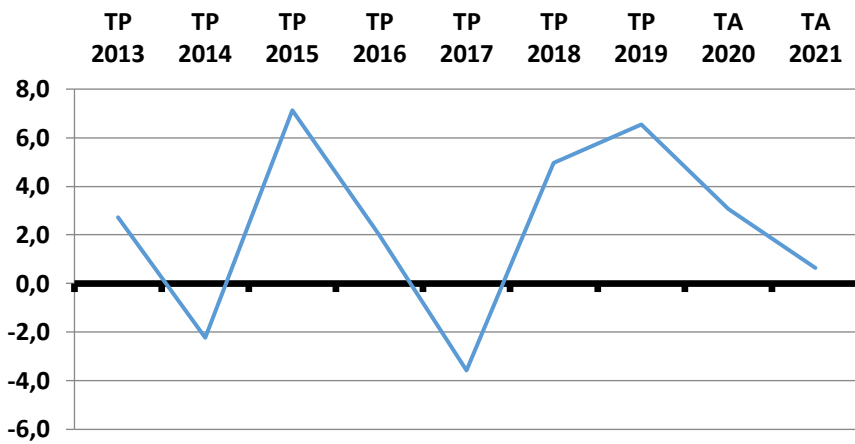
Talousarvioesityksiin on tehty yhteensä n. 1,3 milj. euron menojen vähennykset. Toimintamenot ovat muutosten jälkeen 63,7 milj. euroa ja niissä on kasvua kuluvan vuoden talousarvioon 0,6 %. Toimintatuotot olivat n. 8,8 milj. euroa ja tuloissa on kasvua kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 0,4%. Toimintakatteeksi jäi -54,9 milj. euroa.

Alla on esitetty toimintakatteen muutos-% edellisestä vuodesta lautakunnittain.

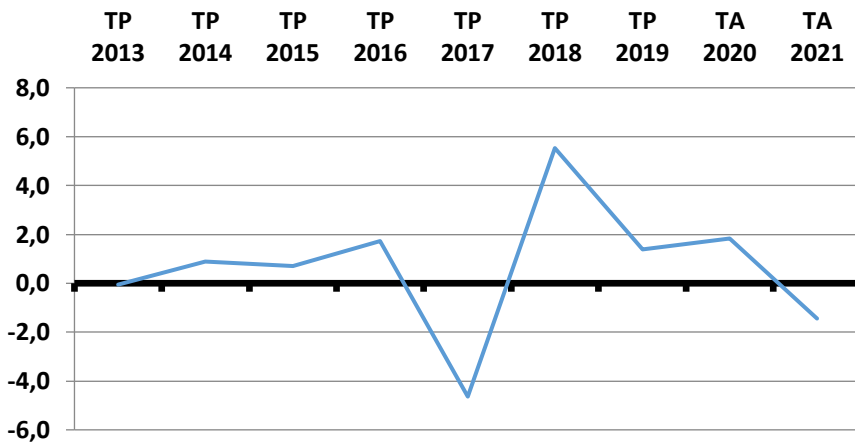

*) Vuodesta 2019 alkaen kaupunginhallituksen alainen toiminta organisaatiomuutoksen jälkeen.

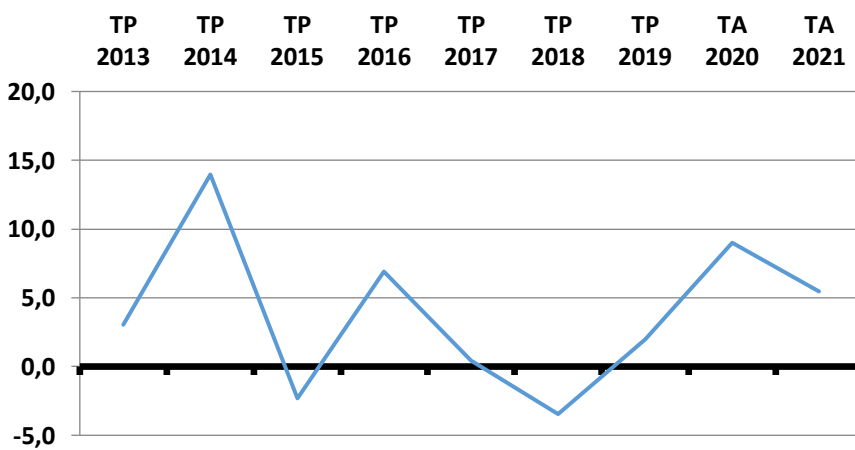
Perusturvalautakunta

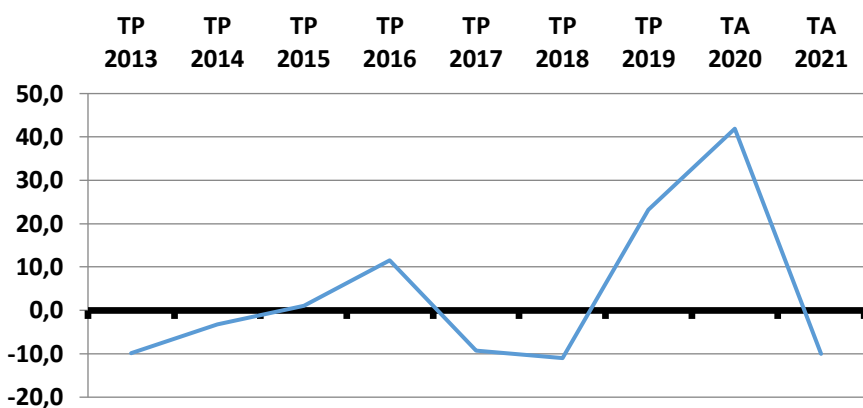
Sivistyslautakunta

Tekninen lautakunta

Ympäristölautakunta

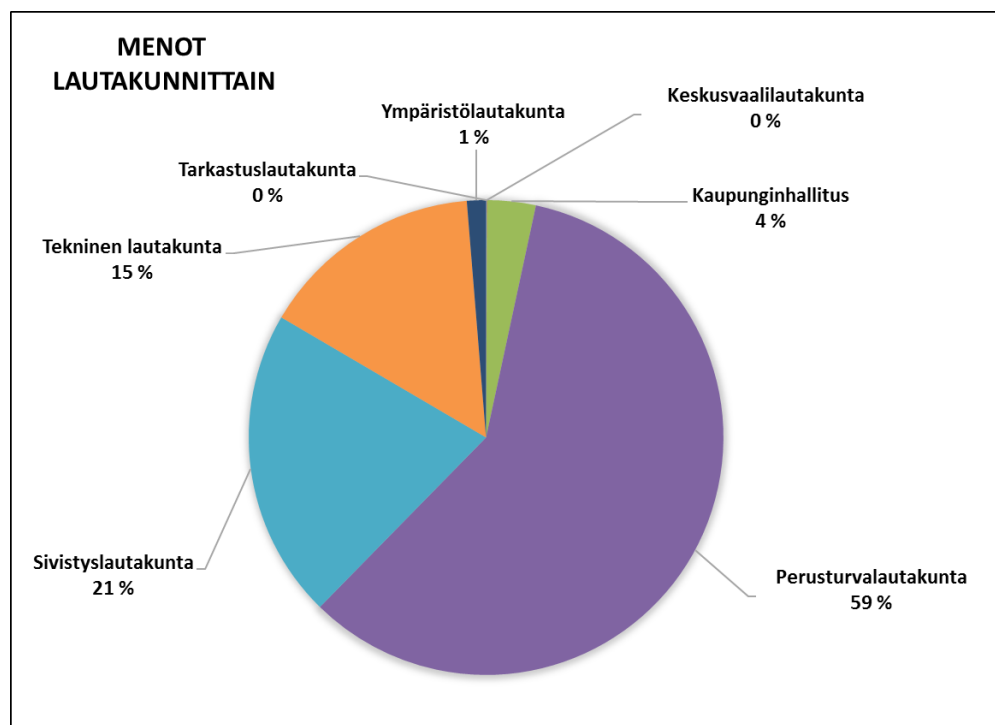
Tuloveroja on tarkistettu raamin jälkeen Kuntaliiton 6.10.2020 julkaiseman kuntakohtaisen verotuloarvion mukaiseksi eli 29,3 milj. euroksi. Kiinteistöverotuloksi on arvioitu 1,8 milj. euroa ja yhteisöverotuloksi on arvioitu 1,8 milj. euroa.

Valtionosuuksien arvio perustuu Kuntaliiton viimeisimpään 5.11.2020 julkaisemaan ennakkolliset valtionosuudet ja verotulomenetykset vuonna 2021 ennusteeseen. Ennusteessa Someron vuoden 2021 valtionosuudet on arvioitu olevan yhteensä noin 27,7 milj. euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus on 39 400 euroa. Korkokulujen osuus on noin 0,1 milj. euroa. Vuosikatteeksi jää noin 2,05 milj. euroa.

Poistojen (-3,0 milj. euroa) ja satunnaisten erien (3,5 milj. euroa) jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu n. 2,5 milj. euroa.

Toimintakulujen jakautuminen lautakunnittain on esitetty seuraavassa kuvassa:

Perusturvalautakunnan menot ovat 59 % ja menojen kasvu noin 0,3 milj. euroa (0,8 %) vuoden 2020 talousarviosta. Sivistyslautakunnan osuus menoista on 21% ja menot ovat vähentyneet noin 0,3 milj. euroa kuluvan vuoden talousarviosta. Teknisen lautakunnan osuus talousarviosta on 15 % ja menot ovat kasvaneet noin 0,4 milj. euroa kuluvan vuoden talousarviosta.

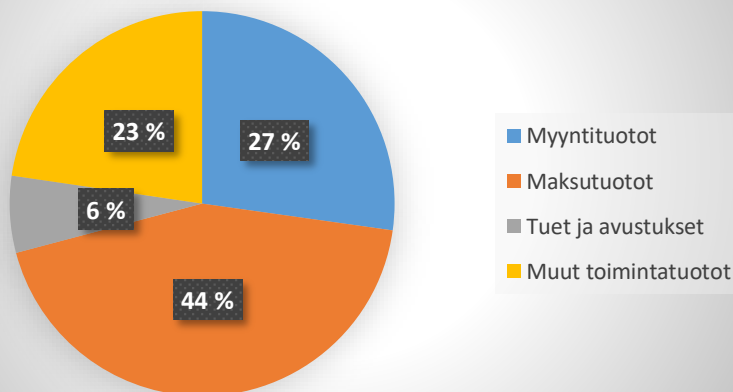
Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista on n. 27,6 milj. euroa eli n. 43 %. Palvelujen osuus toimintamenoista 27,3 milj. euroa eli n. 43 %. Varsinaisissa palkkamenoissa on kasvua vuoden 2020 talousarvioon verrattuna n. 0,6 milj. euroa eli n. 2,3 %.

Palvelujen ostoja on talousarvioon merkitty 27,3 milj. euroa. Tästä 20,3 milj. euroa on asiakaspalvelujen ostoja, josta suurin on erikoissairaanhoidon menojen osuus 13,5 milj. euroa.

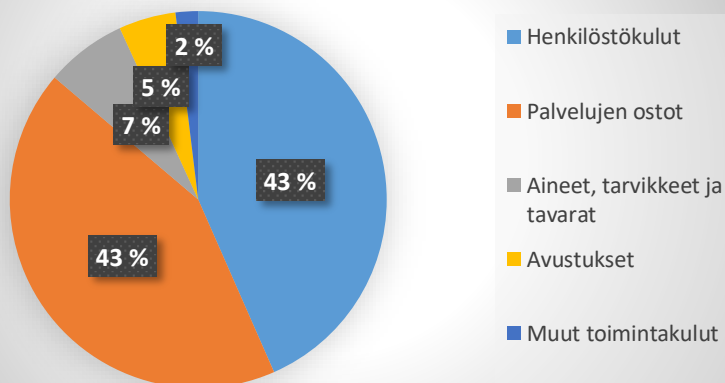
Muita palvelujen ostoon kuuluvia menoja ovat mm: Rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelut n. 0,7 milj. euroa, ICT-palvelut n. 1,1 milj. euroa, matkustus- ja kuljetuspalvelut 1,2 milj. euroa ja muut yhteistoimintaosuudet n. 1,2 milj. euroa. Aineiden ja tarvikkeiden osuus on n. 4,4 milj. euroa, erilaisten avustusten 3,1 milj. euroa ja muiden kulujen n. 1,2 milj. euroa.

Maksutuottojen osuus on n. 3,8 milj. euroa ja myyntituottojen n. 2,4 milj. euroa. Tukien ja avustusten osuus on n. 0,57 milj. euroa. Muita toimintatuottoja on budjetoitu n. 2 milj. euroa. Toimintatuottojen kokonaismäärä on n. 8,8 milj. euroa. Toimintatuotoilla katetaan toimintamenoista 14 %. Loput katetaan verotuloilla (46 %) ja valtionosuuksilla (43 %).

Toimintatuottojen jakautuminen

Toimintakulujen jakautuminen

Rahoituskuluihin sisältyy lainojen korkokuluja 91 000 euroa ja muita rahoituskuluja 24 000 euroa. Rahoitustuottoihin sisältyy korkotuottojen lisäksi osinkotuloja 188 000 euroa, viivästyskorkoja 7 000 euroa sekä muita rahoitustuloja 28 400 euroa.

Lainojen lyhennyksiin on rahoituslaskelmaan merkitty n. 2,3 milj. euroa. Uutta lainaa on varauduttu ottamaan 3 milj. euroa. Antolainojen lyhennyksiin on budjetoitu 15 500 euroa.

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyvät seuraavat henkilöstömuutokset:

Kaupunginhallitus

- Henkilöstösihteeri (määräaikainen tehtävä vakinaistetaan)

Perusturvalautakunta

- Mielenterveysyksikkö: 1 sairaanhoitaja
- Kansanterveystyö: terveyden- tai sairaanhoitaja (ma. 31.12.2021 saakka)
- Työterveyshuolto: lääkäri, 40 % (sama, kuin nykyinen resurssi)
- Toimintakeskus: keittiötyöntekijä (ei kustannusvaikutusta, aiemmin talousarviossa sijaisuus)
- Autettu asuminen (Tuulentupa): ohjaaja (ei kustannusvaikutusta, aiemmin talousarviossa sijaisuus)
- Tuettu asuminen: 0,5 ohjaaja
- Työpaja: 2 työntekijää (ma. 1.1.2021-31.12.2022)

Sivistyslautakunta

- Perusopetus: henkilökohtainen koulunkäynninohjaaja (Oinasjärven koulu)
- Liikuntapalvelut: 7 työntekijää (liikuntapalveluiden siirto kaupungille)
- Nuorisopalvelut: toinen starttipajaohjaaja elokuusta 2021 lähtien (valtionavustus)

Tekninen lautakunta

- sähköasentaja (palkattu jo 2020, kustannusjako kiinteistöjen kunnossapito ja katuvalaistus)
- Liikuntapalvelut: 2 työntekijää (liikuntapalveluiden siirto kaupungille)

Sisäiset määrärahat eriteltyinä

Talousarvioon sisältyy lautakuntien keskinäisiä menoja ja tuloja. Näitä kutsutaan sisäisiksi eriksi. Menot kirjataan eri yksiköille ja tulot kirjataan kokonaisuudessaan laskuttavan yksikön tuloksi.

Sisäiset erät	Euroa
Rakennusten ja huoneistojen sisäiset vuokrat	5 784 000
Ruokahuollon palvelut	1 619 850
Siivoukustannukset	846 800
Taloushallinnon kustannukset	367 700
Tietohallinnon kustannukset	1 285 200
Pesulapalvelut	178 800
Muut sisäiset (valokopiot, kuljetukset ym.)	81 300
Yhteensä	10 163 650

YHTEENVETO TOIMIELIMITTÄIN

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	31 931	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-31 084	0	-22 900	-22 900	-22 900	0	0
Toimintakate (Netto)	847	0	-22 900	-22 900	-22 900	0	0
20 TARKASTUSLAUTAKUNTA							
20 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-15 427	-21 300	-21 300	-21 300	-21 300	0	0
Toimintakate (Netto)	-15 427	-21 300	-21 300	-21 300	-21 300	0	0
30 KAUPUNGINHALLITUS							
30 KAUPUNGINHALLITUS	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	535 672	368 900	392 088	382 300	383 900	-8 188	4,07
Toimintamenot	-1 930 860	-2 139 130	-2 134 630	-2 113 240	-2 104 740	-29 890	-1,61
Toimintakate (Netto)	-1 395 188	-1 770 230	-1 742 542	-1 730 940	-1 720 840	-21 702	-2,79
50 PERUSTURVALAUTAKUNTA							
50 PERUSTURVALAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	5 575 714	5 011 000	5 111 220	5 107 098	5 106 078	95 078	1,90
Toimintamenot	-36 862 463	-37 255 130	-37 227 130	-38 341 710	-37 561 410	306 280	0,82
Toimintakate (Netto)	-31 286 749	-32 244 130	-32 115 910	-33 234 612	-32 455 332	-339 422	0,66
60 SIVISTYSLAUTAKUNTA							
60 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	1 470 032	1 646 600	1 679 532	1 556 030	1 540 530	-139 002	-6,44
Toimintamenot	-13 326 098	-13 691 580	-13 691 580	-13 578 500	-13 439 900	-251 680	-1,84
Toimintakate (Netto)	-11 856 066	-12 044 980	-12 012 048	-12 022 470	-11 899 370	-112 678	-1,21
80 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
80 TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	1 621 718	1 675 500	1 709 010	1 703 628	1 703 628	-5 382	1,68
Toimintamenot	-8 598 372	-9 280 270	-9 277 070	-10 127 514	-9 724 314	447 244	4,78
Toimintakate (Netto)	-6 976 654	-7 604 770	-7 568 060	-8 423 886	-8 020 686	452 626	5,47
90 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA							
90 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	70 467	57 700	58 854	59 112	59 112	258	2,45
Toimintamenot	-629 958	-907 700	-907 700	-824 500	-824 500	-83 200	-9,17
Toimintakate (Netto)	-559 491	-850 000	-848 846	-765 388	-765 388	-83 458	-9,95
YHTEENSÄ							
YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	RAAMI 2021	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021	RAAMIN	MUUTOS %
						YLITYS/ALITUS	KHEHD 21/TA20
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	9 305 534	8 759 700	8 950 704	8 808 168	8 793 248	-157 456	0,38
Toimintamenot	-61 394 262	-63 295 110	-63 282 310	-65 029 664	-63 699 064	416 754	0,64
Toimintakate (Netto)	-52 088 728	-54 535 410	-54 331 606	-56 221 496	-54 905 816	574 210	0,68

4.4 Tuloslaskelma

TALOUSARVION TUOSLASKELMA 20201 (Ulkoiset erät)	TP 2019	TA+MUUT. 2020	TOT 6/2020	KVPÄÄTÖS 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	2 520 893	2 190 000	1 126 236	2 393 888	9,3	2 417 600	2 441 100
MAKSUTUOTOT	3 962 919	3 769 300	1 704 125	3 839 206	1,9	3 877 400	3 916 100
TUET JA AVUSTUKSET	511 995	552 400	84 762	566 506	2,6	571 900	577 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 309 727	2 248 000	1 013 379	1 993 648	-11,3	2 013 400	2 033 500
TOIMINTATUOTOT	9 305 534	8 759 700	3 928 502	8 793 248	0,4	8 880 300	8 968 000
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-25 578 402	-27 015 810	-13 287 364	-27 645 600	2,3	-27 905 900	-28 185 400
PALKAT JA PALKKIOT	-20 489 813	-21 505 700	-10 581 670	-22 048 700	2,5	-22 253 400	-22 476 500
HENKILÖSIVUKULUT	-5 088 589	-5 510 110	-2 705 694	-5 596 900	1,6	-5 652 500	-5 708 900
ELÄKEKULUT	-4 407 052	-4 665 200	-2 296 759	-4 730 300	1,4	-4 777 200	-4 825 400
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-681 537	-844 910	-408 936	-866 600	2,6	-875 300	-883 500
PALVELUJEN OSTOT	-27 496 576	-27 567 150	-13 717 637	-27 271 345	-1,1	-27 525 500	-27 796 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 890 519	-4 043 750	-1 961 005	-4 431 509	9,6	-4 473 800	-4 516 400
AVUSTUKSET	-3 340 414	-3 289 700	-1 480 718	-3 119 500	-5,2	-3 150 800	-3 182 400
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 088 350	-1 378 700	-504 285	-1 231 110	-10,7	-1 241 000	-1 252 800
TOIMINTAKULUT	-61 394 260	-63 295 110	-30 951 009	-63 699 064	0,6	-64 297 000	-64 933 900
TOIMINTAKATE	-52 088 727	-54 535 410	-27 022 507	-54 905 816	0,7	-55 416 700	-55 965 900
VEROTULOT	27 510 074	28 650 000	14 201 146	29 260 000	2,1	29 552 700	29 848 200
VALTIONOSUUDET	25 650 130	26 900 000	13 598 408	27 658 690	2,8	27 658 690	27 658 690
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	1 198	500	1 375	1 000	100,0	1 000	1 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	182 737	124 400	17 857	153 400	23,3	153 400	153 400
KORKOKULUT	-98 832	-100 000	-37 337	-91 000	-9,0	-91 000	-91 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-19 670	-24 000	-2 040	-24 000	0,0	-24 000	-24 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	65 433	900	-20 146	39 400	4 277,8	39 400	39 400
VUOSIKATE	1 136 910	1 015 490	756 900	2 052 274	102,1	1 834 090	1 580 390
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 282 695	-3 133 000	-1 577 005	-3 052 100	-2,6	-2 971 800	-2 879 900
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	3 500 000		0	0
TILIKAUDEN TULOS	-2 145 785	-2 117 510	-820 105	2 500 174	-218,1	-1 137 710	-1 299 510
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 145 785	-2 117 510	-820 105	2 500 174	-218,1	-1 137 710	-1 299 510

4.5 Taloussuunnitelma 2021 – 2023

100 VAALIT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	32	0	0	0	0
Toimintamenot	-31	0	-23	0	0
Toimintakate (Netto)	1	0	-23	0	0
200 TARKASTUSTOIMI	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-15	-21	-21	-21	-22
Toimintakate (Netto)	-15	-21	-21	-21	-22
300 HALLINTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	143	19	14	14	14
Toimintamenot	-1 331	-1 464	-1 448	-1 452	-1 466
Toimintakate (Netto)	-1 188	-1 445	-1 435	-1 439	-1 452
320 ELINVOIMAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	2	2	2	2	2
Toimintamenot	-283	-319	-301	-304	-307
Toimintakate (Netto)	-281	-316	-299	-302	-305
330 MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	110	97	113	114	115
Toimintamenot	-246	-281	-280	-281	-283
Toimintakate (Netto)	-136	-184	-167	-167	-168
340 MAA- JA METSÄTILAT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	280	250	255	258	260
Toimintamenot	-71	-76	-76	-76	-77
Toimintakate (Netto)	210	175	179	181	183
500 PERUSTURVAT. HALLINTO JA HUOLT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	85	58	59	59	60
Toimintamenot	-909	-1 043	-1 013	-1 024	-1 034
Toimintakate (Netto)	-824	-986	-954	-964	-974
510 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	2	1	1	1	1
Toimintamenot	-343	-390	-359	-363	-367
Toimintakate (Netto)	-341	-389	-358	-362	-365

520 KANSANTERVEYSTYÖ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	1 016	917	983	993	1 003
Toimintamenot	-4 737	-5 028	-4 960	-5 010	-5 059
Toimintakate (Netto)	-3 721	-4 110	-3 977	-4 017	-4 057
530 ERIKOISSAIRAANHOITO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-12 835	-13 000	-13 150	-13 282	-13 414
Toimintakate (Netto)	-12 835	-13 000	-13 150	-13 282	-13 414
540 SOSIAALITYÖ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	650	648	557	563	569
Toimintamenot	-5 678	-5 286	-5 581	-5 636	-5 692
Toimintakate (Netto)	-5 028	-4 638	-5 023	-5 073	-5 123
550 VANHUSTYÖ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	3 601	3 164	3 287	3 319	3 352
Toimintamenot	-10 113	-10 587	-10 570	-10 676	-10 783
Toimintakate (Netto)	-6 512	-7 423	-7 284	-7 357	-7 430
560 VAMMAISPALV JA KEHITYSVAMMA- TYÖ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	222	222	219	221	223
Toimintamenot	-2 247	-1 921	-1 928	-1 947	-1 966
Toimintakate (Netto)	-2 025	-1 699	-1 709	-1 726	-1 743
600 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	0	3	2	2	2
Toimintamenot	-317	-320	-324	-327	-330
Toimintakate (Netto)	-316	-317	-321	-325	-328
610 PERUSOPETUS	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	616	694	531	536	542
Toimintamenot	-6 145	-6 285	-6 309	-6 373	-6 437
Toimintakate (Netto)	-5 529	-5 591	-5 778	-5 837	-5 895
620 TOISEN ASTEEN KOULUTUS	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	17	27	27	27	28
Toimintamenot	-971	-932	-983	-993	-1 003
Toimintakate (Netto)	-954	-905	-956	-966	-975

630 VAPAA SIVISTYSTYÖ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	106	106	108	109	111
Toimintamenot	-349	-427	-434	-438	-442
Toimintakate (Netto)	-243	-321	-325	-329	-331
640 KIRJASTOTOIMI	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	24	12	13	13	13
Toimintamenot	-485	-498	-494	-499	-504
Toimintakate (Netto)	-462	-485	-482	-486	-491
650 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	310	346	463	468	473
Toimintamenot	-1 148	-1 218	-863	-871	-879
Toimintakate (Netto)	-838	-872	-399	-403	-407
660 VARHAISKASVATUS	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	396	458	396	400	404
Toimintamenot	-3 911	-4 011	-4 033	-4 073	-4 113
Toimintakate (Netto)	-3 514	-3 553	-3 637	-3 673	-3 709
800 TEKINEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	4	20	19	20	20
Toimintamenot	-1 319	-1 605	-1 792	-1 810	-1 828
Toimintakate (Netto)	-1 315	-1 585	-1 773	-1 790	-1 808
810 TILAHALLINTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-5 989	-6 341	-6 543	-6 608	-6 673
Toimintakate (Netto)	-4 549	-4 853	-5 029	-5 079	-5 129
820 LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUE	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	12	8	8	8	8
Toimintamenot	-634	-627	-682	-688	-694
Toimintakate (Netto)	-623	-619	-674	-680	-687
830 VESIHUOLTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	153	160	163	165	166
Toimintamenot	-13	-59	-59	-60	-61
Toimintakate (Netto)	139	101	104	105	106

840 SUOJELUTOIMI	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	13	0	0	0	0
Toimintamenot	-642	-649	-649	-655	-662
Toimintakate (Netto)	-629	-649	-649	-655	-662
900 YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-95	-112	-114	-115	-116
Toimintakate (Netto)	-95	-112	-113	-114	-115
910 TIETOIMI	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	1	0	0	0	0
Toimintamenot	-197	-235	-236	-238	-240
Toimintakate (Netto)	-196	-235	-236	-238	-240
920 RAKENNUSVALVONTA	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	53	46	47	48	48
Toimintamenot	-73	-72	-73	-74	-74
Toimintakate (Netto)	-21	-26	-26	-26	-26
930 YMPÄRISTÖNSUOJELU	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	9	4	4	4	4
Toimintamenot	-123	-107	-108	-109	-110
Toimintakate (Netto)	-114	-103	-104	-105	-106
940 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	7	7	7	7	7
Toimintamenot	-141	-382	-294	-297	-300
Toimintakate (Netto)	-134	-375	-287	-290	-293
RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	KVPÄÄ- TÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)					
Toimintatulot	9 306	8 760	8 793	8 880	8 968
Toimintamenot	-61 394	-63 295	-63 699	-64 297	-64 934
Toimintakate (Netto)	-52 089	-54 535	-54 906	-55 417	-55 966

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 1000 EUROA (Ulkoiset erät)	TP 2019	TA+MUUT. 2020	LTKEHD 2021	Ero%	KVPÄÄTÖS 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT								
MYYNITUOTOT	2 521	2 190	2 394	9,3	2 394	9,3	2 418	2 441
MAKSUTUOTOT	3 963	3 769	3 840	1,9	3 839	1,9	3 877	3 916
TUET JA AVUSTUKSET	512	552	580	5,1	567	2,6	572	577
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 310	2 248	1 994	-11,3	1 994	-11,3	2 013	2 034
TOIMINTATUOTOT	9 306	8 760	8 808	0,6	8 793	0,4	8 880	8 968
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-25 578	-27 016	-28 126	4,1	-27 646	2,3	-27 906	-28 185
PALKAT JA PALKKIOT	-20 490	-21 506	-22 394	4,1	-22 049	2,5	-22 253	-22 477
HENKILÖSIVUKULUT	-5 089	-5 510	-5 732	4,0	-5 597	1,6	-5 653	-5 709
ELÄKEKULUT	-4 407	-4 665	-4 855	4,1	-4 730	1,4	-4 777	-4 825
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-682	-845	-877	3,8	-867	2,6	-875	-884
PALVELUJEN OSTOT	-27 497	-27 567	-27 820	0,9	-27 271	-1,1	-27 526	-27 797
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 891	-4 044	-4 509	11,5	-4 432	9,6	-4 474	-4 516
AVUSTUKSET	-3 340	-3 290	-3 195	-2,9	-3 120	-5,2	-3 151	-3 182
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 088	-1 379	-1 380	0,1	-1 231	-10,7	-1 241	-1 253
TOIMINTAKULUT	-61 394	-63 295	-65 030	2,7	-63 699	0,6	-64 297	-64 934
TOIMINTAKATE	-52 089	-54 535	-56 221	3,1	-54 906	0,7	-55 417	-55 966
VEROTULOT	27 510	28 650	29 260	2,1	29 260	2,1	29 553	29 848
VALTIONOSUJDET	25 650	26 900	27 578	2,5	27 659	2,8	27 659	27 659
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
KORKOTUOTOT	1	1	1	100,0	1	100,0	1	1
MUUT RAHOITUSTUOTOT	183	124	153	23,3	153	23,3	153	153
KORKOKULUT	-99	-100	-91	-9,0	-91	-9,0	-91	-91
MUUT RAHOITUSKULUT	-20	-24	-24	0,0	-24	0,0	-24	-24
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	65	1	39 4 277,8		39 4 277,8		39	39
VUOSIKATE	1 137	1 015	656	-35,4	2 052	102,1	1 834	1 580
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 283	-3 133	-3 052	-2,6	-3 052	-2,6	-2 972	-2 880
SATUNNAISET ERÄT	0	0	3 500		3 500		0	0
TILIKAUDEN TULOS	-2 146	-2 118	1 104	-152,1	2 500	-218,1	-1 138	-1 300
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 146	-2 118	1 104	-152,1	2 500	-218,1	-1 138	-1 300

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	15,2	14	14	14	14
Vuosikate / Poistot, %	35	34	67	62	55
Vuosikate, euroa / asukas	131	122	239	215	187
Kertynyt yli/alijäämä (1.000 €)	27 548	25 478	27 978	26 840	25 540
Lainanhoitokate	0,6	0,5	0,9	0,8	0,7
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 925	-12 509	-4 193	-3 388	-3 311
Asukasmäärä	8 711	8 675	8 604	8 536	8 468

Lainanottoon on varauduttu 3,0 milj. euron lainalla vuonna 2021, 5,6 milj. eurolla vuonna 2022 ja 5,9 milj. eurolla vuonna 2023. Lyhennyksiä talousarvioon merkityllä lainamäärällä tuli noin 2,3 milj. euroa vuonna 2021.

Suunnitelmavuosien menoja ja tuloja on korotettu noin 1 %. Suunnitelmavuosien verotulot on merkitty Kuntaliiton ennusteen mukaisina. Valtionosuudet on arvioitu vuoden 2020 tasolle.

Investoinnit

Talonrakennusinvestoinnit ovat vuonna 2021 noin 1,3 milj. euroa ja vuonna 2022 noin 2,1 milj. euroa. Suunnittelukaudella 2022 suurin investointi on Keskusurheilukentän saneeraus. Saneeraus edellyttää valtionavustuksen saamista.

Suunnittelukaudella investoidaan myös teiden rakentamiseen ja perusparannukseen. Teiden rakentamiseen on investoinneissa varattu noin 0,6 milj. euroa. Tietohallinnon investointeihin on varattu noin 0,4 milj. euroa vuodelle 2021. Suunnittelukaudella 2023 varaudutaan investoinneissa sähköisen arkistoinnin kehittämiseen. Investoinnit on esitelty tarkemmin talousarviokirjan investointiosassa.

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investointien omarahoitustavoitteen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan- ja investointien rahavirta –välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan vuosittain lähtien talousarvion laadintavuotta edeltävän tilinpäätösvuoden rahavirrasta, johon lisätään tai vähennetään arvioidut vuosittaiset rahavirrat. Suunnittelukauden lopussa rahavirran tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Jos mainittuihin vuosiin sisältyy määrältään poikkeuksellinen suuria satunnaisia tuloja tai menoja taikka tavanomaista suurempia investointeja, on kertymäkautta perusteltua pidentää. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Someron kaupungin taloussuunnitelmassa Toiminnan ja investointien rahavirta on viiden vuoden yhteissummana negatiivinen. Summaan vaikuttaa myös, milloin talousarvioon ja –suunnitelmaan merkitty Ktö Lamminniemen osakkeiden myynti tapahtuu. Tunnusluvuissa se sisältyy vuoden 2021 talousarvioon.

Lainanhoitokykyä arvioidaan siten, että kunnan normaali tulorahoitus on olennaisesti lainanhoito-menoja suurempi. Arvioinnissa käytetään lainanhoitokatetta, joka kertoo kunnan tulorahoituksen riittävydestä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä lainanhoitokate on 0,6. Suunnitelmavuosien lainanhoitokatteet ovat lähellä yhtä. Tunnusluvun laskennassa keskeisenä tekijänä on vuosikate.

5. TYTÄRYHTEISÖT

Someron kaupungin konserniin kuuluu 10 tytäryhteisöä ja 6 kuntayhtymää. Kaupunki omistaa kokonaisuudessaan Someron Lämpö Oy:n, As Oy Someron Törmän, Kiinteistö Oy Somerasunnot ja Someron Talkkari Oy:n.

Tytäryhteisöt	Kaup. omistus-osuus
Someron Lämpö Oy	100 %
Someron Vesihuolto	99,9 %
Someron Talkkari Oy	100 %
Ktö Oy Somerasunnot	100 %
Ktö Oy Jukolantie	90,6 %
As Oy Someron Törmä	100 %
As Oy Aurinkopuisto	57,1 %
Ktö Oy Someron Lamminniemi	100 %
Ktö Oy Lamminniemen Satumaa	100 %
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	100 %
Kuntayhtymät	
V-S sairaanhoitopiirin ky	2,2 %
V-S erityishuoltopiirin ky	3,01 %
Forssan seudun hyvinvointiky	0,23 %
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	15,7 %
Salon seudun koulutusky	1,54 %
V-S Liitto	1,83 %

Tytäryhteisöjen tavoitteet

Someron Talkkari Oy

1. Henkilöstön koulutus, vähintään 5 päivää / koko yrityksen henkilöstö. Koulutustarpeita katsotaan vuoden aikana.
2. Henkilöstön EPassi:n käyttöasteen tavoite 80 %.
3. Maksaa omistajilleen osinkoina 25 % voitosta.

Someron Vesihuolto Oy

1. Myytävien vesihuoltopalveluiden hinnat tarkistetaan vuosittain vastaamaan investointeja ja kustannustason kehitystä.
2. Tuottaa vesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueella huomioiden saneeraustarpeet.
3. Puhdistaa jätevesiä tavoitteena lupamääräysten noudattaminen ja ohijuoksuutta niitä mahdollisimman vähän.
4. Valmistautua uusiutuviin jätevedenkäsittelyn ympäristölupamääräyksiin.
5. Maksaa omistajilleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta. (*
6. Järjestetään vuoden 2021 alussa keskusteluilta kuntalaisille yhdessä kaupungin kanssa viemäriverkon laajennustoimista.

Someron Lämpö Oy

1. Tuotetaan kaukolämpöä edelleen asiakkaille edullisesti (=alle valtakunnan keskihinnan) ja pidetään yhtiön kassavirta positiivisena.
2. Verkostoa laajennetaan kaupungin maankäytön kehittämissuunnitelmien mukaisille, kannattaville alueille.
3. Aloitetaan tulevana vuonna kaukolämpöverkoston saneeraus verkoston vanhimmista putkistoista saneeraussuunnitelman mukaisesti.
4. Maksaa omistajalleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta. (*

Kiinteistö Oy Jukolantie

1. PT-suunnitelman toteuttaminen.
2. Energiätehokkuuden parantaminen.
3. Talouden vakaana pitäminen.

Kiinteistö Oy Somerasunnot

1. Pitkän aikavälin talouden tervehdyttäminen myymällä vuokra-asuntoja / purkamalla heikkokuntoisia vuokrataloja.
2. Jatketaan talouden tervehdyttämissuunnitelman toteuttamista valtiokonttorin kanssa. Valtiokonttorin sitouttaminen tervehdyttämissuunnitelmaan.
3. Energiätehokkuuden parantaminen (Unto Monosentie).

As Oy Someron Törmä

1. Kiinteistön kunnossapito ja kehittäminen siten, että se tukee kaupungin tavoitetta osakehuoneistojen myynnistä.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy

1. Työhyvinvointiin panostaminen, sairauspoissaolojen väheneminen. Tavoitteena alle 8 sairauspoissaolopäivää / työntekijä.

Mittari: Sairauspoissaolojen määrä.

2. Laadukas toiminta. Ei vakavia poikkeamia ulkoisessa auditoinnissa. Tyytyväiset asukkaat, asiakkaat ja omaiset.

Mittari: Poikkeamien määrä ja tyytyväisyyskyselyt.

3. LHK Oy:n ja Kiinteistö Oy:n fuusioituminen kaupungin linjausten mukaisesti.
4. Maksaa omistajalleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta käytettäväksi vanhustenhuollon kehittämiseen

Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi

1. Kiinteistön ylläpitoon vuonna 2019 tehdyn pitkäaikaissuunnitelman toteuttaminen.
2. Kiinteistön juoksevien kulujen sekä vaadittavien huolto- ja korjaustöiden kattaminen hoitovastiketuloilla.

Mittari: Tulojen/menojen seuranta

3. Energiatehokkuuden parantaminen

Mittari: Lukemaseurannat.

4. LHK Oy:n ja Kiinteistö Oy:n fuusioituminen kaupungin linjausten mukaisesti.

Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa

1. Vuoden 2021 aikana tehdään vertailu eri vaihtoehtojen väliltä Kiinteistö Oy Satumaan tontin hyödyntämisestä.

*) verojen jälkeen

6. KÄYTTÖTALouden PALVELUSUUNNITELMAT, MÄÄRÄRAHAT, TU- LOARVIOT JA TAVOITTEET TEHTÄVÄALUEITTAIN

Palvelusuunnitelmat ja niihin sisältyvät tehtäväalueisiin liittyvät suoritteet ja mittarit eivät ole sitovia tavoitteita, vaan ne toimivat talousarviomäärärahojen perusteluina. Kaikissa tunnusluvuissa ei ole vielä arvoja, mutta ne täydentyvät tulevien vuosien aikana.

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: VAALIT

Kustannuspaikat tai vastualueet: 100

Tilivelvolliset: Hallintojohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnallisvaalien ja valtiollisten vaalien (eduskuntavaalit, presidentinvaalit, europarlamenttivaalit ja maakuntavaalit) järjestämisestä.

Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimitsijoiden koulutus ja järjestää alustava äänen laskenta.

Kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.

Vuonna 2021 toimitetaan kunnallisvaalit.

Määrärahat ja tuloarviot

100 VAALIT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	31 931	0	0	0
Toimintamenot	-31 084	0	-22 900	-22 900
Toimintakate (Netto)	847	0	-22 900	-22 900
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: TILINTARKASTUS

Kustannuspaikka: 2011

Tilivelvolliset: Taluspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja konsernissa toteutuneet, ja laatii arviointikertomuksen.

Toiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunta seuraa hallintoa, kuulee eri tehtäväalueiden johtavia viranhaltijoita sekä kaupungin johtoa. Tilinpäätöksen ja kuulemisten pohjalta laaditaan arviointikertomus sekä tarvittaessa väliraportteja.

Määrärahat ja tuloarviot

200 TARKASTUSTOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Toimintamenot	-15 427	-21 300	-21 300	-21 300
Toimintakate (Netto)	-15 427	-21 300	-21 300	-21 300
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: HALLINTO

Kustannuspaikat tai vastualueet: 3011 – 3516

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, taluspäällikkö

Toiminta-ajatus

Yleishallinto johtaa ja ohjaa kaupungin ja kaupunkiorganisaation kehittämistä valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää yhteistyössä esimiesten ja henkilöstön kanssa yhdenmukaista henkilöstöpolitiikkaa. Yleishallinnossa luodaan edellytyksiä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseen.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Kuntatalouden sekä väestörakenteen muutos edellyttävät kaupungin palvelutuotantorakenteen sopeuttamista tulevaisuuden palvelutarpeisiin.

Osaavan henkilökunnan varmistaminen: osaavan ja sitoutuneen henkilökunnan rekrytoiminen erityisesti runsaan eläköitymisen johdosta vapautuviin tehtäviin on käymässä yhä vaikeammaksi.

Koronatilanne: vaikutukset toimintaympäristöön (ja sen myötä tavoitteiden edistämiseen), henkilöstökustannuksiin koko kaupungin tasolla ja kaupungin tuloihin voivat olla merkittävät.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaaminen Erinomane ja notkja Somero 2025 -strategian mukaisesti

- talouden tasapainottaminen elinvoimaisuuden kehittäminen huomioiden
- palvelutuotantorakenteen kehittäminen tulevaisuuden palvelutarpeita vastaavaksi
- innostavan ja kehitysmuotoisen työyhteisökulttuurin luominen, työhyvinvoinnin lisääminen.
  - Vuoden 2019 henkilöstöraportin mukaan yhden sairauspoissaolopäivän välitön kustannus oli 114 €/työpäivä ilman mm. mahdollisia sijaiskustannuksia, yhteensä n. 800 000 €. Työhyvinvointia lisäämällä voidaan lisätä työn tuottavuutta ja vähentää terveysperusteisia poissaolopäiviä.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Ei palvelutuotantosuuritteita.					
Mittarit					
Positiivinen tulos, €	-2,146 milj.	-2,070 milj.	2,5 milj.	0,1 milj.	0,1 milj.
Sairauspoissaolotyöpäivien ka./työntekijä	10,3	9,5	*	*	*
Terveysperusteiset 1 – 60 kalenteripäivää kestäneet poissaolot.	8 329	7 950	*	*	*

*) Koronatilanteesta johtuen tällä hetkellä ei ole tarkoituksenmukaista asettaa asiaa koskevia tavoitteita.					
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa					
Henkilöstösihteeri (aiemmin määräaikainen)			40 500 €	40 500	40 500

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2020

1. Kuntaorganisaation uudistaminen työhyvinvointia sekä innostavaa ja kehitysmuotoista työyhteisökulttuuria tukevaksi

Mittarit:

- Vuonna 2020 valmistellun uuden toimintamallin käyttöönotto henkilöstön työhyvinvoinnin johtamiseen ja osaamisen monipuoliseen hyödyntämiseen.
  - Välitön kustannusarvio 2021: (+menot-tulot = netto €): +10 000 € - 0 € = +10 000 €.
- KVTES:n tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän päivittäminen (2021 – 2022)
  - Välitön kustannusarvio 2021: (+menot-tulot = netto €): +20 000 € (konsultointi- ja tietojärjestelmäkulut).

2. Nykyaikaisen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen palvelutuotannon johtamisessa ja asiakaspalvelussa

Mittarit:

- Tiedolla johtamisen uusien välineiden (talouden ohjauksen Kuntamalli ja Kuntamaisemajärjestelmä) jalkauttaminen koko organisaatioon
  - Välitön kustannusarvio 2021 (+menot-tulot = netto €): +23 000 € - 0 € = +23 000 €
- Digi-palvelujen kehittäminen (sähköisten lomakkeiden ja asiointipalvelujen kehittäminen)
  - Välitön kustannusarvio 2021 (+menot-tulot = netto €): +3 000 € - 0 € = +3 000 €

3. Talouden tasapainoa tukevan talousohjelman laatiminen

Mittari: Ohjelman valmistuminen

- Välitön kustannusarvio 2021 (+menot-tulot = netto €): +10 000 € - 0 € = +10 000 €

Määrärahat ja tuloarviot

300 HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	142 663	19 100	13 500	13 500
Toimintamenot	-1 330 655	-1 464 000	-1 438 440	-1 448 440
Toimintakate (Netto)	-1 187 992	-1 444 900	-1 424 940	-1 434 940
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-25 605	-47 400	-57 800	-57 800
Sisäiset				
Toimintatuotot	346 000	438 800	0	397 800
Toimintakulut	-144 700	-139 000	-2 500	-155 000

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: ELINVOIMAPALVELUT

Kustannuspaikat: 3611, 3612, 3613, 3614

Tilivelvolliset: Kehittämisasiantuntija ja elinkeinoasiantuntija

Toiminta-ajatus

Elinvoimapalveluilla luodaan strategianmukaista, hyvinvoivaa kaupunkia, jossa on monipuolinen yrityskehittäminen, korkea palvelutaso sekä hyvä työpaikkaomavaraisuus- ja työllisyysaste.

Elinvoiman rakennuspalikoita ovat mm. vetovoimainen ympäristö, kilpailukykyinen yrityskehittäminen, osaamisen ja työvoiman saatavuus, yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, vahva kuntatalous sekä palveluiden monipuolisuus ja laatu. Elinvoimapalveluissa keskitytään erityisesti kilpailukykyisen yrityskehittämiseen sekä osaamisen ja työvoiman saatavuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa uusien yritysten houkuttelemista, nykyisten yritysten toimintaedellytysten parantamista sekä työllisyyden edistämistä. Elinvoimaisen kunnan voimavarana huomioidaan myös yhteisöllisyyden edistäminen.

Lisäksi elinvoimapalveluissa hoidetaan kaupungin yleismarkkinointi sekä osallistutaan kaupunki- ja organisaatiokehitystyöhön.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Tulevana vuonna ja varmasti vielä senkin jälkeen toimintaympäristöön vaikuttavat koronaepidemia ja sen vaikutukset mm. elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Yritykset profiilistaan riippuen ovat kärsineet tilanteesta hyvin eritahtiin ja eri asteisesti. Selvää kuitenkin on, että kysynnän yleisen, merkittävän heikkenemisen myötä yritysten tilanne käy tukalaksi. Toiminnan uudelleen aseointi, asiakaskunnan laajentaminen ja uudet jakelukanavat ovat osa välineistöä, joilla yritykset ovat pyrkineet turvaamaan elinkelpoisuutensa.

Vielä ei ole selvillä kuinka pitkään kriisi jatkuu tai millaiset mittasuhteet sen jälkihoito tulee vaatimaan. Selvää on, että se tulee olemaan haaste numero yksi.

Someron väestörakenne pysyy edelleen yhtenä kunnan elinvoiman kannalta keskeisenä haasteena, joka edellyttää ennakoivaa palvelutarpeen arviointia ja kehittämistä siten, että kunta säilyy asukkaitaan laadukkaasti ja kattavasti palvelevana, vetovoimaisena paikkakuntana.

Toiseen väestöön liittyvään erityishaasteeseen, eli nuorten poismuuttoon, on jo vastattu mm. ammatillisella lähikoulutuksella. Nuorten pitämiseksi Somerolla on tehtävä edelleen monialaista kehittämistyötä.

Koronakriisin kestosta riippuu miten paljon ja pitkäaikaisesti se vaikuttaa esimerkiksi työllisyysasteeseen. Työttömyysjaksojen lyhentämiseksi on tärkeää luoda yhteistyössä eri verkostojen kanssa uusia työllistymismahdollisuuksia.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen

Vallitsevassa tilanteessa on tarpeen keskittyä kasvuhakuisuuden sijasta toistaiseksi yritysten elpymisen tukemiseen. Keskeisenä haasteena on kokonaiskuvan muodostaminen yritysten kokemien haasteiden laajuudesta ja mahdollisuuksista vastata niihin.

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen

Pitkän tähtäimen haasteena Somerolla tulee edelleen säilymään osaavan työvoiman takaaminen. Kriisin johdosta työttömien määrä tulee lisääntymään. Tämän joukon työmarkkinoille paluun kannalta on keskeisen tärkeää, että osaaminen ei pääse vanhenemaan.

Kaupunkikehitys

Oman organisaation kehittämisen haasteena on rajallisten resurssien haavoittuvuus, kun yksittäisten henkilöiden toimintakenttä on hyvin laaja. Prosessien kuvantaminen ja digitaalisten välineiden hyödyntäminen ovat tärkeitä keinoja haavoittuvuuden estämiseksi.

Markkinointi

Kunnan markkinoinnin haasteena on tänä vuonna ollut, ja säilyy ainakin osan ensi vuotta, toiminnan hetkellinen siirto ulkopuolisen toimijan vastuulle. Tässä keskeistä on, että yhteistyö toimii hyvin, ja että resurssit riittävät tarvittavaan toiminnan ohjaukseen ja laadunvalvontaan.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Elinkeinoelämän elpymisen tukeminen koronakriisin jatkuessa ja sen jälkeen
- Kuntastrategian päivittäminen uuden valtuustokauden alkaessa
- Kaupunkikeskustan elinvoimaisuuden turvaaminen

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Yritysneuvontakerrat	106	100	100	100	100
Yrityskoulutustilaisuudet	5	5	5	5	5
Yritysverkostotapaamiset	27	15	15	15	15
Mittarit					
Neuvonta- ja aktivointitoimenpiteiden piirissä olleiden yritysten osallistumiskertojen yhteismäärä	342	500	500	500	500
Palkkatukilisäpäätökset	4	8	8	9	10
Yritysmäärän nettomuutos	23	20	20	21	22
Työllisten määrä (8/2020: 3386)	3412	3650	3450	3450	3500

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2020

Tavoitteet

1. Elinkeinoelämän elpymisen tukeminen koronakriisin jatkuessa ja sen jälkeen

Elinkeinoelämää kohdanneen kriisin hoidossa otetaan proaktiivinen ote ja yhteydenottojen määrää kasvatetaan ja edelleen ylläpidetään matalankynnyksen kanavia yrittäjälähtöisille yhteydenotoille. Edistetään hankintojen kohdentamista mahdollisuuksien mukaan paikallisille toimijoille.

Hyödynnetään strategialähtöisesti verkostoja aktiivisesti valmisteluvaiheesta lähtien. Keskeisiä verkostoja ovat Seutukaupunkihanke, V-S yrittäjät, Yrityssalo sekä paikalliset yrittäjäjärjestöt. Samoin aktiivista osallistumista jo käynnissä oleviin hankkeisiin jatketaan. Esimerkiksi seutukaupunkiverkon kautta käynnistyneessä, osaavan työvoiman saatavuutta edistävässä Joustavat koulutusmallit –hankkeessa keskitytään toiminnan jatkuvuuden takaamiseen ja laajentamiseen muille aloille.

Mittari: Yhteydenottojen määrä, parantunut tulos Yrittäjien kuntabarometrissä; Tavoitteiden mukaiset teetetetyt ja käynnissä olevat hankkeet.

Välitön kustannusvaikutus: Menot 15 000 € - Tulot 0 € = Netto 15 000 €

2. *Erinomane ja notkja Somero 2025 –kuntastrategian päivittäminen*

Mittarit: Valmistelutyön eteneminen siten, että strategia voidaan hyväksyä alkuvuonna 2022

Välitön kustannusvaikutus: Menot 8 000 € - Tulot 0 € = Netto 8 000 €

3. *Yrittäjyystävällisen kaupunkiorganisaation edistäminen*

Koronakriisin keskeyttämän yrittäjyysvalmennuksen läpivienti kaupunkiorganisaatiossa. Yhdessä kehitetään palveluprosesseja yrittäjien toiveita huomioiden.

Mittari: Yrittäjien kuntapalvelukokemuksen paraneminen (esim. Yrittäjien kuntabarometri); Tavoitteiden mukaiset toimenpiteet ja käynnissä olevat hankkeet.

Välitön kustannusvaikutus: Menot 3 000 € - Tulot 0 € = Netto 3 000 €

4. *Keskustaympäristön kehittämisohjelman valmistuminen*

Jatketaan yhteistyötä Tampereen yliopiston kanssa ja Opiskelukilpailun pohjalta nostettuja kärkiteemoja hyödyntäen osallistetaan keskeisiä sidosryhmiä suunnittelutyöhön – asukkaat, yritykset ja yhteisöt.

Mittarit: Kehittämisohjelman valmistuminen

Välitön kustannusvaikutus: Menot 8 000 € - Tulot 0 € = Netto 8 000 €

5. *Hovimäen leirintäalueen kehittämissuunnitelman valmistuminen*

Kaupungin omistaman leirintäalueen kehittämissuunnitelma toteutetaan yhteistyössä tilahallinnon kanssa ja alueen toiminnanharjoittaja huomioiden. Lisäksi suunnittelussa huomioidaan mm. valtuustoaloite yleisestä saunasta.

Välitön kustannusvaikutus: Menot 3 000 € - Tulot 0 € = Netto 3 000 €.

Määrärahat ja tuloarviot

320 ELINVOIMAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	2 364	2 400	2 400	2 400
Toimintamenot	-283 391	-318 700	-321 100	-301 100
Toimintakate (Netto)	-281 027	-316 300	-318 700	-298 700
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-19 600	-24 500	0	-24 700

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: MAASEUTUPALVELUT

Määrärahat ja tuloarviot

330 MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	110 364	97 000	111 500	113 100
Toimintamenot	-246 308	-280 930	-278 200	-279 700
Toimintakate (Netto)	-135 944	-183 930	-166 700	-166 600
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Maaseutupalvelujen tehtäväalueen määrärahoja ja kustannusarvioita seurataan kahdella eri kustannuspaikkatasolla. Kustannuspaikat ovat seuraavat:

3711 Seudulliset maaseutupalvelut

3712 Omat maaseutupalvelut

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: MAASEUTUPALVELUT

Vastuualue: Seudulliset maaseutupalvelut

Someron, Forssan ja Tammelan maaseutuhallinnot toimivat yhdessä. Isäntäkuntana toimii Somero. Palveluja tuotetaan Someron maaseututoimistossa, lisäksi Tammelan kunnantalolla päivystys maantaisin.

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 3711

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Maaseututoimen tehtävänä on huolehtia maaseutuyrittäjien lakisääteisten EU- ja kansallisten tukien toteuttamisesta sekä muista maaseutuelinkeinoja koskevista hallintotehtävistä Someron, Forssan ja Tammelan alueella. Lisäksi maaseututoimi palvelee maatalousyrittäjiä ja muita sidosryhmiä mm. maataloustukiin, hirvi- ja petoeläinvahinkoihin, hukkakauraan sekä eläinrekiin liittyvissä asioissa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Maataloustukijärjestelmä toimii EU:n ohjelmakausittain 5-7 vuoden jaksoissa. Kuluva ohjelmakautta on jatkettu vuoteen 2021 ja koronaepidemiasta johtuen näyttää jatkuvan myös vuonna 2022.

Keväällä 2020 alkaneen koronaepidemian vuoksi maaseutuyksikön työntekijät olivat etätöissä lähes koko kesäkauden ja asiakaspalvelu pyrittiin hoitamaan puhelimen ja netin välityksellä. Jos epidemia jatkuu, tulee etätöihin olla valmius myös talousarviovuonna. Joustava etätöiden jaksotus on kuitenkin hankalaa, koska yksikön työntekijöillä ei ole kannettavia tietokoneita ja keskusyksiköiden ja näyttöjen kuljettaminen on hankalaa.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Maaseutuyksikön tärkein tehtävä on asiakirjojen ja hakemusten käsittely asetusten ja määräysten mukaisesti annettujen määräaikojen puitteissa niin, että viljelijät saavat kaikki tuet, joihin he ovat oikeutettuja, ja maksatukset voidaan tehdä heti, kun se on mahdollista.

Henkilöstön on oltava asiantuntevaa ja huolellista ja koulutusta on oltava riittävästi. Sähköinen tukihaku vähentää oleellisesti viljelijöiden tekemiä virheitä ja ohjaa hakemaan kaikki hakijalle kuuluvat tuet. Lisäksi sähköinen tukihaku helpottaa oleellisesti hakemusten käsittelyä maaseututoimistossa. Tuetaan ja kannustetaan sähköistä tukihakua neuvonnan sekä koulutuksen avulla. Sähköistä tukihakua käyttää jo yli 95 % (Suomessa 96,6 %), joten merkittävää lisäystä ei enää pystytä saavuttamaan, koska pienet sivutoimiset hevostilat yms. pienet harrastetilat hakevat tuet paperilla.

Toimiston henkilökunnalla tulisi olla kannettavat tietokoneet, jotta etätöiden tekeminen olisi joustavampaa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Paperiset hakemukset (kpl /%)l)	44 / 7%	4%	6 %	5%	4 %
Sähköiset hakemukset (kpl)	653				
Sähköiset hakemukset (%)	93 %	96%	96 %	97 %	97 %

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Maaseutuhallintopalvelut ovat vuoden 2019 alusta pääosin keskitetty Someron maaseututoimistoon. Forssan kaupungintalon palvelupiste suljettiin vuonna 2018 ja korona epidemian ajan Tammelan palvelupiste on avoinna vain tarvittaessa. Palveluiden keskittäminen Somerolle on tehostanut töiden tekemistä; tiimityö on tehokkaampaa ja työntekijöiden osaamisalueet voidaan hyödyntää paremmin.

Maaseutuyksikön palvelut tuotetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisella minimiviranhaltijamäärällä (4) sekä osa-aikaisen /kausitoimistosihteerin työllä. Yksikön vakituinen maaseutu-asiamies jää vuoden alussa virkavapaalla ja hänen tilalleen on palkattava sijainen. Kesäajan työhuipuksi ja lomakaudeksi palkataan kesätyöntekijä tai harjoittelija.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

1. Huolellinen ja aikataulujen mukainen asiakirjojen käsittely

Mittari: kaikki maataloustuet maksetaan välittömästi Ruokaviraston maksatusten avautuessa.

Talous: Menot 0 € - Tulot 0 € = Netto 0 €

2. Viljelijöiden tukihallinnon osaamiseen parantaminen

Mittari: Järjestetään tukikoulutustapahtuma tukivuoden sekä uuden ohjelmakauden muutoksista, jos koronatilanne sen sallii.

Talous: Menot 500 € - Tulot 0 € = Netto -500 €

3. Tavoitteena on sähköisten maataloustukihakemusten lisääminen.

Mittari: Sähköisten hakemusten määrä.

Talous: Menot 0 € - Tulot 0 € = Netto 0 €

Määrärahat ja tuloarviot

3711 SEUDULLISET MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	110 364	97 000	111 500	113 100
Toimintamenot	-246 308	-253 030	-251 900	-251 900
Toimintakate (Netto)	-135 944	-156 030	-140 400	-138 800
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS
Tehtäväalue: MAASEUTUPALVELUT
Vastuualue: Omat maaseutupalvelut

Kustannuspaikat tai vastualueet: 3702

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Maaseututoimi tukee Someron kannattavan maatalouden edellytyksiä ja kannustaa kyliä suunnitelmalliseen omaehtoiseen kehittämiseen. Tavoitteena elinvoimainen, yhteisöllinen maaseutu.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Maatalouden kannattavuuden heikentyminen matalien tuottajahintojen sekä EU:n korvausten pienentymisen vuoksi.

Kylien omaehtoisen kehittämisen hiipuminen aktiivisten ihmisten vuosi vuodelta vähentyessä. Uusien asukkaiden saaminen kylille.

Isoja talkooponnistuksia ja markkinointia vaativan Ruokava-messujen jatkon turvaaminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Yhdessä Someron elinkeinotoimen kanssa tuetaan Someron maatalouden rakennemuutosta järjestämällä koulutus- ja infotilaisuuksia.

Tuetaan maatiloja hukkakauran torjunnassa maksamalla avustusta hukkakauran torjunta-aineisiin.

Kylien omaehtoisen toiminnan tukeminen kylärahan avulla. Vuonna 2021 kylärahan painotetaan myöntämisessä uusien asukkaiden hankkimista Somerolle mm. kylien ympäristön kehittämistä sekä myytävien tonttien hankintaa ja markkinointia kehittämällä

Tuetaan lähiruuan ja tuotteiden markkinointia avustamalla Ruokava-tapahtuman järjestäjätahoa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Kylärahaa hakeneiden kylien määrä	5	5	6	7	8

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Jatketaan uutena toimintana 2015 käynnistettyä kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden tukemiseen tähtäävää toimintaa, johon on varattu 5 000 euron määräraha.
Ruokava -tapahtuman järjestää ulkopuolinen taho, toiminta-avustukseen varattu 6 000 euroa.

1. Kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden aktivointi ja tukeminen.

Mittari: *Kylärahaa hakevien kylien määrä. Tukipäätökset tekee kaupungin hallitus.*

Menot: 400 € - Tulot 0 € = Netto -400 €

2. Someron kaupungin avustus hukkakauran torjunta-ainekuluihin

Mittari: *Pinta-ala, jolta avustuksen avulla on torjuttu hukkakauraa.*

Menot: 0

Kaupunki varaa talousarvio vuodelle 11 000 euroa somerolaisten viljelijöiden hukkakauran torjunta-ainekulujen korvaamiseen. Maksatukset tekee maaseututoimisto seuraavien ehtojen perusteella ilman erillispäätöksiä:

Tukea maksetaan 15 euroa / ha enintään 500 euroa / tila. Tilan pitää olla hukkakaurarekisterissä ja tilalla on todettu kemiallisen torjunnan tarpeellisuus. Tukea maksetaan enintään torjunta-aineen käyttösuositusten mukaiselle hehtaarimäärälle. Avustuksen saamiseksi tulee maaseutuyksikköön toimittaa hukkakauran torjunta-aineen ostokuitti sekä selvitys lohkoista, joille torjunta-aine on levitetty. Kuitti ja lohkoselvitykset tulee toimittaa maaseutuyksikköön. Avustuksia maksetaan hakujärjestyksessä niin kauan, kuin varattu määräraha riittää.

3. Ruokava-messujen toiminnan tukeminen

Ruokava-messujen järjestäjä kilpailutetaan loppuvuodesta 2020. Kolmen vuoden sopimuksen vahvistaa kaupunginhallitus

Someron kaupunki varaa Ruokava-messujen järjestämistä 6 000:lla eurolla Someron kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

4. Maaseudun kehittämis- ja koulutushankkeet muiden toimijoiden kanssa

Varataan budjettiin 3 000 euron määräraha mahdollisten yhteistoimintahankkeiden maksu-osuuksiin.

5. Tuottajaorganisaation perustamiskoulutuksen järjestäminen yhteistyössä MTK:n kanssa

Mittari: Tehty/ei tehty

Menot 1500 € - tulot 0 € = netto -1 500 €.

Määrärahat ja tuloarviot

3712 OMAT MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Toimintamenot	0	-27 900	-26 300	-27 800
Toimintakate (Netto)	0	-27 900	-26 300	-27 800
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: KAUPUNGINHALLITUS

Tehtäväalue: MAA- JA METSÄTILAT

Kustannuspaikka: 3811

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Kaupungin metsien hoitaminen asiantuntevasti niin, että se on tehokasta ja taloudellista, ottaen huomioon metsien moninaiskäyttömuodot, luonnonsuojelu ja työllisyysnäkökohdat. Kaupungin peltojen vuokraaminen maatalouskäyttöön niin että niin peltojen arvo säilyy.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Metsien hoidolle asettavat haasteita erilaiset luonnonolosuhteet, tuholaiset ja ilmasto. Haasteita ovat myös puun oston / jatkojalostuksen muuttuminen / siirtyminen muualle (ostoskäyttyminen) ja lakien ja rajoitusten muuttuminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Tehokas ja kannattava puuntuotanto, sekä monikäyttö ja virkistysmahdollisuudet. Metsänhoitoyhdistyksen toiminnan seuraaminen ja yhteistyö metsänhoidon suunnittelussa ja toteuttamisissa. Uuden metsäsuunnitelma käyttöönotto vuodesta 2020.

Kaupungin maatalousmaan vuokrauksien kilpailuttaminen niiden peltojen osalta joiden vuokrasopimus on katkolla.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Vuokrattu peltoala, ha	63,83	63,83	63,83	63,85	63,83
Pellonvuokratulot, (1000 €)	25,7	25	25	25	25
Puunmyyntitulot, (1000 €)	280	250	229	200	200
Mittarit					
Osuus kaupungin omistamasta viljelyskelpoisesta peltoalasta, %	100	100	100	100	100
Arvio metsänmyyntipotentialin hyödyntämisestä tehokkaan ja taloudellisen hoidon näkökulmasta (MHY Salometsän arvio), %	100	100	100	100	100

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Kaupungin metsiä hoitaa metsänhoitoyhdistys Salometsä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2019

- Kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito.***
- Kaupungin kiinteistöihin kuuluvan maatalousmaan vuokraustoiminnan tehokas hoito***

Määrärahat ja tuloarviot

340 MAA- JA METSÄTILAT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	280 281	250 400	254 900	254 900
Toimintamenot	-70 506	-75 500	-75 500	-75 500
Toimintakate (Netto)	209 775	174 900	179 400	179 400
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: PERUSTURVATOIMEN HALLINTO JA HUOLTO

Määrärahat ja tuloarviot

500 PERUSTURVAT. HALLINTO JA HUOLTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	84 652	57 800	58 940	58 940
Toimintamenot	-909 030	-1 043 300	-1 067 200	-1 013 400
Toimintakate (Netto)	-824 378	-985 500	-1 008 260	-954 460
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-2 915	-3 000	-2 900	-2 900
Sisäiset				
Toimintatuotot	146 000	169 800	0	178 800
Toimintakulut	-102 200	-124 200	0	-124 700

Perusturvatoimen hallinto ja huolto –tehtäväalueen määrärahoja ja kustannusarvioita seurataan kahdella eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

5000 Perusturvatoimen hallinto

5100 Perusturvatoimen huolto

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: PERUSTURVATOIMEN HALLINTO JA HUOLTO

Vastuualue: Perusturvatoimen hallinto

Kustannuspaikat: 5111 - 5115

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Perusturvatoimen hallinnon tavoitteena on tukea ja edistää kaupungin asukkaiden hyvinvointia, ehkäistä sairauksia ja sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä turvata riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Perusturvan hallinnon tehtävänä on johtaa ja kehittää toimialan palveluiden tuottamista laadukkaasti ja taloudellisesti Someron kaupungin linjausten ja strategian mukaisesti. Tavoitteena on luoda perusturvan toimialan työntekijöille edellytykset tehdä omissa toimintayksiköissään työtä laadukkaasti ja turvallisesti sekä tehdä toimialarajat ylittävää poikkihallinnollista yhteistyötä tavoitteiden toteuttamiseksi.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja valmistelutyön vaatima resurssi on pois perustehävästä
- Tasapuolisten ja yhdenvertaisten palveluiden turvaaminen huomioiden mm. väestörakenne
- Keväällä 2020 alkaneen Covid-2019 epidemiatilanteen jatkuminen ja viiveellä tulevat kustannusvaikutukset
- Perusturvatoimen toimitilojen puutteet
- Taloushallinnon uudistuksesta (2020) aiheutuneet viiveet perintälaskutuksessa

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Perusturvatoimen tehtävänä on palvella kuntalaisia tarjoamalla somerolaisille toimialaansa kuuluvat palvelut laadukkaasti. Perusturvatoimen palveluiden tavoitteena on tukea kotona asuvan kuntalaisen toimintakykyä ja osallisuutta kaikissa ikäryhmissä. Tavoitteeseen pyritään tarjoamalla laadukkaita, kustannustehokkaita ja digitalisaatiota hyödyntäviä palveluita hyvinvoinnin työyhteisön toimesta. Tavoitteena on tunnistaa ja kuvata perusturvan palveluprosessit yhdessä työntekijöiden kanssa ja tehdä prosesseissa asetettujen tavoitteiden osalta toimialarajat ylittävää yhteistyötä. Tavoitteena on hyödyntää asiakaspalautetta ja ottaa asiakkaat toiminnan kehittämiseen mukaan. Organisaation ja palveluiden kehittämisestä sekä somerolaisten osallistamisesta palveluiden kehittämiseen tulee tehdä erillinen suunnitelma.

Kehitetään sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Tehdään sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelma. Kiinnitetään huomiota omavalvontasuunnitelmien sisältöihin sekä tehdään suunnitelma Someron kaupungin omien yksiköiden lisäksi yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien valvonnasta. Päivitetään perusturvan valmiussuunnitelma ja pelastussuunnitelmat vuosittain.

Perusturvatoimen toimitilojen riittävyys on ollut haasteena viimeisten vuosien aikana. Kehittämistarpeena nähdään toimitilojen suunnitteleminen sekä pitkän tähtäimen suunnitelman laatiminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa ennakoiden myös sote-uudistuksen vaikutukset.

Syksyllä 2020 varahenkilöstössä aloitettu sijaisrekrytoinnin kehittäminen (Perltk 19.8.2020 / § 100) edellyttää varahenkilöstön tiivistä yhteistyötä perusturvan esimiesten kesken. Tavoitteena on tehostaa sijaisrekrytointia keskittämällä rekrytoinnit varahenkilöstön tehtäväksi ja luoda uudenlainen toimintamalli käyttäen hyväksi myös digitaalisia mahdollisuuksia. Uusi toimintamalli tulee säästämään sijaisrekrytoinneista vastaavien esimiesten resursseja ja vapauttaa aikaa esimerkiksi laatuohjelmien edellyttämään kehittämistyöhön.

Sosiaalihuollon asiakastietojen siirtäminen kantaan (SorkKa-projekti) etenee vuoden 2021 aikana, jolloin tarvitaan ICT-palveluostoa sekä lisäksi esitetään kantakäyttöliittymän OMNI360 hankintaa investointina tietohallintoon. Lisäksi selvitystyötä vaatii vuoden 2021 aikana terveydenhuollon alaisuudessa olevien sosiaalihuollon asiakastietojen siirtäminen sekä siitä aiheutuvat kustannukset.

Pääasiassa terveydenhuollossa käytetty Lifecare –potilastietojärjestelmä ja uudet palvelimet vaativat vuoden 2021 aikana päivityksen, joka on merkittävä tietohallinnon investointi (180 000 euroa).

Perusturvan sisäistä ja ulkoista tiedottamista tehostetaan.

Perusturvatoimi on aloittanut laatuohjelman (SHQS) käytön vuonna 2019. SHQS-laatuohjelma on sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden käyttöön tarkoitettu johtamista ja prosessien jatkuvaa kehittämistä tukeva laatujohtamisen työkalu. Eri toimintayksiköiden itsearviointit on tehty alkuvuodesta 2020, mutta koronatilanteesta johtuen laatuohjelman työstämiseen ei ole jäänyt aikaa. Perusturvatoimessa on tehty suunnitelma itsearviointien perusteella esiin nousseiden sekä laatuohjelman edellyttämien kokonaisuuksien kehittämiseksi. Tavoitteena on saavuttaa sisäisten ja ulkoisten auditointien myötä SHQS-laaduntunnustus.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Perusturvatoimen palveluprosessien tunnistaminen ja kuvaaminen.

Mittari: SHQS -laatuohjelma otettu käyttöön / ei käytössä.

2. Talousseurannan ja toiminnan taloudellisten reunaehtojen tiedostaminen.

Mittari: Talousarviossa pysytty / ei pysytty

3. Tulosityksiköiden vastuunalaisten esimiesten toteuttama talousseuranta ja säännöllinen raportointi oman tulosityksikkönsä käyttömenojen kehityksestä perusturvajohtajalle 4 kertaa vuodessa.

Mittari: Raportoitu / ei raportoitu

Määrärahat ja tuloarviot

5000 PERUSTURVATOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	84 652	57 000	58 140	58 140
Toimintamenot	-909 030	-886 200	-895 000	-864 000
Toimintakate (Netto)	-824 378	-829 200	-836 860	-805 860
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-2 915	0	0	0

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: PERUSTURVATOIMEN HALLINTO- JA HUOLTO

Vastuualue: Perusturvatoimen huolto

Kustannuspaikat: 5211-5212

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Perusturvatoimen huollon tavoitteena on tukea ja edistää perusturvan eri toimintayksiköiden toimintaa tuottamalla vaatehuoltoa sekä kiinteistöhuoltoa.

Perusturvan huollon tavoitteena on vastata Someron kaupungin vaatehuollon toimivuudesta, puhtaudesta sekä hygieniasta laadukkaasti. Lisäksi kiinteistöhuollon tavoitteena on huolehtia toimitilojen sekä työvälineiden, koneiden ja laitteiden kunnossapidosta ja huollosta.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Keväällä 2020 alkaneen Covid-2019 epidemiatilanteen jatkuminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Perusturvan toiminnan ja tuloksellisuuden näkökulmasta perusturvan huollon, eli vaatehuollon ja kiinteistöhuollon sijoittuminen perusturvan organisaatiossa suoraan perusturvajohtajan alaisuuteen ei ole tarkoituksenmukaista esimerkiksi henkilöstöhallinnon tai työturvallisuuden, asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä toimintayksiköiden käytössä olevien koneiden ja laitteiden vaatiman erityisosaamisen näkökulmasta. Kehittämistarpeena on organisoida vastuualueet siten, että kustannusvaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Uudelleenorganisoinnin mahdollisuudet arvioidaan

Mittari: Uudelleenorganisointi tehty / ei tehty

Määrärahat ja tuloarviot

5100 PERUSTURVATOIMEN HUOLTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	800	800	800
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Toimintamenot	0	-157 100	-172 200	-149 400
Toimintakate (Netto)	0	-156 300	-171 400	-148 600
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	-3 000	-2 900	-2 900

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Kustannuspaikat: 5311 - 5312

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Ympäristöterveydenhuollon (eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta) tehtävistä vastaa Someron kaupungin alueella Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on vuokralla Someron kaupungin tiloissa. Someron kaupunki on ollut kuntayhtymän osajäsenenä ympäristöterveydenhuollon osalta vuoden 2013 alusta lukien.

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköllä on valvontaviranomaisen hyväksymä toimintaa ohjaava valvontasuunnitelma. Löytö-eläintoiminta on toteutettu ostopalveluna yksityisen toimesta.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Covid-19 epidemian jatkuminen
- Toimintasuunnitelman puuttuminen sote-uudistuksen näkökulmasta

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Ympäristöterveydenhuollon toimintasuunnitelman laatiminen sekä ympäristöterveydenhuollon huomioiminen osana Someron kaupungin toimintoja
- Säännölliset yhteistyöpalaverit 1-2 kertaa vuodessa

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Säännöllisten yhteistyöpalaverien toteutuminen ja toimintasuunnitelman laatiminen.

Mittari: Toteutunut / ei toteutunut

Määrärahat ja tuloarviot

510 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	1 612	1 100	1 200	1 200
Toimintamenot	-342 934	-390 200	-359 300	-359 300
Toimintakate (Netto)	-341 322	-389 100	-358 100	-358 100
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-100	-200	0	-100

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: KANSANTERVEYSTYÖ

Määrärahat ja tuloarviot

520 KANSANTERVEYSTYÖ	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	1 016 396	917 400	983 328	983 328
Toimintamenot	-4 737 233	-5 027 670	-5 144 600	-4 960 300
Toimintakate (Netto)	-3 720 837	-4 110 270	-4 161 272	-3 976 972
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-137 369	-116 500	-55 100	-55 100
Sisäiset				
Toimintatuotot	99 600	200	0	300
Toimintakulut	-756 700	-736 500	0	-785 400

Kansanterveystyö –tehtäväalueen kustannuksia ja niiden toteutumista seurataan kahdella eri vastuualueella. Vastuualueet ovat seuraavat:

5300 Avohoito

5400 Täydentävät palvelut

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA
Tehtäväalue: KANSANTERVEYSTYÖ
Vastuualue: Avohoito

Vastuualue: Avohoito

Kustannuspaikat:

5321 Terveysneuvonta
5322 Työterveyshuolto
5323 Sairaanhoidon vastaanottotoiminta
5324 Mielen terveystyö
5325 Hammashuolto

Tilivelvollinen: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Kansanterveystyön avohoidon perustehtävänä on tukea alueensa väestön terveyttä, ehkäistä sairauksien syntyä sekä järjestää sairauksien tutkimus ja hoito tarkoituksenmukaisella tavalla. Toiminta on asiakaslähtöistä, terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää sekä asiakkaan itsehoitoa tukevaa. Kansanterveystyön avohoidon palveluita ovat neuvola- ja kouluterveydenhuolto (terveysneuvonta), työterveyshuolto, sairaanhoidon vastaanottotoiminta, mielen terveystyö sekä hammashuolto. Avohoidon toimintaa toteutetaan lain-, asetusten ja valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti.

Terveysneuvonnan, eli neuvolan ja kouluterveydenhuollon asiakasryhmänä ovat lapset ja nuoret perheineen sekä lasta odottavat perheet. Ennaltaehkäisevällä työotteella tuetaan lasten ja nuorten terveyden ja mielen terveyden edistämistä, erityisen tuen tarpeen tunnistamista ja tuen oikea-aikaista järjestämistä myös vanhemmille ja muille aikuisille. Perustehtävän toteuttaminen edellyttää määrältään riittävää ja ammattitaitoista henkilöstöä, jonka johtaminen toteutetaan laadukkaasti. Varhaisen tuen perhetyö täydentää neuvolan toimintaa. Lisäksi neuvolassa toteutetaan omaishoitajien terveystarkastukset sekä työttömien terveystarkastukset. Neuvola palvelee myös ikääntynyttä väestöä. 75 vuotta täyttävät kutsutaan ikäryhmätarkastukseen.

Sairaanhoidon vastaanotto sekä suun terveydenhuolto panostavat laaja-alaiseen perushoitoon ja hyvään erityisosaamiseen edistämällä henkilöstön vahvaa ammattitaitoa ja moniammatillista tiimityötä. Sairaanhoidon vastaanoton toimintaa kehitetään moniammatilliseksi sekä ennaltaehkäiseväksi somerolaisten tarpeet huomioiden. Sairaanhoidon vastaanotto sekä suun terveydenhuolto huolehtivat eri ikäryhmien palvelutarpeisiin vastaamisesta laadukkaasti, luottamuksellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä tukemalla asiakkaiden itsehoitoa.

Työterveyshuolto tarjoaa Someron kaupungin lisäksi sopimuksen tehneille yrityksille, yrittäjille ja maatalousyrittäjille laadukkaita lakisääteisiä työterveyspalveluja, joiden sisältö sovitaan asiakasyritysten kanssa yksilöllisesti työterveyshuoltosopimusta laadittaessa.

Mielen terveystyö palvelee yksilöitä, pareja ja perheitä elämän erilaisissa kriisi- ja ongelmatilanteissa. Mielen terveys- ja päihdeyksikkö toimii ilman lähetettä matalan kynnyksen tutkimus- ja hoitopaikkana, jonne asiakas voi oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä. Mielen terveystyössä hoidetaan myös pitkäaikaista seurantaa ja hoitoa vaativia psykiatrisia avohoitopotilaita. Mielen terveystyöyksikön työntekijät tekevät vastaanottotoimintaa ja kotikäyntejä, toteuttavat kuntoutusta,

lääkeseurantaa, päihdeongelmien selvittelyä ja hoitoon ohjausta, opioidiriippuvaisen korvaushoitoa sekä omaisten neuvontaa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tiukentuvassa taloustilanteessa
- Henkilökunnan saatavuuden ja riittävän resurssin turvaaminen (etenkin lääkäriresurssi)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus –vaikutukset lähipalveluihin (esim. hoitotakuuajan mahdollinen lyheneminen)
- Väestön ikääntyminen
- Asiakkaiden moniongelmallisuus
- Työterveyshuollon tulevaisuus ja kilpailutuksen eteneminen. Kaupunginhallitus on kokouksessaan (2.9.2019) päättänyt, että Someron kaupungin työterveyshuollon palvelut ulkoistetaan vuoden 2020 alusta ja perusturvatoimi valmistelee asian kilpailutuksen. Taustalla on ollut vaikeus saada työterveyslääkäreitä tehtävään sekä kuntalain muutokset kunnallisen työterveyshuollon yhtiöittämisvelvollisuudesta (1340/2016). Kilpailutusta on alettu valmistella, mutta valmistelu on vielä kesken. Tällä hetkellä työterveyslääkäriresurssi on olemassa
- Mielenterveys- ja päihdetyön kokonaisuudesta sekä linjauksista ei ole olemassa suunnitelmaa. Tällä hetkellä tehdään osittain päällekkäistä työtä eri yksiköissä. Ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyö on ollut henkilöstöresurssin puutteesta johtuen hyvin vähäistä. Mielenterveys- ja päihdeyksikön alustava kehittämissuunnitelma käsitelty perusturvalautakunnassa 19.8.2020 / § 98.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Ennaltaehkäisevien ja itsehoitoa tukevien käytäntöjen ja toimintamallien kehittäminen. Tavoitteena on kehittää terveyskeskuksen toimintakulttuuria moniammatilliseksi, aikuisväestön tarpeisiin ennaltaehkäisevästä näkökulmasta vastaavaksi kokonaisuudeksi. Aikuis- ja vanhusneuvolan kehittämisellä voidaan lisätä ja tukea asiakkaiden itsehoitoisuutta. Lapsiperheiden vähentymiseen ja toisaalta ikäihmisten suhteellisen määrän ja palvelutarpeen kasvuun reagoidaan kehittämällä neuvolan toimintaa.
- Hoidontarpeen arvioinnin kehittäminen ja palveluprosessien kuvaaminen, päällekkäisen työn minimoiminen ja monialaisen yhteistyön tekeminen asiakaskohtaisissa palveluprosesseissa.
- Toimintasuunnitelman tekeminen riittävän työntekijäresurssin saamiseksi (esim. lääkäriresurssi)
- Mielenterveys- ja päihdetyön kokonaisuuden kehittäminen osana koko kaupungin tarvetta huomioiden myös lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeet. Mielenterveys- ja päihdetyön kokonaissuunnitelman luominen.
- Työterveyshuollon toteuttamissuunnitelman laatiminen. Työterveyslääkäri 40% työajalla määräaikaaisesti.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

- 1. Aikuis- ja vanhusneuvolan terveystarkastuksiin osallistuu 80% kutsutusta ikäluokasta, vuoden aikana 75 vuotta täyttävät.**

Mittari: Toteutunut / ei toteutunut

2. Henkilökohtainen apu suun päivittäiseen omahoitoon -toimintamallin käyttöönotto

Toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöön Varsinais-Suomen maakunnan alueella vuoden 2021 aikana. Suun terveydenhuollon asiantuntijaryhmä vastaa toimintamallin kehittämisestä ja ohjeistuksen laatimisesta sekä käyttöönoton tukemisesta. Käyttöönotto edellyttää paikallista koulutusta ja ohjausta ympärivuorokautisen hoidon ja kotihoidon työntekijöille sekä omaishoitajille.

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

3. Sairaanhoidon vastaanottoiminnan kehittämissuunnitelma (sis. rekrytointisuunnitelma ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen)

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

4. Työterveyshuollon kilpailutuksen valmisteleminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen.

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

5. Mielenterveys- ja päihdetyön kehittämissuunnitelman laatiminen

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut, kustannusseuranta

Määrärahat ja tuloarviot

5300 AVOHOITO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	1 016 396	825 100	901 288	901 288
Toimintamenot	-4 737 233	-4 091 370	-4 259 050	-4 121 700
Toimintakate (Netto)	-3 720 837	-3 266 270	-3 357 762	-3 220 412
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-137 369	-101 900	-55 100	-55 100

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: KANSANTERVEYSTYÖ

Vastuualue: Täydentävät palvelut

Vastuualue: Täydentävät palvelut

Kustannuspaikat:

5421 Laboratorio
5422 Röntgen
5423 Kuntoutus
5425 Erityistyöntekijät

Tilivelvollinen: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Kansanterveystyön täydentävien palveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita kansanterveystyötä tukevia erityispalveluita monialaisesti. Täydentäviin palveluihin kuuluvat laboratoriopalvelut, röntgen, kuntoutus sekä erityistyöntekijöiden palvelut. Erityistyöntekijöihin kuuluvat terveystieteiden palveluohjaaja, terveystieteiden psykologi sekä puheterapeutti.

Laboratorio- ja röntgentutkimuksia tehdään lääkärin määräyksestä.

Kuntoutuksessa annetaan sekä yksilö- että ryhmäkuntoutusta. Kuntoutukseen tarvitaan lääkärin lähete. Kuntoutus toteuttaa mm. fysioterapeuttista tutkimista ja neuvontaa, antaa liike- ja liikuntahoitoja, vastaa työfysioterapiapalveluista, fysikaalisista hoidosta, akupunktiosta sekä lymfaterapiasta. Ryhmäkuntoutusta järjestetään esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja neurologisia sairauksia sairastaville.

Terveystieteiden kuntoutuksessa saa lainata määrääjäksi esimerkiksi liikkumista ja hygienian hoitoa helpottavia apuvälineitä (kyynärsauvat, kelkat, rollaattorit, wc-korottajat, suihkutuolit), kun toimintakyky on heikentynyt vamman, sairauden tai ikääntymisen takia. Kuntoutustyöryhmän päätöksellä apuvälineitä voi saada myös pitkäaikaiskäyttöön yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Toimintaterapiassa kuntoutetaan sekä lapsia että aikuisia. Lapset voivat tulla toimintaterapiaan lääkärin, neuvolan terveydenhoitajan, psykologin tai puheterapeutin suosituksesta. Toimintaterapia on tavoitteellista työskentelyä yhteistyössä vanhempien kanssa. Aikuisia toimintaterapeutti palvelee ilman lähetettä apuväline- ja asunnonmuutostyöasioissa. Asiakas tai hänen omaisensa voi ottaa näissä asioissa toimintaterapeuttiin suoraan yhteyden. Lääkärin lähetteellä toimintaterapeutti kuntouttaa aikuisia, joilla on esimerkiksi neurologisen vamman tai muun pitkäaikaisen sairauden vuoksi vaikeuksia päivittäisissä toiminnoissa.

Puheterapia on kielen, puheen ja äänen häiriöiden tutkimista ja kuntoutusta. Sen tavoitteena on poistaa, lieventää ja ehkäistä puheen ja kielen häiriöitä sekä niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia. Puheterapialla pyritään saavuttamaan mahdollisimman hyvä kommunikatiivisuus jokapäiväisen elämän vaatimuksista selviämiseksi. Kuntoutuksen pituus riippuu hoidettavan häiriön laadusta ja laajuudesta. Puheterapiassa hoidetaan sekä lapsia että aikuisia.

Terveyskeskuspsykologi ottaa vastaan asiakkaita ilman lähetettä erilaisissa elämän kriisitilanteissa. Asiakas voi tulla myös lääkärin tai muun ohjaamana.

Terveyskeskuksen palveluohjaaja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjausta yksilökohtaisissa tilanteissa. Palveluohjaaja selvittää asiakkaiden kanssa asiakkaan kokemia sosiaalisia ongelmia sekä ohjaa ja neuvoo oikeiden palveluiden piiriin. Tavoitteena on asiakkaan itsenäisen elämän vahvistaminen. Palveluohjaaja käsittelee mm. tehostetun palveluasumisen hakemukset ja vie ne SAS-ryhmän käsiteltäväksi sekä auttaa löytämään ratkaisuja asumisen ja arjessa pärjäämisen haasteisiin yhteistyössä kaupungin eri tahojen sekä tarvittaessa myös yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Covid-19 epidemian jatkuminen
- Työntekijäresurssin riittävyys ja rekrytointihaasteet
- Erityistyöntekijöiden tehtävänkuvien sekä tehtävien rajapintojen määrittäminen yhdessä perusturvan muiden toimintayksikköjen (esim. mielenterveys- ja päihdeyksikkö, sosiaalityö, vanhustyö) kanssa, jotta päällekkäiseltä työltä vältytään.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Täydentävien palveluiden sekä muiden perusturvan toimintojen välistä yhteistyötä voidaan edelleen lisätä, jotta päällekkäinen työ olisi minimoitua, asiakkaiden palveluprosessit olisivat mahdollisimman hyvin kuvattuja ja asiakkaiden olisi mahdollista hyödyntää olemassa olevat palvelut.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2020

1. Erityistyöntekijöiden tehtävänkuvat ja yhteistyön rajapinnat on tarkasteltu sekä kuvattu

Mittari: Toteutettu / ei toteutettu

2. Laboratorion ja röntgenin käyntimäärien seuranta

Mittari: Toteutettu / ei toteutettu

Määrärahat ja tuloarviot

5400 TÄYDENTÄVÄT PALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	92 300	82 040	82 040
Toimintamenot	0	-936 300	-885 550	-838 600
Toimintakate (Netto)	0	-844 000	-803 510	-756 560
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	-14 600	0	0

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: ERIKOISSAIRAANHOITO

Vastuualue: Erikoissairaanhoito

Kustannuspaikat: 5511 Erikoissairaanhoito

Tilivelvollinen: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (VSSHP) tuottaa pääasiassa erikoissairaanhoidon palvelut. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä tuottaa lisäksi erikoissairaanhoidon palveluita sekä somerolaisten kiireellisen ensiavun ja yhteispäivystyksen.

Kiireellistä hoitoa tarvitsevat potilaat pääsevät sairaalahoitoon heti päivystysten kautta. Muutoin potilaat pääsevät tutkimuksiin ja hoitoihin vain lääkärin läheteellä.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Erikoissairaanhoidon taloudellinen tilanne Covid-19 –tilanteesta johtuen, kustannusvaikutukset eivät ole ennakoitavissa.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Toimivien hoitoketjujen kehittäminen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä niin, että potilas/asiakas saa terveyttä edistäviä ennalta ehkäiseviä palveluja sekä oireiden ja sairauden edellyttämän hoidon oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Hoitoketjujen tarkastelemisen ja kehittämistyön odotetaan parantavan samalla sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon toiminnan kustannustehokkuutta.

1. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajapintojen tarkasteleminen ja kehittämissuunnitelman tekeminen

Mittari: Toteutunut / Ei toteutunut

Määrärahat ja tuloarviot

530 ERIKOISSAIRAANHOITO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-12 835 424	-13 000 000	-13 000 000	-13 150 000
Toimintakate (Netto)	-12 835 424	-13 000 000	-13 000 000	-13 150 000
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: SOSIAALITYÖ

Vastuualue: Sosiaalitoimisto, sosiaalipalvelut ja toimeentuloturva

Kustannuspaikat:

5521 Sosiaalitoimisto

5611 Perhepalvelut

5612 Lastensuojelu

5613 Päihdehuolto

5614 Asumispalvelut

5615 Vammaispalvelut

5621 Kuntouttava työtoiminta

5631 Palveluliikenne

5641 Toimeentulotuki

Tilivelvolliset: Johtava sosiaalityöntekijä

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön toiminta-ajatuksena on ylläpitää ja edistää yksilöiden, perheiden sekä yhteisöjen toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta sekä parantaa asiakkaiden elämänhallintaa erilaisin sosiaalityön keinoin. Sosiaalityön keinoja ovat lasten ja aikuisten turvallisten ihmissuhteiden tukeminen, suotuisiin kasvuoloihin vaikuttaminen sekä asiakkaiden omien voimavarojen ja itsenäisyyden tukeminen. Toiminta-ajatus perustuu systeemiseen, vuorovaikutteiseen ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan, jossa asiakas sekä hänen oman elämäntilanteensa asiantuntemus ovat keskiössä.

Sosiaalityön päämääränä on yksilön ja yhteisön tukeminen niin sosiaalisia ongelmia ennakoivassa kuin korjaavassakin mielessä. Pyrkimyksenä on nopea reagointi ja avun tarjoaminen sosiaalisissa ongelmatilanteissa.

Vammaispalvelulain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vammasta tai sairaudesta johtuen on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua arjen toiminnoista. Vammaistyön tavoitteena on edistää vammaisen henkilön itsenäistä selviytymistä ja vähentää vamman aiheuttamia rajoitteita tai esteitä. Vammaistyöhön voi ottaa yhteyttä, jos vamma tai sairaus aiheuttaa vaikeuksia esim. asumisessa, liikkumisessa tai kotona selviytymisessä.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Sosiaalityön asiakkaat ovat yhä useammin moniongelmaisempia. Haasteena on vastata asiakkaiden moninaiseen palvelutarpeeseen, sosiaalisten ongelmien ylisukupolvisuuden katkaisemiseen sekä erityisesti erilaisten sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyyn. Muualta muuttavien sosiaalihuollon palveluiden tarpeessa olevien asiakkaiden tilanteet ovat yhä enenevässä määrin haastavampia. Todettavissa on, että paljon muuttavien palveluiden, etenkin korjaavien palveluiden tarve on entistä suurempaa.

Vammaispalveluiden asiakkaiden palvelutarpeen ennustaminen on epävarmaa, koska asiakkaan palveluntarve voi tulla ajankohtaiseksi yllättäen vammautumisen tai sairastumisen myötä. Tällöin isojakin ennakoimattomia kuluja voi aiheuttaa asunnonmuutostyöt, runsas henkilökohtaisen avun tarve, palveluasuminen tai kuntoutus-, arviointi- ja laitoshoidon tarve. Toisaalta vammaispalvelun

piirissä jo olevien asiakkaiden tarpeita voidaan ennustaa pidemmällä aikavälillä. Haasteena vammaistyössä on ollut hankaluus löytää tilapäistä asumista asiakkaille mm. omaishoidon vapaiden ajalle. Someron kaupungin palveluissa ei ole tarjolla tilapäistä tai pitkäaikaista asumista vaikeavammaisille asiakkaille, jolloin nämä palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolelta.

Asenneilmapiiri yleisesti ottaen sosiaalitoimistosta saatavia palveluita kohtaan värityy usein kontrollin ja julkisen vallan näkökulmasta. Lähtökohtana palveluihin ohjautumisessa tämän aiheuttaa haasteen avoimelle ja rakentavalle vuorovaikutukselle, joka kuormittaa palvelujärjestelmää. Valta-kunnallisesti näyttäytyvään haasteeseen pyritään vastaamaan kehittämällä systeemiseen viitekehukseen perustuvaa toimintamallia, joka perustuu asiakkaan oman elämänsä asiantuntemukseen, asiakaslähtöisyyteen sekä moniammatilliseen työotteeseen.

Henkilöstöressurssien suhteen suurena haasteena on ollut (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 7 §) sosiaalityöntekijöiden rekrytoiminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Sosiaalityön painopistettä tulee edelleen suunnata ennaltaehkäisyyn. Tarkoituksena on ongelmien parempi tunnistaminen jo varhaisessa vaiheessa minkä myötä turvataan varhainen tuki ja puuttuminen. Monialaista yhteistyötä tulee kehittää ja tiivistää eri yhteistyökumppaneiden kanssa ja käyttöönottaa systeemistä toimintamallia, jonka on arvioitu tuottavan pitkällä aikavälillä inhimillisen hyödyn lisäksi kustannussäästöjä.

Vuoden 2016 aikana on palkattu ennaltaehkäisevään lastensuojeluun saaduista perintövaroin neuvolan perhetyöntekijä, joka tekee hyvin matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää perhetyötä lapsiperheissä. Lisäksi vuonna 2017 on perintövaroin palkattu sosiaalitoimistoon lapsiperheiden kodinhoitaja. Perhetyöntekijän ja kodinhoitajan määräaikaisia työsuhteita on jatkettu vuosittain.

Vuonna 2019 perhepalveluiden ja lastensuojelun välinen työnjakoa on selkiytetty ja perhepalveluiden rooli on nostettu keskeisemmäksi painopistealueeksi. Vuodesta 2019 alkaen ennaltaehkäisevien perhepalveluiden ja lastensuojelun menokohdat on eriytetty, jotta saadaan vertailukelpoista tietoa kustannusrakenteesta. Vuoden 2020 aikana tämän selkiytymisen myötä pystytään tarkemmin arvioimaan perhepalveluiden kehittämiskohteita. Lastenvalvojan tehtävät ovat siirtyneet maakunnallisen perheoikeudellisen yksikön toteutettavaksi keväällä 2020.

Lastensuojelun työryhmä on koulutautunut systeemisen lastensuojelun toimintamalliin alkuvuodesta 2020 ja toimintamallin käyttöönotto sekä kehittäminen ovat edelleen kesken. Systeemisen toimintamallin odotetaan vaikuttavan positiivisesti lastensuojelun ostopalvelun tarpeisiin ja kustannusten kasvuun pitkällä tähtäimellä. Systeemisen toimintamallin juurruttaminen sekä käyttöönotto myös muissa sosiaalipalveluissa on myös tulevaisuuden kehittämistyön kohteena.

Työikäisten aikuisten palveluissa kehitetään palveluohjauksen ja palvelutarpeen selvittämisen prosesseja sekä työnjakoa. Kuntouttavan työtoiminnan osalta kehitetään edelleen työllisyyspalveluita asiakastarpeita vastaaviksi, jotta vaikeimmin työllistyville löytyisi mahdollisimman motivoivia sekä matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia työmuotoisen kuntouttavan työtoiminnan rinnalle. Sosiaalisen kuntoutuksen prosessi- sekä palvelukuvauksen kehittäminen on tarpeen. Lisäksi tavoitteena on edelleen kehittää yritysyrityksiä sekä jatkotyöllistämisen polkuja Someron kaupungin työllisyyttä edistävinä toimina.

Sosiaalihuollon päihdehuollon (a-klinikan ostopalvelu) sekä mielenterveys- ja päihdetyön rajapintoja tullaan tarkastelemaan vuoden 2021 aikana osana mielenterveys- ja päihdetyön kehittämistyötä, jotta päällekkäiseltä työltä vältytään.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. *Painopisteen vakauttaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin (varhaisen puuttumisen toiminnan tehostaminen, jolloin lastensuojelun ns. raskaiden toimenpiteiden osuuden las- kusuunta jatkuu, kotona asumisen tukeminen).*

Mittari: Talousseuranta (kustannusten ja suoritemäärän kasvun hidastuminen)

2. *Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien asiakkaiden määrän kasvattaminen ja työllisyyttä edistävien palveluiden kehittäminen*

Mittarit: Työmarkkinatuen kuntaosuuslaskutuksen kustannukset laskevat.
Työttömien määrä.

3. *Sosiaalisen luototuksen käyttöönottotarpeen selvitys maaliskuun loppuun mennessä (selvityksen perusteella katsotaan tarvittava rahamäärä ja organisointi)*

Mittarit: Selvitys toteutettu maaliskuun loppuun mennessä

Määrärahat ja tuloarviot

540 SOSIAALITYÖ	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	649 851	648 400	557 490	557 490
Toimintamenot	-5 677 641	-5 286 000	-5 644 860	-5 580 560
Toimintakate (Netto)	-5 027 790	-4 637 600	-5 087 370	-5 023 070
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-7 991	-10 500	-11 200	-11 200
Sisäiset				
Toimintatuotot	43 500	36 500	0	39 500
Toimintakulut	-220 400	-255 100	0	-285 300

Toimielin: PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalue: VANHUSTYÖ

Vastuualue: Vanhustyö (Kotihoito, ryhmäkodit, vuodeosasto, päivä kuntoutus)

Kustannuspaikat:

5711 Kotihoito
5712 Omaishoidon tuki
5733 Palvelutalo Tervaskanto
5734 Yksityiset asumispalvelut
5735 Perhehoito
5736 Katajakoti
5738 Palveluasum. Lamminniemi
5739 Mäntykoti
5841 Kuntouttava päivätoiminta

Tilivelvolliset: Perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus

Kotihoito tuottaa Someron kaupungin kotihoidon palveluita palvelutarpeenarviointien perusteella. Someron kaupungin kotihoidon palveluja järjestetään asiakkaille laadukkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan hoitopalkkiota ja palveluja, joiden avulla tuetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotiloissa tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa. Omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, josta hoidettavan omainen tai muu läheinen on valmis vastaamaan tarvittavien palveluiden avulla. Omaishoitajan terveyden ja kotiolosuhteiden on vastattava hoidon asettamia vaatimuksia ja omaishoidon on oltava hoidettavan edun mukaista.

Perhehoito on hoivan ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan kodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoidon järjestämistä määrittelee perhehoitolaki. Somero on Varsinais-Suomen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikön toiminnassa mukana.

Terveyskeskuksen osastolla tarjotaan perusterveydenhuollon sairaalatasoista laitoshoidoa. Potilaita hoidetaan asiakaslähtöisesti sekä toimintakykyä ja kuntoutusta tukevalla työotteella.

Tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu ikäihmisille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa, eivätkä enää selviydy kotona omaisten ja/tai kotihoidon ja sen tukipalvelujen turvin, eikä heidän terveydentilansa edellytä laitoshoitotasosta hoitoa. Tehostettu palveluasuminen perustuu yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jossa asiakkaan jäljellä olevia voimavaroja tuetaan ja häntä kannustetaan omatoimisuuteen. Tehostettua palveluasumista tarjotaan Someron kaupungin omissa yksiköissä sekä ostopalveluna yksityisiltä palveluntuottajilta.

Kuntouttava päivätoiminta on suunnattu somerolaisille ikäihmisille. Päivätoiminta järjestetään maanantaisin Lamminniemen hyvinvointikeskuksella (Jänistie 1). Päivän aikana on mahdollisuus ruokailuun, peseytymiseen, saunaan ja viriketoimintaan. Päivätoiminnalla pyritään ylläpitämään kotona asuvien vanhusten toimintakykyä ja mahdollistetaan myös omaistaan hoitavalle henkilölle vapaa-aikaa itsensä sekä asioiden hoitamista varten.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Someron asukasluku pienenee jatkuvasti. Suhteellinen vanhusväestön määrä tulee kasvamaan 2040-luvulle saakka. Koulutetun hoitohenkilöstön saatavuus on heikentynyt. Erityisesti lyhytaikaisten sijaisuuksien täyttäminen on haasteellista. Vanhustyön alueella työntekijöiden sairauslomien määrä on merkittävä ja sairauspoissaolot kuormittavat työyhteisöjä. Tehostetun palveluasumisen paikat eivät tule tulevaisuudessa riittämään. Omaishoitajien keski-ikä on korkea.

Omaishoidontuki

- Omaishoidontuki on määrärahasidonnainen ja kuntakohtainen tukimuoto. Omaishoidontuelle on määriteltä myöntämisperiaatteet ja määrärahojen riittävyyttä seurataan.

Kotihoito

- Asiakkaiden palvelutarpeen kasvu/ asiakaskohtaiset kotikäyntimäärät kasvavat edelleen.
- Palvelun tarjoaminen vaatii ajoittain erityisjärjestelyjä iltaisin ja viikonloppuisin. Haja-asutusalueiden osalta kulkemiseen kuluu aikaa. Näissä tilanteissa henkilökunta sekä asiakas joutuvat joustamaan palvelutarpeenarvioinnin mukaisessa palvelun toteutumisessa.
- Yöaikaiseen palvelutarpeeseen vastaaminen.

Perhehoito

- Perhehoidon tunnettavuus ja perhehoitajien riittävyys.

Terveyskeskuksen osasto

- Erikoissairaanhoidosta tulevien asiakkaiden jonopäivien ennakoimattomuus.
- Potilaiden kotiuttaminen viivästyy ajoittain, jatkohoitopaikkojen vapautumisesta riippuen.
- Hoitoon tulevien potilaiden hoitoisuuden lisääntyminen.
- Osaston lääkärin vaihtuvuus.

Tehostettu palveluasuminen

- Palvelutarpeen kasvu.
- Uusien asukkaiden hoitoisuuden lisääntyminen.
- Tervaskannon tulevaisuuskuva.
- Tervaskannon toimintojen tasavertainen kehittäminen.
- Heikentynyt lääkäriresurssi.
- Pidentyneet odotusajat tehostettuun palveluasumiseen pääsemiseksi. 3kk määräaika on vaarassa ylittyä ajoittain.

Kuntouttava päivätoiminta

- Päivätoiminnan lisäämisen ja palvelutarpeiden ennakoiminen osana kotona asumista ja omaishoitajien jaksamista tukevaa palvelukokonaisuutta

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Ikäihmisten palvelutarpeeseen vastaaminen ja kotona asumisen tukeminen edellyttää kykyä joustavuuteen, uusia toimintoja sekä teknologian käyttöä. Henkilöstön osaamisen, sitouttamisen ja hyvän työmotivaation tukeminen ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Tavoitteena on ikäihmisten pärjääminen omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Kehittämistarpeena on toimintakyvyn säilyttäminen arjessa. Palveluohjaus ja palvelutarpeenarvioinnit ovat keskeisessä roolissa.

Kotihoito

- Painopiste päivittäistä tai viikoittaista hoitoa tarvitsevilla asiakkailla.
- Ateriakuljetusten uuden toimintamallin vakiinnuttaminen
- Kotiutustiimin toiminnan vakiinnuttaminen, kotiutusten asiakaslähtöisyyden parantaminen
- Yöpartio toiminnan kehittäminen ja toimintasuunnitelman laatiminen
- Kotisairaaloiminnan asteittainen aloittaminen, yhteistyössä vuodeosaston kanssa
- SHQS laatujärjestelmätöiden eteneminen ja sisäinen auditointi

Omaishoidontuki

- Kotona asumista tukevien palveluiden kokonaisuuden kehittäminen ja kokoaminen toisiaan tukevaksi palveluprosessiksi on tarpeen väestön ikääntyessä. Lisäksi tarvitaan monialaista yhteistyötä.

Perhehoito

- Yhteistyön lisääminen perhehoitoyksikön kanssa ja perhehoitotoiminnan tunnettavuuden lisääminen asumispalveluiden yhtenä vaihtoehtona.

Terveyskeskuksen osasto

- Osastolle tulevien asiakkaiden potilastietojen siirtyminen.
- Käytännön työn uudelleen organisoiminen asiakaslähtöisemmäksi
- Koulutetun henkilökunnan rekrytointi

Tehostettu palveluasuminen

- Henkilöstöresurssin lisääminen (laatu tai määrä) johtuen asukkaiden raskashoitoisuudesta.
- Tehostetun palveluasumisen paikkojen säilyttäminen/saatavuuden parantaminen.
- Tervaskannon toimintajärjestelmien yhtenäistäminen ja ajantasaistaminen muiden yksiköiden kanssa. Tervaskannon korvaamiseksi nykyaikaisilla toimitiloilla valmistellaan uudisrakennuksen kilpailutusta ns. vuokramallilla siten, että kaupunki ei itse investoi uudisrakennukseen, vaan vuokraa sen käyttöönsä ja toteuttaa palvelutuotannon siinä itse tai konserniyhtiön toimesta. Kiinteistön vuokratuloja varten varataan vuoden 2022 taloussuunnitelmaan 145 000 € (n. 4 kk) ja vuoden 2023 taloussuunnitelmaan 435 000 €.
- Omahoitajajärjestelmämallin toiminnan varmistaminen

Kuntouttava päivätoiminta

- Osallistuminen päivätoiminnan kehittämiseen sekä päivätoiminnan palvelutarpeiden arviointiin yhteistyössä Lamminniemen hyvinvointikeskuksen kanssa

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

Vanhustyön yhteinen tavoite

1. Toimiva palveluohjaus ja ennaltaehkäisevien ja toimintakykyä ylläpitävien palveluiden tavoitettavuuden lisääminen (esim. ikäihmisten neuvolapalvelut)

Mittari: Asiakkuuksien ja asiakaskontaktien määrä vrt. edellinen vuosi

2. Asiakasprosessit kuvattu (esim. yhtenäinen toimiva ja kuvattu saattohoitoprosessi, asiakasmaksujen määrittäminen)

Mittari: Prosessikuvaukset tehty ja käytössä / ei tehty

3. Vanhusneuvoston tunnettavuuden lisääminen sekä hyödyntäminen asiakaspalveluiden kehittämisen ja palautteen keräämisen väylänä.

4. Tehdään vuosittaiset valvontakäynnit Someron kaupungin omiin asumispalveluyksiköihin.

Mittari: Valvontakäynnit tehty / ei tehty

5. Selvitetään mahdollisuus tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon hoitajamitoituksen nostamiseksi tasolle 0,6 1.10.2021 alkaen ja tasolle 0,7 1.1.2023 alkaen

Mittari: Selvitys tehty

Määrärahat ja tuloarviot

550 VANHUSTYÖ	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	3 601 437	3 164 000	3 287 586	3 286 566
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Toimintamenot	-10 112 950	-10 586 860	-11 198 150	-10 570 250
Toimintakate (Netto)	-6 511 513	-7 422 860	-7 910 564	-7 283 684
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-37 978	-24 900	-7 400	-7 400
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-2 582 000	0	-2 628 700

Toimielin: Perusturvalautakunta

Tehtäväalue: Vammaispalvelu ja kehitysvammatyö

Vastuualue: Kehitysvammatyö

Kustannuspaikat:

5911 Toimintakeskus

5912 Autettu asuminen

5913 Muu kehitysvammatyö

Tilivelvolliset: Johtava sosiaalityöntekijä

Toiminta-ajatus

Kehitysvammahuollon tehtävänä on järjestää vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiset palvelut ja tukitoimet. Kehitysvammahuollon asiakkaille tehdään erityishuolto-ohjelma EHO.

Kehitysvammatyön tarkoituksena on edistää kehitysvammaisen henkilön sopeutumista yhteiskuntaan sekä turvata yksilöllisesti hänen tarvitsemansa kuntoutus, hoito ja huolenpito. Seurakunnan toimintakeskus järjestää työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti aikuisille kehitysvammaisille, mutta myös koululaisten aamu- ja iltapäivä- sekä loma-ajan hoitoa. Toimintamuotoja ovat avotyö, alihankinta- ja käsityöt, askartelu sekä päivätoiminta. Toimintakeskuksen tiloissa on asiakkaiden käyttöön tarkoitettu aistihuone, joka tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden terapeuttiseen lepoetkeen työ- ja päivätoiminnan lomassa. Toimintakeskuksen takana olevaa puistoa on rakennettu vähitellen asiakkaiden liikkumista edistäväksi turvalliseksi ulkoilupaikaksi, jossa tulevaisuudessa olisi myös toiminnallisia aistikokemuksellisia pisteitä.

Tuulentuvan ryhmäkodissa tarjotaan ympärivuorokautista asumista tukien kehitysvammaisen asiakkaan arjen toimintaa sekä edistetään asukkaana mahdollisimman itsenäistä asumista. Tuulentupa tarjoaa myös tilapäishoitoa kotona asuville, itsenäistä elämää harjoitteleville sekä omaishoidon vapaita kehitysvammahuollon asiakkaille. Tuulentuvan ryhmäkodissa on 14 asuntoa, joista 13 on vakituksessa asuinkäytössä.

Tuulentuvan lisäksi asumista tarjotaan myös ohjatussa asumisessa. Ohjatussa asumisessa asiakkaat asuvat yksin tai yhdessä tavallisissa kerrostalo- tai rivitaloasunnoissa, joihin ohjatun asumisen ohjaajat antavat yksilöllisen tarpeen mukaisia ohjaus- ja tukipalveluja.

Kehitysvammatyö tarjoaa asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan ja avotyötoiminnan lisäksi vapaa-ajan toimintaa. Vapaa-ajan ohjaaja tuottaa iltapäivisin ja iltaisin vapaa-ajan toimintoja toimintakeskuksessa sijaitsevassa Kipinä –nimisessä tilassa. Toiminnan tarkoituksena on tuottaa vapaa-ajan sosiaalisia kontakteja sekä osallisuuden kokemista vammaispalveluiden piirissä oleville henkilöille. Vapaa-ajan ohjaaja järjestää asiakkaiden toiveiden mukaisia kerhoja sekä retkiä (teatteriin, tansseihin, laivalle jne.) tarjoten erilaisia elämyksiä asiakkaille. Vapaa-ajan toiminnassa pyritään lisäämään ja tukemaan kehitysvammaisten asiakkaiden liikkumista monin eri tavoin. Ohjatun asumisen ohjaajien toimesta järjestetään itsenäisesti asuville mahdollisuus ruokailuun viikonloppuisin Kipinän tiloissa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Kehitysvammahuollon haasteena lähivuosien aikana on ratkaista lisääntyvä asumispalvelujen tarve. Kehitysvammahuollon ohjatun asumisen piirissä on ikääntyviä asiakkaita, joiden fyysinen

ja psyykinen toimintakyky heikentyy eikä asuminen nykyisen tuen turvin, nykyisillä resursseilla ole enää mahdollista. Ryhmäkoti Tuulentuvan asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet entistä haastavammiksi ja ohjaustyö vaatii entistä enemmän aikaa ja resursseja. Opiskelun päättä-neitä nuoria aikuisia kehitysvammaisia asiakkaita asuu edelleen lapsuuden kodeissaan, koska heille ei ole Somerolla tarjolla sopivaa asumismuotoa. Kehitysvammaisten tukena olevien omaisten ikääntyminen aiheuttaa myös haasteita kotona selviytymiselle. Kehitysvammaisia asiakkaita on sijoitettu lähikuntien yksityisiin asumispalveluihin asumispalveluiden ollessa riittä-mättömät kotipaikkakunnalla. Työryhmä on aloittanut vuoden 2020 aikana valmistelemaan ja käymään neuvotteluja uuden asumisyksikön toteuttamisvaihtoehdoista.

Toimintakeskuksessa asiakkaiden heikentyvä toimintakyky asettaa haasteita toiminnan muok-kaamiselle niin, että asiakkaille kyetään edelleen tarjoamaan nykyisten resurssien puitteissa mielekästä päivätoimintaa avun tarpeen lisääntymisestä huolimatta. Toisaalta taas avotyömah-dollisuuksien lisääminen on tarpeen asiakkaille, joilla on edellytyksiä toimia tuetusti työelä-mässä. Asiakasryhmän monitahoiset tarpeet luovat haasteen ohjaustyölle ja toiminnan kehittä-miselle.

Kehitysvammahuollossa haasteita aiheuttaa neuropsykiatrisen valmennuksen sekä autismikun-toutuksen tarve, johon ei tällä hetkellä ole riittävää osaamista eikä resursseja. Autististen kehi-tysvammaisten henkilöiden asuminen ja kuntoutus ostetaan pääasiassa Varsinais-Suomen eri-tyishuoltopiiriltä sekä neuropsykiatrista valmennusta yksityisiltä palveluntuottajilta.

Ryhmäkoti Tuulentuvan sijaisrekrytointi on ollut ajoittain hyvin haasteellista. Sijaisringin vahvis-taminen ja sijaisrekrytoinnin kehittäminen vaativat toimivia sijaisrekrytoinnin välineitä sekä tii-vistä oppilaitosyhteistyötä. Etenkin epidemiatilanteessa sijaisten vähäinen määrä aiheutti mer-kittävän riskin toiminnalle. Kehitysvammahuolto on mukana varahenkilöstön sijaisrekrytoinnin kehittämistyössä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Toiminnan painopisteenä on kehitysvammalain mukaisten palveluiden järjestäminen ja tuotta-minen. Kehittämistarpeena on kyetä suunnitelmallisempaan ja ennakoivampaan työskentelyot-teeseen sekä luoda toiminnalle yhteiset tavoitteet ja toimintalinjat. Tavoitteena on Someron kaupungin vammaispoliittisen ohjelman valmistuminen viimeistään vuoden 2021 alussa. Li-säksi eri toimialoja yhdistävän kehittämistyön lisäksi perusturvan toimintayksiköiden välistä yh-teistyötä tulisi tiivistää, esimerkiksi kotihoidon ja osaston kanssa. Vammaispalvelulain sovelta-misohje on laadittu vuoden 2020 aikana ja tavoitteena on päivittää se vuosittain lainsäädäntöä sekä havaittuja paikallisia tarpeita vastaavaksi.

Kehitysvammahuollossa painopisteenä on asiakkaiden toimintakyvyn ylläpito ja kuntoutus. Toi-mintakeskuksessa kehittämistarpeena on myös toiminnan muuttaminen niin, että toimintakyvyll-tään heikentyneille asiakkaille kyetään tarjoamaan mielekästä päivätoimintaa, kun työtoimin-nassa toimiminen ei enää ole tarkoituksenmukaista. Asumisessa kehittämistarpeena on toimin-nan vakiinnuttaminen. Tuulentuvassa ja ohjatussa asumisessa tavoitteena on työn kehittämi-nen niin, että se vastaa paremmin asiakkaiden lisääntyneeseen avun tarpeeseen, kuitenkin huomioiden asiakkaiden itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen.

Valtakunnallisesti kehitysvammaisten asumispalvelut jaetaan neljään eri luokkaan; laitosasumi-seen, autettuun asumiseen, ohjattuun asumiseen ja tuettuun asumiseen. Laitosasumista ei juu-rikaan järjestetä enää valtakunnallisen KEHAS-ohjelman mukaisesti. Poikkeuksena ovat laitos-muotoiset tutkimus- ja arviointijaksot esimerkiksi KTO:lla. Somerolla käytetty nimike ohjattu asuminen on harhaanjohtava, koska asuminen on luonteeltaan tuettua asumista ohjaajan käy-dessä asukkaan luona keskimäärin 1-2 kertaa viikossa. Ohjattu asuminen puolestaan on asu-mista yksikössä tai asumisyhteisössä, jossa ohjaus on päivittäistä, mutta jossa ei ole yövalvon-

taa. Someron kaupungin ohjatun asumisen nimike on tarpeen muuttaa tuetuksi asumiseksi. Lisäksi tarpeen on arvioida, olisiko Somerolla mahdollista toteuttaa olemassa olevia Someron kaupungin tiloja hyödyntäen ohjattua asumista ilman yövalvontaa esimerkiksi rivitaloasunnoissa.

Tällä hetkellä ohjatussa asumisessa ohjaajia on 1,5. Asiakkaiden ikääntyminen ja ohjauksen tarve on lisääntynyt, joten ohjausresurssin tarve nähdään kasvavana, jotta kotona itsenäisesti asuvat pystyisivät asumaan itsenäisesti mahdollisimman pitkään. Tarve nähdään 2 ohjaajalle (lisäys 0,5) sekä 1 henkilökohtaiselle avustajalle (lisäys 1), joka tarvittaessa voi sijaistaa akuteissa tilanteissa vammaispalvelulain mukaisesti myönnettyjä henkilökohtaisia avustajia esimerkiksi avustajan äkillisesti sairastuessa. Lisäksi toimintakeskuksessa nähdään tulevaisuuden vuosien aikana tarve yhden (1) ohjaajan lisäämiselle asiakkaiden määrän kasvaessa. Lisäresurssien tarpeista, joita ei nyt ole huomioitu talousarviossa, tehdään erilliset laskelmat sekä esitykset vuoden 2021 aikana.

Vuoden 2020 keväällä on kehitysvammahuollon ollut tarkoitus siirtyä ANJA – lääkejakeluun. Käyttöönotto on kuitenkin siirtynyt vastaavan ohjaajan vaihdoksesta sekä korona –epidemiasta johtuen.

Kevään 2020 korona-epidemia osoitti kehitysvammahuollon palvelujärjestelmän haavoittuvuuden. Ryhmäkoti Tuulentuvan sekä kotona itsenäisesti asuvien yhteiset ohjaajat muodostivat niin asukkaille kuin henkilökunnalle suurentuneen riskin. Kevään 2020 aikana päädyttiin ratkaisuun, että toimintakeskuksen sulkemisen jälkeen toimintakeskuksen ohjaajat ohjasivat ja avustivat itsenäisesti asuvia ohjatun asumisen asiakkaita ja asumispalveluyksikkö toimi erillisenä yksikkönään. Kokeilu oli onnistunut. Tulevat epidemiat huomioiden asumisyksikön sekä avopalveluiden eriyttäminen nähdään tarpeellisena siten, että Tuulentuvan ryhmäkodin yhteydessä ei olisi tilapäisasumisen lisäksi muita avopalveluita (ohjattu asuminen). Tilapäisasumisen mahdolliseen keskeyttämiseen on mahdollista reagoida tarjoamalla apua ja tukea ohjatun asumisen ja toimintakeskuksen ohjaajien toimesta. Tarkoituksenmukaisena havaittiin, että avopalveluiden kehittäminen olisi luontevampaa avopalveluita tuottavan toimintakeskuksen alaisuudessa, vaikkakin muutoksella olisi negatiivinen vaikutus Ryhmäkoti Tuulentuvan sijaistarpeisiin. Haasteelliseen sijaistilanteeseen pyritään vastaamaan sijaisrekrytoinnin kehittämisen myötä.

Kehitysvammahuollon kehittämistarpeena on havaittu neuropsykiatrisen osaamisen lisääminen. Kehittämisajatuksena on perustaa neuropsykiatrinen työryhmä, jonka tavoitteena olisi antaa matalalla kynnyksellä neuvonta- ja ohjauspalveluita neuropsykiatristen häiriöistä kärsiville henkilöille, lapsille tai aikuisille, heidän kanssa työskenteleville ammattilaisille sekä omaisille. Tavoitteena on, että kehitysvammahuollossa jo olevaa osaamista saataisiin näkyville sekä lisäksi henkilökuntaa voitaisiin lisäkouluttaa sekä toimintaa kehittää valittu viitekehys huomioiden.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Toimintakeskuksen, Tuulentuvan ja ohjatun asumisen yhteistoiminnan kehittäminen.

Mittari: Palveluprosessit kuvattu ja päällekkäiset toiminnot karsittu. Kyllä / ei

2. Vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2021-2025 laadittu

Mittari: kyllä / ei

3. Vammaisneuvosto edistää käsitystä vammaisista henkilöistä aktiivisina toimijoina lisäämällä tunnettuuttaan ja vahvistamalla yhteistyötä.

Mittari: Toimintakertomus tehty / ei tehty

4. Uuden asumisyksikön rakentaminen Somerolle

Mittari: rakentamispäätös tehty / ei tehty

5. Erityisryhmien liikuntavuorojen kartoittaminen

Mittari: kartoitus tehty/ei tehty

Määrärahat ja tuloarviot

560 VAMMAISPALVELU JA KEHITYSVAMMATYÖ	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	221 766	222 300	218 554	218 554
Toimintamenot	-2 247 251	-1 921 100	-1 927 600	-1 927 600
Toimintakate (Netto)	-2 025 485	-1 698 800	-1 709 046	-1 709 046
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	1 500	0	0	0
Toimintakulut	-307 900	-338 600	0	-329 300

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6010 - 6014

Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Sivistystoimialan visiona on osaava ja hyvinvoiva Somero. Arvoina ovat asiakaslähtöisyys, yhteistyö, hyvinvointi ja vastuullisuus.

Sivistystoimialan yhteisenä tavoitteena on tarjota laadukkaita palveluita kuntalaisille. Oman toiminnan jatkuva suunnitelmallinen kehittäminen ja tehostaminen ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Sivistystoimen kaikissa yksiköissä henkilökunnan pätevyysaste on korkea ja vaihtuvuus vähäinen.

Sivistystoimiston tehtävänä on huolehtia sivistystoimialan palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä sekä sivistyslautakunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena on palvelurakenteen tarkoituksenmukaisen resursoinnin suunnittelu pitkällä tähtäimellä. Lapsimäärät laskevat tulevina vuosina Somerolla. Oppimisympäristöselvitystyö on käynnissä ja työ valmistuu kevätkaudella 2021.

Keskeisenä haasteena ovat toimialan lakimuutokset (esim. varhaiskasvatus, lukio), joita on astunut voimaan nopealla aikataululla lähiaikoina ja toteutunee suunnitelmakaudella. Nopeatempoiset muutokset eivät anna kunnille mahdollisuutta valmistautua riittävästi muutoksiin (esim. oppivelvollisuuden laajentaminen).

Soteuudistus ja sen heijastukset sivistystoimialalle.

Erityisenä haasteena on Someron sivistystoimialan vastaaminen palveluissaan digitalisaatioon (kts. toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet). Erityisesti tämä koskee varhaiskasvatusta, kouluja, kirjastoa ja vapaata sivistystyötä. Uuden opetussuunnitelman toteutuminen käytännön tasolla edellyttää riittävää laitekantaa, toimivia yhteyksiä, henkilöstön koulutusta sekä ohjelmistojen/opetusohjelmien hankkimista entistä enemmän. Opetustoimen tvt-strategia valmistui vuonna 2017.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto esi- ja perusopetuksessa, varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto varhaiskasvatuksessa sekä uuden opetussuunnitelman työstäminen ja käyttöönotto lukiassa. Näiden prosessien haltuunotto haastaa johtamista ja henkilöstön kouluttamista (kts. toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet).

Sivistystoimessa toimitilat, erityisesti varhaiskasvatuksessa, ovat asettaneet haasteita toiminnalle viimeisinä vuosina.

Koronapandemian vaikutukset sivistystoimialan palveluissa ja palveluiden kohderyhmille.

Millainen on sivistyskunta 2020-luvulla? Miten maakunta- ja soteuudistus vaikuttaa tulevaisuuden sivistystoimeen ja millaisen roolin kunta ottaa hyvinvoinnin edistämiseksi?

Näihin kysymyksiin etsitään aktiivisesti vastauksia taloussuunnitelmakaudella (kts. painopisteet ja kehittämistarpeet).

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Millainen on sivistyskunta 2025? Millainen on hyvinvointikunta 2025? Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsauksen (2018) mukaisesti maamme ja kuntien tulisi panostaa seuraaviin asioihin:

- Varhaiskasvatus: perusta lapsen myöhemmälle oppimiselle, siihen panostaminen on yhteiskunnallisesti vaikuttavaa.
- Eriarvoisuus ja syrjäytymisriski: voidaan vähentää varhaisella puuttumisella ja tuemalla erityisesti heikommassa asemassa olevia lapsia ja perheitä.
- Koulutuksen tasa-arvo: Kaikilla tulee olla mahdollisuudet kehittää osaamista ja kykyjään, yltää omaan parhaaseensa ja elää merkityksellistä elämää.
- Harrastusmahdollisuudet sekä kulttuurin ja liikunnan palvelut: tuodaan kaikkien ulottuville, hyödynnetään niiden mahdollisuuksia alueiden vetovoiman ja ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi.
- Tietovarantojen hyödyntäminen ja palvelujen kehittäminen eettisesti kestäväällä tavalla datan ja tiedon lisääntyessä: tiedon arvon kasvattaminen, tietoon pohjautuvat innovaatiot, tietopoliittisella linjauksella ja toimenpiteillä tuetaan aktiivista kuntalaisuutta ja edistetään demokratiaa.

Someron sivistystoimiala suuntaa katseen kohti tulevaa sivistyskuntaa 2020-luvulla sivistystoimialan yhteisellä strategialla, jota työstetään vuosina 2019-2021. Sivistystoimialalla on laadittu vuosien 2015-2019 aikana vastuualueilla lukuisia strategioita ja kehittämissuunnitelmia.

Sivistystoimen hallinto yhdessä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion vastuualueiden kanssa valmisteli vuoden 2017 aikana paikallisen koulutuksenjärjestäjän kehittämissuunnitelman eli Kuntakesun, mikä otettiin käyttöön vuonna 2018. Kehittämissuunnitelma yhdistää kunnan omat kehittämistarpeet valtakunnallisiin Opetushallituksen kehittämislinjauksiin. Kehittämissuunnitelman sisältönä ovat oppiminen, henkilöstön osaaminen, hyvinvointi ja johtaminen. Kehittämissuunnitelmaan sisältyy muun muassa sivistystoimialan esimiestyön/johtamisen kehittäminen (yhteisöllinen johtaminen). Johtamisen tukeminen on erittäin tärkeää uusien opetussuunnitelmien käyttöönotossa. Johtamisen rooli on merkittävä myös muun muassa työhyvinvoinnissa, johon sivistystoimiala panostaa suunnitelmakaudella. Laadunarvioinnin kehittäminen on keskeinen kehittämistarve taloussuunnitelmakaudella.

Kehittämissuunnitelmaan linkittyy myös tvt-strategian käyttöönotto sekä Kesun oppimisen osion osalta oppimisympäristöjen kehittäminen. Opetustoimen tvt-strategia hyväksyttiin vuonna 2017. Perusopetuksessa 1.8.2016 käyttöön otetussa opetussuunnitelmassa paikallisena painopistealueena on tieto- ja viestintäteknologia. Merkittävänä kehittämiskohteena on pystyä vastaamaan uuden opetussuunnitelman yhteen keskeisimmistä tavoitteista – tieto- ja viestintäteknologiateknologian osaamiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa tulee sisällyttää opetussuunnitelman mukaisesti monipuolisesti oppilaan oppimiseen. Jotta tavoitteeseen päästään, varhaiskasvatuksessa ja kouluilla tulee olla riittävä laitekanta ja toimivat yhteydet. Lukiolla tulee olla riittävät valmiudet sähköisten ylioppilaskirjoitusten toteuttamiseen. Tarvitaan myös uusien toimintamallien kehittämistä opetusteknologian ja digitaalisten oppimateriaalien käyttöönottoon opetushenkilöstöä kouluttamalla. Tavoitteena on oman henkilöstön osaamisen hyödyntäminen. Syksyllä 2018 Somerolla alkoi tutoropettajatoiminta, jossa kehitetään muun muassa digitutortoimintaa ja pedagogista tutortoimintaa paikallisesti, mutta myös verkostoituminen ja alueellinen yhteistyö ovat tärkeitä kehittämistoiminnassa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoa selvitetään oppimisympäristöselvitystyössä. Työ valmistuu kevätkaudella 2021.

Liikuntapalvelut siirretään kaupungille 1.1.2021. Keskeistä on toiminnan ja organisaation kehittäminen mm. kartoittamalla synergiahyötyjä teknisen toimen kanssa.

Sivistystoimelle suunnattujen testamenttivarojen käyttöönoton osalta lasten liikuntapuiston suunnittelu ja toteuttaminen, on yksi merkittävimpiä projekteja. Oksasen testamentilla toteutetaan liikuntapuistoon haetaan valtionavustusta.

Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntien sivistys- ja hyvinvointirooli tulee korostumaan entisestään. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on uudistettu vuonna 2019 ja tätä suunnitelmaa jalkautetaan taloussuunnitelmakaudella. Lisäksi kaupungin hyvinvointityöhön panostetaan suunnitelmallisemmin.

Laadukkaat sivistystoimialan palvelut heijastuvat myönteisesti Someron elinvoimaan.

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Kaupunkiin on nimetty hyvinvointikoordinaattorin (20 %) tehtävään Somero-opiston koulutuskoordinaattori. Hyvinvointikoordinaattorin palkkakustannukset ja toimintamenot on sisällytetty sivistystoimen hallintoon.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. *Sivistyskunta 2025 -strategialla kohti 2020-lukua sivistyspalveluissa*

- keskeistä muun muassa mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen valmistautuminen sivistystoimialalla

Mittari: Strategiatyö valmis

Kustannukset: Ei kustannuksia

2. *Oppimisympäristöselvitystyö*

Mittari: Selvitystyö valmis

Kustannukset: Ei kustannuksia

3. *Liikunnan organisaation kehittäminen (liikunnan siirto kaupungille 1.1.2021) - synergia ja yhteistyö teknisen toimen kanssa*

Mittari: Tehtäväkuvat ja prosessikuvaukset valmiina

Kustannus: Ei kustannuksia

Määrärahat ja tuloarviot

600 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	247	3 000	2 400	2 400
Toimintamenot	-316 737	-320 100	-323 800	-323 800
Toimintakate (Netto)	-316 490	-317 100	-321 400	-321 400
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-29 000	-29 500	0	-37 600

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: PERUSOPETUS

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6112 - 6120

Tilivelvolliset: Rehtorit/koulunjohtajat, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Somerolla annetaan laadukasta perusopetusta.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Uuden opetussuunnitelman oppimiskäsityksen ja tavoitteiden saattaminen käytäntöön koulujen arjessa, toimintakulttuurissa ja oppimisympäristöissä.
- Uuden opetussuunnitelman mukainen arviointi
- Opetuksen digitalisaatio (resursointi, osaaminen)
- Oppilasmäärän lasku tulevina vuosina ja siihen vastaaminen (oppimisympäristöselvitystyö käynnissä)
- Koronan vaikutukset oppilaiden oppimisen tavoitteiden saavuttamisessa ja hyvinvoinnissa

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Koronan vaikutusten minimointi oppilaiden oppimistavoitteiden saavuttamisessa
- Oppimisympäristöselvitystyö ja sen loppuunsaattaminen
- Paikallisen opetuksen järjestäjän kehittämissuunnitelman (Kuntakesu) ja uuden opetussuunnitelman jalkauttaminen
- Paikallisen ja alueellisen tutortoiminnan mallin kehittäminen uuden opetussuunnitelman toteutuksen ja henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeisiin
- Paikallisina perusopetuksen painopisteinä ovat yrittäjyyskasvatus ja tieto- ja viestintätekniologia
- Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen. Yhteistyön kehittäminen Somero-opiston kanssa.
- Liikkuva koulu –hankkeessa kehitettyjen toimintamallien vakiinnuttaminen ja vähän liikkuvien oppilaiden innostaminen liikkumaan
- Laajennettu oppivelvollisuus perusopetuksessa
- Laadukkaalla perusopetuksella lisätään kaupungin elinvoimaisuutta. Panostamalla yrittäjyyskasvatukseen edistämme mahdollista tulevaisuuden yrittäjyyttä kaupungissa ja yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Perusopetuksen oppilasmäärä (kpl)	831	822	801	767	738
Mittarit					
Suoritetavoitteet: Peruskoulun päättäneistä jatkopaikan saaneet oppilaat	100%	100%	100%	100%	100%
Toiminnan laajuus/ Oppilasmäärät					

Alakoulut	531	531	505	499	482
Yläkoulut	300	291	296	268	256
Henkilöstö tehtäväalueittain					
Rehitorit/koulunjohtajat ja opettajat	70	70	69	68	68
*resurssiopettaja ja osa-aikainen erityisopettaja hankerahoituksella	*	*	*		
Kuraattori ja koulupsykologi	2	2	2	2	2
Koulunkäynninohjaajat (osalla ohjaajista palkka laskutetaan oppilaiden kotikunnilta)	30	36	26	25	25
Toimistohenkilöstö	0,60	0,60	1*	1*	1*

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Toimistohenkilöstöön lasketaan mukaan v. 2021 talousarviossa Joensuun koulun koulusihteeri / koulunkäynninohjaaja.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

3. Koronapandemian vaikutusten minimointi oppilaiden oppimistavoitteiden saavuttamisessa

Mittari: Tuen tarpeeseen kohdennettujen oppituntien määrä

Kustannukset: Hankeavustus

4. Kuntakesun eli opetuksen järjestäjän paikallisen kehittämissuunnitelman jalkauttaminen

- opetussuunnitelman arvioinnin muutosten (2020-2021) täytäntöönpano

Mittari: Paikallinen arviointikäsikirja otettu käyttöön

Kustannukset: Koulutusmenot 1 500 €

5. Paikallisen ja alueellisen tutoropettajatoiminnan kehittäminen

Mittari: Tutoropettajatoiminnan paikallinen ja alueellinen malli luotu

Kustannukset: menot 13 900 € - tulot 11 100 € = 2 800 €

Määrärahat ja tuloarviot

610 PERUSOPETUS	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	616 372	694 200	531 000	531 000
Toimintamenot	-6 145 171	-6 285 300	-6 341 400	-6 309 400
Toimintakate (Netto)	-5 528 799	-5 591 100	-5 810 400	-5 778 400
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-39 073	-15 000	-32 000	-32 000
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-2 438 800	-2 289 600	0	-2 350 300

Olellaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Yläkoulun palkkakustannuksiin on lisätty hankeavusteinen osa-aikainen erityisopettaja erityisopetuksen tarpeen kasvun johdosta. Joensuun koululla toimii hankerahoituksella resurssiopettaja. Uuden opetussuunnitelman ja paikallisen tv-t-strategian jalkauttaminen sekä arvioinnin kehittäminen edellyttävät koulutuksia sekä tutoropettajatoimintaan panostamista (kts. toiminnalliset tavoitteet). Kehittämistyötä tehdään osittain alueellisesti ja valtionavustuksia hyödyntäen.

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6211- 6221

Tilivelvolliset: Lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Someron lukiossa annetaan laadukasta opetusta. Lukiota valmistuvat nuoret ovat itsenäisiä ja pärjäävät jatko-opinnoissaan.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Lukio-opetuksessa on tapahtunut paljon muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Nykyinen opetussuunnitelma otettiin käyttöön 2015 syksyllä. Samaan aikaan ylioppilaskokeet muuttuivat sähköisiksi, mikä ohjasi opettajia käyttämään opetuksessa huomattavasti enemmän tietotekniikkaa hyväksi. Elokuussa 2020 tuli voimaan uusi lukiolaki ja vuoden kuluttua tulee voimaan uusi opetussuunnitelma.

Keväällä alkanut koronapandemia pakotti siirtymään etäopetukseen. Nämä jatkuvat muutokset tuovat mukanaan huolen opettajien jaksamisesta. Etäopetus tuo myös huolen opiskelijoista. Etäopetus ei korvaa lähiopetusta. Lähiopetuksen puuttuminen aiheutti haasteita opiskelijoiden osaamisen tavanomaiselle kehittymiselle poikkeusolojen aikana, ja osaamistavoitteiden saavuttaminen etä- ja itseopiskeluna on jäänyt osalla opiskelijoista puutteelliseksi. Opiskelijat tarvitsevat tavallista enemmän tukea ja ohjausta opintoihinsa ja opintojen suunnitteluun.

Haasteena lukiossa on myös valtion rahoituksen pieneneminen, lisääntyvä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvu, joka lisää erityisopetuksen ja erityisjärjestelyiden tarvetta, ja yo-kokeen merkityksen kasvu pääsykokeita korvaavina kokeina.

Ennusteiden mukainen opiskelijamäärien väheneminen on uhka lukion tämän hetkisen monipuolisen kurssitarjonnan toteutumiselle.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Laajennettu oppivelvollisuus on tarkoitus astua voimaan 1.8.2021. Uudistuksen myötä toisen asteen opinnoista tulee maksuttomia. Lukion talousarviossa uudistus on huomioitu muun muassa oppikirja- ja laitekustannuksissa.

Taitavasti Tulevaisuuden Työelämään eli Kolmas Tulevaisuus –hanke on käynnissä. Sitä on jatkettu, koska korona esti sen toimintojen ja tavoitteiden toteutumisen kevään osalta. Kolmas Tulevaisuus -hankkeen avulla kehitetään opiskelijoiden työelämätietoutta. Tavoitteena on myös kannustaa opettajia tutustumaan työpaikkoihin, joissa heidän opettamansa aineet ovat tärkeässä roolissa, ja näin tuoda työelämä lähemmäksi luokkaopetusta.

Someron lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2021. Opetussuunnitelmatyö tehdään loppuun kevään aikana.

Syksyllä 2020 lukiossa aloitti 50 uutta lukiolaista. Ennusteen mukaan somerolaisten nuorten määrä laskee. Siksi on tärkeää mainostaa lukiotamme muiden kuntien nuorille. Tätä mainostustyötä on jo aloitettu viime vuosina ja sitä jatketaan tulevana vuonna. Sen alueen laajentaminen, josta meidän lukioon haetaan, vaatii aikaa ja työtä. Haasteena on koronan aiheuttamat vierailukiellot oppilaitoksissa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Toiminnan laajuus/lukion oppilasmäärä	160	158	160	150	150
Mittarit					
Toiminnan laajuus: Henkilöstö	9	10	10	10	10
Suoritettavuudet:					
- Ylioppilaiden määrä/ hylätyt	38/1	47/1			
- Lukion keskeyttäneet	1,2%	1,3%			
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa					
Yläkoulun kemian lehtorin virka muutettiin Lukion ja yläkoulun kemian lehtorin viraksi. Opettaja on jo ennen muutosta opettanut pääosin lukiossa.					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Lukion uuden opetussuunnitelman laadinnan loppuun saattaminen ja käyttöönotto

Mittari: OPS21 valmis. Opetus uuden opetussuunnitelman mukaan aloitetaan syksyllä 2021 lukion aloittavien osalta.

Välitön kustannusarvio: 1 000 € (opettajien koulutuskustannukset)

2. Parantaa lukio-opiskelijoiden edellytyksiä jatkaa opintojaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisessa opetuksessa koronapandemiasta huolimatta.

Mittari: Lisätyn oppimisen tuen ja ohjaamisen myötä opiskelijat jatkavat opintojaan.

Välitön kustannusarvio: Haetaan rahoitusta OPH:ta (Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi).

3. Turvataan koulu yhteisön hyvinvointi poikkeavissa oloissa ja niiden jälkeen.

Mittari: Opiskelijoille ja opettajille tarjotut tilaisuudet, joilla pyritään parantamaan hyvinvointia.

Välitön kustannusarvio: 500 €, jonka lisäksi opiskelijoiden hyvinvointikurssin toteutukseen haetaan rahoitusta OPH:ta (Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi).

Määrärahat ja tuloarviot

620 TOISEN ASTEEN KOULUTUS	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	16 954	27 100	27 100	27 100
Toimintamenot	-970 717	-932 000	-983 400	-983 400
Toimintakate (Netto)	-953 763	-904 900	-956 300	-956 300
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	-7 000	-7 000	-7 000
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-389 700	-566 500	0	-591 100

Toimielin: **SIVISTYSLAUTAKUNTA**

Tehtäväalue: **VAPAA SIVISTYSTYÖ**

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6311 - 6321

Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Somero-opistossa järjestetään lähipalveluna monipuolista vapaan sivistystyön lain mukaista toimintaa, avointa yliopisto-opetusta ja taiteen perusopetusta sekä tuotetaan elämänpituisen oppimisen mahdollistavia palveluita paikallisen (Somero ja Koski TI) historian ja kulttuurin lähökohdista tulevaisuuteen suunnaten.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- väestön vanheneminen
- pedagogisesti pätevien tuntiopettajien rekrytointiongelmat
- tuntiopettajien pätkätyöt ja työyhteisöön sitoutumattomuus
- vakinaisen henkilökunnan vähäisyys – toiminnan haavoittuvuus
- kudonnan opetustilat
- koronapandemian vaikutukset opiston toimintaan

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- ikääntyvän väestön hyvinvoinnin edistäminen ja kohderyhmälle suunnatun kurssitoiminnan kehittäminen
- kuntalaisten digi-taitojen parantaminen sekä digi-neuvonnan ja koulutuksen kehittäminen
- tuntiopettajien pedagogisen osaamisen, digiosaamisen ja erilaisten opetusmenetelmien ja -taitojen kehittäminen ja hyödyntäminen (esim. etäopetusvälineet ja verkko-opetus)
- yhteistyön kehittäminen paikallisten ja alueellisten toimijoiden, kuten Someron ja Kosken hallintokuntien, alueen muiden oppilaitosten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa, erityisenä kehittämiskohteena yhteistyö Someron ja Kosken lukioiden kanssa

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Opetustuntimäärä	5041	5000	5000	5000	5000
Taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä (sisältyy kokonaisopetustuntimäärään)	356	460	460	460	460
Opiskelijamäärä (netto)	1457	1450	1450	1450	1450
Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä	97	95	95	95	95
Mittarit					
Eläkeläisten osuus opiskelijoista (%)	31,2	30,5	30,5	30,5	30,5
Työttömien osuus opiskelijoista (%)	3,0	6,5	6,5	6,5	6,5
Alle 15-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	24,1	25,5	25,5	25,5	25,5
Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1-5)	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

6. Opettajien aktivoiminen digipalveluiden ja verkko-opetusvälineiden käyttöön

Mittarit: 80% tuntiopettajista on ottanut HelleWin sähköisen päiväkirjan käyttöön ja 50% luonut oman profiilin Peda.net-palveluun.

7. Digineuvonnan ja digivertaisneuvonnan kehittäminen yhteistyössä kirjaston kanssa ja toiminnan vakiinnuttaminen (hyvinvointia edistävä tavoite)

Mittarit: Vähintään 200 asiakaskäyntiä digineuvonnassa.
Vähintään viisi toimivaa koulutettua digivertaisohjaajaa

8. Osaamisperustaisen opetuksen kehittäminen ja osaamismerkkien käyttöönotto

Mittari: Vähintään viiden kurssin opetussisällöt on määritelty osaamisperustaisesti
Somero-opisto on ottanut käyttöön oman osaamismerkkin

Välittömät kustannukset: Osaamismerkkilisenssi 200 e.

Määrärahat ja tuloarviot

630 VAPAA SIVISTYSTYÖ	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	106 363	106 200	108 324	108 324
Toimintamenot	-349 438	-427 300	-433 600	-433 600
Toimintakate (Netto)	-243 075	-321 100	-325 276	-325 276
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	1 174	0	0	0
Toimintakulut	-303 900	-230 900	0	-246 400

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: KIRJASTOTOIMI

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6411 Kirjasto

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja

Toiminta-ajatus

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492, 6 §).

Kirjastopalvelut edistävät ihmisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät esimerkiksi syrjäytymistä. Somerolla kirjasto toimii aktiivisesti osana Kiiruun kampusaluetta. Kiiruun koulun lisäksi kirjasto panostaa yhteistyöhön muiden koulujen, varhaiskasvatuksen sekä paikallisten yhdistysten kanssa. Somerolaisten lisäksi myös muut lähialueiden asukkaat sekä Someron kesäasukkaat tuntevat Someron kirjaston laadukkaat palvelut.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Valtion- ja kuntatalouden muutokset (rahoitus ja tehtävät); toimintaympäristön digitalisoituminen; työn, opiskelun ja vapaa-ajan käyttömuotojen muutosten ja informaatioteknologian kehityksen vaikutukset kirjaston käyttöön; uusien asiakkaiden (erityisesti lasten ja nuorten) sitouttaminen kirjaston käyttäjiksi, koronapandemian vaikutukset kirjastossa asiointiin, tapahtumatuotantoon sekä uusien palvelumuotojen tarpeeseen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Painopisteet: Laadukkaat kokoelmat ja palvelut; asiantunteva henkilöstö; henkilöstön digi-osaaminen; yhteistyöverkostot; lasten ja nuorten lukemisen edistäminen

Kehittämistarpeet: Palvelujen kehittäminen palvelutarpeiden muutosten mukaisesti; palveluiden joustavuus (aukioloajat ja omatoimikäyttö); palvelutarpeet täyttävä ja muunneltava kirjastotila; kirjaston laitteistot

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Lainaukset (1000 kpl)	137	135	135	135	135
Fyysiset käynnit (1000 kpl)	130	130	120	130	130
Verkkokäynnit (1000 kpl)	31	32	35	38	41
Käyttäjäkoulutukset, näyttelyt, tapahtumat (yhteensä kpl)	233	200	150	200	200

Mittarit					
Hankinnat/asukasluku/1000	547	500	500	500	500
Lainaus/asukas	15	16	16	16	16
Käynnit/asukas	15	14	14	14	14
Taloudellisuus (henkilöstökulut+ aineistokulut) / (käynnit + lainaus)	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

9. Laadukas kirjastotoiminta

Mittari: Valtakunnalliset vertailuluvut

10. Palveluiden joustavuuden kehittäminen

Otetaan käyttöön lisää kirjaston omatoimikäytön mahdollistavia ratkaisuja. 2020 aloitetun omatoimikirjastoprojektin loppuun saattaminen.

Mittari: Käyttöön otetut ratkaisut; asiakaspalaute sekä muutokset käyttäjämäärissä

11. Ajasta ja paikasta riippumattomien lukemisen edistämisen muotojen kehittäminen

Kirjaston perinteisiä lukemisen edistämisen tapoja ovat esim. kirjallisuustapahtumat ja kirjavinkkaus koululaisille. Kehitetään uusia ajasta ja paikasta riippumattomia keinoja lukemisen edistämiseen: erilaiset uudet lukudiplomit (mm. lapsiperheiden perhelukudiplomi, yläkoulun lukudiplomi), luku- ja haastekampanjat sekä e-aineistojen markkinointi

Mittari: Lukudiplomien suorittajamäärät ja asiakaspalaute, järjestetyt luku- ja haastekampanjat ja niiden osallistujamäärät, e-aineistojen käyttäjämäärät

Määrärahat ja tuloarviot

640 KIRJASTOTOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	23 543	12 300	12 546	12 546
Toimintamenot	-485 059	-497 700	-494 100	-494 100
Toimintakate (Netto)	-461 516	-485 400	-481 554	-481 554
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-221 300	-221 800	0	-241 500

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: VAPAA-AIKAPALVELUT

Määrärahat ja tuloarviot

650 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	310 209	345 900	478 820	463 320
Toimintamenot	-1 148 151	-1 218 000	-916 100	-862 500
Toimintakate (Netto)	-837 942	-872 100	-437 280	-399 180
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-4 246	0	-12 600	-12 600
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-991 200	-1 016 900	0	-1 046 400

Sivistyslautakunnan vapaa-aikapalvelujen –tehtäväalueen määrärahoja ja tuloarvioita seurataan kolmella eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

6500	Vapaa-aikatoimen hallinto
6600	Liikuntatoimi
6700	Nuorisotoimi
6800	Kulttuuritoimi

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tehtäväalue: VAPAA-AIKAPALVELUT
Vastuualue: Vapaa-aikatoimen hallinto

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6511

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

6500 VAPAA-AIKATOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KHEHD 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	310 209	0	0	0
Toimintamenot	-1 148 151	-11 600	-10 600	-10 600
Toimintakate (Netto)	-837 942	-11 600	-10 600	-10 600
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-4 246	0	0	0

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tehtäväalue: VAPAA-AIKAPALVELUT
Vastuualue: Liikuntatoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6611 Liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Liikuntakoordinaattori

Toiminta-ajatus

Someron liikuntatoimi tuottaa ja kehittää laadukkaita liikuntapalveluja. Laadukkaat liikuntapalvelut parantavat Someron elinvoimaisuutta edistämällä ihmisten terveyttä ja hyvinvointia.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Liikuntapalveluiden siirto kaupungille: esimerkiksi seurayhteistyö
- Tilahaasteet: urheilukentän peruskorjaus

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Painopisteet

- Liikunnan siirto kaupungille 1.1.2021: organisaation kehittäminen
  - yhteistyömalli teknisen toimen kanssa
- Someron kaupungin liikuntastrategian jalkauttaminen

Kehittämistarpeet

- Urheilukentän peruskorjaukseen valmistautuminen
- Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman hyvät käytännöt tulevaisuuden toiminnoiksi

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Lipputulot					
Uimahalli (1000 €)	205	205	205	205	205
Kuntosali (1000 €)	28	32	32	32	32
Ohjatut ryhmät (1000 €)	63	63	63	63	63
Mittarit					
Kävijämäärät					
Uimahalli (1000 henkeä)	90	90	90	90	90
Kuntosali (1000 henkeä)	20	25	25	25	25
Asiakastytyväisyyskysely	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Liikunnan organisaation kehittäminen (liikunnan siirto kaupungille 1.1.2021) - synergia ja yhteistyö teknisen toimen kanssa

Mittari: tehtäväkuvat ja prosessikuvaukset valmiina

Välitön kustannusarvio: Ei kustannuksia

2. Someron kaupungin liikuntastrategian jalkauttaminen

Mittari: Liikuntaläheteiden ja liikuntaneuvonnan pilotointi; harrastusryhmiin osallistuvien määrä ikäryhmittäin; liikuntaseuratoimintaan osallistuneiden lasten ja nuorten suhteellinen osuus ja liikuntapaikkojen käyttötilitiedot.

Välitön kustannusarvio: Olemassa olevien resurssien ohjaus

3. Urheilukentän peruskorjauksen suunnittelu ja työvaiheeseen valmistautuminen

Mittari: Peruskorjauksen aikataulun selvittyä toimintojen mitoittaminen mahdolliseen tilojen käyttökatkokseen.

Välitön kustannusarvio: Urheilukentän peruskorjausinvestoinnin kustannusarvio 1,67 milj. €.

4. Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman hyvät käytännöt tulevaisuuden toiminnoiksi

Mittari: Hankkeen aikana tehtyjen toimintojen arviointi jatkokäyttöä varten ja resurssien mitoittaminen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön mm. kerhotoiminnan ja tapahtumien järjestämiseen.

Välitön kustannusarvio: 1 000 €

Määrärahat ja tuloarviot

6600 LIIKUNTATOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KHEHD 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	259 500	360 000	360 000
Toimintamenot	0	-909 000	-587 800	-553 800
Toimintakate (Netto)	0	-649 500	-227 800	-193 800
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-833 200	-833 200	0	-858 500

Olellaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Liikuntapalveluiden tuottaminen siirretään kaupungille 1.1.2021.

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tehtäväalue: VAPAA-AIKAPALVELUT
Vastuualue: Nuorisotoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6711 Nuorisotoimi, 6712 Nuorisovaltuusto, 6713 Etsivä nuorisotyö, 6714 Nuorten starttipaja

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja

Toiminta-ajatus

Nuorisotoimi tarjoaa Someron nuorille (alle 29-vuotiaille) laadukkaita ja monipuolisia vapaa-ajan palveluita ja tiloja sekä tukee nuorten kansalaistoimintaa (Nuorisolaki § 8). Palvelut suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä nuorten kanssa ja nuoria kuunnellen. Palveluita tuotetaan yhteistyössä muiden nuorille palveluita tuottavien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Nuorisovaltuusto ajaa paikallisten nuorten etuja ja tuo esiin nuorten näkemyksiä kaupungin päätöksenteossa. Laadukkaat nuorisopalvelut ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet lisäävät Someron vetovoimaisuutta osoittamalla osaltaan, että Somero on elinvoimainen kaupunki, jossa satsataan tulevaisuuteen.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa tukea ja ohjausta 15–29-vuotiaille nuorille, jotka ovat ilman opiskelua tai työpaikkaa. Etsivän nuorisotyön tarkoitus on ohjata nuoret oikeiden palveluiden piiriin. Etsivä nuorisotyö parantaa Someron elinvoimaisuutta ehkäisemällä syrjäytymistä ja parantamalla nuorten mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan.

Nuorten starttipaja on tarkoitettu alle 29-vuotiaille somerolaisille, jotka ovat koulutusta tai työtä vailla. Nuorten starttipaja on matalan kynnyksen paja ja sen on tarkoituksena toimia ponnahduspaikkana koulutukseen, työkokeiluun, työhön tai työpajoille sekä tukea nuorten elämänhallinnan vahvistumista.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Valtakunnallisten keskiarvojen alapuolella olevat resurssit (esim. henkilöstöressurssien vähyys tekee toiminnasta haavoittuvaista varsinkin sairaustapauksissa)
- Muuttuvat vapaa-ajankäyttötavat ja kilpailu vapaa-ajasta; nuorten sitouttaminen palveluiden käyttäjiksi; palveluiden tunnettuus; muuttuvat palvelutarpeet ja erityisen tuen tarpeen lisääntyminen
- Uusien toimintojen vakiinnuttaminen: toimivien prosessien ja verkostojen luominen
- Koronapandemian vaikutukset nuorisotoimen palveluiden käyttöön sekä uusien palvelumuotojen tarpeeseen

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Painopisteet

- Nuorten kuuleminen toiminnan ja tilojen suunnittelussa
- Nuorten mielenterveyden edistäminen (ennaltaehkäisevä työ) sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten palvelut
- Palveluista tiedottaminen sekä toimivien yhteistyöverkostojen luominen ja ylläpitäminen
- Henkilöstön digiosaaminen

Kehittämistarpeet

- Viikonloppuisin ja iltaisin tarjottavat palvelut
- Uusien toimintojen vakiinnuttaminen: toimivien prosessien ja verkostojen luominen

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Ryhmätoiminta: säännöllisesti kokoontuvien koululaisryhmien ja vapaa-ajan ryhmien määrä	15	9	15	15	15
Tapahtumat, retket ja kurssit	8	10	10	10	10
Mittarit					
Nuorteniltojen kävijämäärät (hlö/nuorten ilta)	2–40	15–60	15–60	15–60	15–60
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	50	45	60	55	55

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Nuorisotyön tunnettuuden lisääminen nuorten ja muiden kuntalaisten keskuudessa

Mittari: Medianäkyvyys, kävijämäärät, asiakas- ja kuntalaispalaute

Välitön kustannus: 500 €

2. Starttipajatoiminnan vakiinnuttaminen ja tunnetuksi tekeminen

Mittari: Luotu ja vakiinnutettu toimivat prosessit ja yhteistyöverkostot, palaute asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta

Välitön kustannus: Hankeavusteinen toiminta

3. Koulunuorisotyön ja organisaation kehittäminen sekä nuorten lisääntyneeseen ja muuttuneeseen palvelutarpeeseen vastaaminen

Mittari: Organisaatiomalli, alakoulu yhteistyön uudet muodot, lauantai-iltojen vapaa-aikatoiminnan kokeilu, jalkautumistoiminnan vakiinnuttaminen sekä viikoittaisen ryhmätoiminnan aloittaminen niille palveluiden ulkopuolella oleville nuorille, joille osallistuminen starttipajan toimintaan päivittäin ei ole vielä sopiva tavoite

Välitön kustannus: Kustannukset selviävät kehittämistyön yhteydessä keväällä 2021

Määrärahat ja tuloarviot

6700 NUORISOTOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KHEHD 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	76 400	108 820	93 320
Toimintamenot	0	-209 400	-229 700	-210 100
Toimintakate (Netto)	0	-133 000	-120 880	-116 780
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-111 781	-110 900	0	-115 500

Olellaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Haetaan avustusta toisen ohjaajan palkkaamiseen starttipajalle elokuusta 2021 lähtien.

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tehtäväalue: VAPAA-AIKAPALVELUT
Vastuualue: Kulttuuritoimi

Kustannuspaikat tai vastualueet: 6811 Kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja, Someron Kulttuuri ry

Toiminta-ajatus

Someron kulttuuritoimen alaisen toiminnan järjestämisestä huolehtii Someron Kulttuuri ry.

Someron Kulttuuri ry on yhdessä Someron kaupungin kanssa perustettu yhdistys, jonka tehtävänä on edistää kulttuuriharrastusta ja tuottaa kulttuuripalveluja toiminta-alueellaan yhteistyössä jäsenyhdistystensä sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Mahdolliset lainsäädännön muutosten aiheuttamat rajoitukset sekä kaupungin mahdolliset päätökset toiminnan rajoittamiseksi tai lopettamiseksi. Kulttuuripalveluiden järjestämismallia selvitetään taloussuunnitelmakaudella vuoden 2022 aikana.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Kulttuuri ry huolehtii kulttuuristrategian toteutumisesta niiltä osin, kun muut toimijat eivät sitä toteuta.

Painopisteet

Eri ikäryhmät ja maahanmuuttajat

Kehittämistarpeet

Organisaation kehittäminen, somerolaista kulttuuria esittelevän ns. ”Aarikka-kulttuurigalleriatilan” kartoitus ja suunnitelman tekeminen

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
(Poikkeustilanteesta johtuen ei esitetä talousarviossa.)					
Mittarit					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Korkeatasoisten kulttuuritilaisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille

Mittari: Tilaisuuksien määrä ja kävijämäärät

2. Lastenkulttuuritoiminnan jatkuminen

Mittari: Tilaisuuksien ja kävijöiden määrä

3. Somerolaista kulttuuria esittelevän ns. ”Aarikka-kulttuurigalleria-tilan” kartoitus ja suunnitelman tekeminen

Mittari: Hankesuunnitelma

Määrärahat ja tuloarviot

6800 KULTTUURITOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KHEHD 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	0	-88 000	-88 000	-88 000
Toimintakate (Netto)	0	-78 000	-78 000	-78 000
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-12 600	-12 600
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-72 828	-72 800	0	-72 400

Olellaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Haetaan hankeavustusta työntekijän palkkaukseen tavoitteen 3. toteuttamiseen.

Toimielin: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: VARHAISKASVATUS

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6900 Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: Kasvatuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Lakisääteisten ja laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti.

Haasteet ja epävarmuustekijät

- Ammattitaitoisen henkilöstön (varhaiskasvatuksen opettajien) saatavuus ja pysyvyys
- Vaihtelevaan ja muuttuvaan varhaiskasvatustarpeeseen vastaaminen
- Palvelukentän rakenteen mahdolliset muutokset lähivuosina
- Koronan vaikutukset koko palvelurakenteeseen

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

- Pedagogisen toiminnan ja oppimisympäristön kehittäminen
- Henkilöstön työhyvinvointi
- Koronan vaikutusten minimointi
- Lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen ja toimintatapojen muokkaaminen vastamaan yhteiskunnallista tilannetta
- Ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen
- Henkilöstön tv-taitojen kehittäminen

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Päiväkotihoido					
- lapsia	170	159	161	161	161
- läsnäolopäiviä	36589	37290	35737	35737	35737
Perhepäivähoido					
- Lapsia	45	54	54	51	51
- Läsnäolopäiv (sis. pph:n varahoidon pv)	8497	10050	8992	8992	8992
Esiopetus					
- Lapsia	88	76	73	67	67
- Läsnäolopäiviä	13979	13763	13140	12133	12133
Kotihoidon tuen hakijat	73	74	72	70	70
- Lapsia	107	109	106	103	103
Osittaista / joustavaa hoitorahaa hakeneet	15	14	12	12	12
- lapsia	15	14	12	12	12
Kotihoidontuen kuntalisää hakeneet	58	63	60	58	58
- lapsia	91	95	90	88	88
Yksityisenhoidontuen hakijat	3	2	2	2	2
- lapsia	3	3	2	3	3
Henkilöstö tehtäväalueittain					
- Kasvatuspäällikkö, päiväkodin johtaja	3	3	3	3	3
- Osastonsihteeri	1	1	1	1	1
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	2	2	2	2	2
- Varhaiskasvatuksen opettaja	19	19	19	19	19
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja	25	29	29	29	29

kiertävät hoitajat	5	5	5	5	5
- Varhaiskasvatuksen erityisohjaaja					
Perhepäivähoitajia yhteensä, joista					
- vakituisia (työssä)	10	10	11	10	10
- määräaikaista	3	4	4	-	-

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Lapsiryhmän koko Metsätien esiopetusryhmässä ovat edellyttäneet määräaikaisen lastenhoitajan palkkaamista toimintakaudeksi 2019-2020.

Avoimen päiväkodin toiminta käynnistyi syksyllä 2019 ja avoimen kävijämäärä on ollut keskimäärin 23-35 kävijää (lapset ja aikuisen yhteensä). Perheet ovat löytäneet avoimen päiväkodin Someron palveluverkostosta ja sen toiminta on aktiivista. Toiminta on suunnitelmallista, ohjattua ja monipuolista toimintaa, mikä antaa perheille mahdollisuuden yhteisöllisyyteen, verkostoitumiseen ja vertaistukeen. Avoin päiväkotitoiminta on löytänyt asiakkaansa.

Syksyllä 2020 avoimessa päiväkodissa käynnistyi kerhotoiminta kerran viikossa 3-5 vuotiaalle lapsille, jotka eivät osallistu Someron kaupungin järjestämään muuhun varhaiskasvatukseen. Kerhotoimintaan osallistuu 9 lasta ja kerhotoiminnasta peritään pieni lukukausimaksu (40€) Avoimen päiväkodin toimintaan on mahdollista lisätä toinen kerhoryhmä, mikä lienee ajankoh- taista syksyllä 2021.

Koronan vaikutukset näkyivät keväällä 2020 (maalis-toukokuu) varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärissä, jolloin huoltajat pitivät lapsia paljon kotona. Keskustan isojen päiväkotien toiminta yhdistettiin ja osa henkilöstöstä siirtyi tilapäisesti perusturvan puolelle, pesulaan sekä ruokakuljetuksiin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Varhaiskasvatussuunnitelman ja laadunhallintajärjestelmän jalkauttaminen

Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden ja arvioinnin toteutuminen varhaiskasvatuksen arjessa.

Mittari: Varhaiskasvatussuunnitelma ja laadunhallintajärjestelmä otettu käyttöön

Välitön kustannusarvio: Ei uusia kustannuksia (vain lakisääteiset koulutuskustannukset)

2. Lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen

Yhteistyön kehittäminen edelleen perusturvan kanssa (esim. lastensuojelu)

Mittari: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto, uusien toimintamallien käyttöönotto

Välitön kustannusarvio: Ei kustannuksia

3. Lapsi ja perhepalveluiden mukainen varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ennaltaehkäisyä painottaen

Lasten kerhotoiminnan laajentaminen (2 ryhmää) avoimessa päiväkodissa syksystä 2021 alkaen.

Mittari: Avoimen päiväkodin toimintaan osallistuvien määrä ja kerhojen kävijämäärä.

Välitön kustannusarvio: Ei uusia kustannuksia

4. Lasten liikunnallisen elämäntavan kehittäminen edelleen (mm. Ilo kasvaa liikkuen)

Lasten liikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa.

Mittari: Liikunnan määrän arviointi ”Ilo kasvaa liikkuen” –ohjelman arviointityökalulla.

Välitön kustannusarvio: Ei uusia kustannuksia (vain lakisääteiset täydennyskoulutukset)

Määrärahat ja tuloarviot

660 VARHAISKASVATUS	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	396 344	457 900	395 840	395 840
Toimintamenot	-3 910 825	-4 011 180	-4 086 100	-4 033 100
Toimintakate (Netto)	-3 514 481	-3 553 280	-3 690 260	-3 637 260
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-5 046	-5 000	-4 400	-4 400
Sisäiset				
Toimintatuotot	3 996	1 000	0	2 000
Toimintakulut	-957 016	-935 300	0	-955 300

Olellaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Someron kaupungin varhaiskasvatus sai toimintakaudelle 2020-2021 valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2020-2021. Avustus kohdentui resurssiavustajan tehtävän palkkaukseen, johon varhaiskasvatus sai toimintakaudelle 20 000 €.

Tieto- ja viestintävälineistö on tärkeä osa varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten työvälineitä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tehtävänä on tarkastella ja arvioida lasten kehitystä ja oppimista ja se pitää sisällään niin lasten henkilökohtaisia oppimissuunnitelmia kuin dokumentointia.

Esiopetussuunnitelmaan ja varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattu varhaiskasvatuksen yhtenä oppimisen alueena monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, jotka omalta osaltaan lisäävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Lasten tv-taitojen moninaistaminen käyttämällä erilaisia interaktiivisia opetusvälineitä tehostaa lasten opetus- ja ryhmätyöskentelytilanteita ja laitteiden avulla voidaan kehittää lasten intensiivistä ryhmätyöskentelyä ja yhteistoiminnallista oppimista.

Toimielin: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalue: TEKNINEN HALLINTO

Kustannuspaikat: 8011 ja 8012

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (Tietohallintopäällikkö)

Toiminta-ajatus

Tekniseen hallintoon kuuluu tietohallinto, toimihenkilöiden palkkoja ja erilaisia asiantuntijapalveluja. Teknisen hallinnon tehtävänä on hallinnollisten palvelujen tuottaminen teknisen toimen palvelujen ja asiakaspalvelun toiminnan varmistamiseksi.

Tietohallinnon tehtävänä on välittää, tuottaa ja ylläpitää tietotekniikkaan liittyviä palveluja Someron kaupungin eri toimialoille.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Taloudellisia ja toiminnallisia haasteita muodostavat SOTE-uudistukseen liittyvä epävarmuus, ohjelmistojen ylläpito- ja tukikustannusten nousu, laitehankintojen kasvu, toimialojen uudet ohjelmistot ja sähköisen asiointin hankkeet, sekä valtionohjauksessa olevien hankkeiden ja projektien myötä syntyvät uudet velvoitteet ja toimintamallit. Tietohallinnon tuottamien palveluiden käytettävyyteen liittyvät haasteet kasvavat laitteiden lukumäärän lisääntyessä. Kasvaviin resurssi- ja kapasiteettivaatimuksiin tulee varautua taloudellisesti. Nämä seikat vaikuttavat sekä suoraan että välillisesti tuleviin kustannuksiin.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Pyritään riittäväillä keinoilla ja resursseilla varmistamaan tietohallinnon, sekä toimittajien ylläpitämille palveluille paras mahdollinen käytettävyyssaste (yli 95 %). Esimerkiksi nostamalla sopimusten SLA-tasojä.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Työasemien lukumäärä lautakunnittain (kpl)					
Kaupunginhallitus	21	20	18	19	20
Perusturvalautakunta	167	165	170	175	180
Sivistyslautakunta (ei sisällä oppilaskoneita)	156	165	170	175	175
- Lukio* (Windows/Ipad)	-	25/30	75/30	125/30	175/30
- Perusopetus* (Windows/Chrome/Ipad)	-	55/412/173	30/470/180	30/500/180	50/500/180
- Varhaiskasvatus (Ipad)	-	56	75	80	80
Tekninen lautakunta	27	28	30	35	35
Ympäristölautakunta	12	12	12	12	12
*Lukion ja perusopetuksen Ipadit jaettu 50:50 suhteelle yläkoulu/lukio (taideaineet)					
Mittarit					
Kustannus /työasema lautakunnittain (€):					
Kaupunginhallitus	181	197	216	216	216
Perusturvalautakunta	266	278	285	285	285
Sivistyslautakunta (ei sisällä oppilaskoneita)	189	197	210	210	210
Sivistyslautakunta (oppilaskoneet)	-	-	-	-	-
Tekninen lautakunta	220	229	260	260	260
Ympäristölautakunta	256	265	270	270	270

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Konekannan voimakkaan kasvun vuoksi tietohallintoon pyritään saamaan harjoittelijoita erityisesti konekannan uusimisen ja päivittämisen asennuksien nopeuttamiseksi.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

Tietohallinto:

1. Lisätään koneiden käytön mittareita ja laajennetaan mittauksia myös käyttäjämääriin perustuvien ohjelmistolisenssien käyttöasteiden selvittämiseen.

Välitön kustannusvaikutus: 1 000 € (ohjelmistokulut)

Määrärahat ja tuloarviot

800 TEKNINEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	3 973	20 200	19 400	19 400
Toimintamenot	-1 319 364	-1 605 290	-1 842 200	-1 792 200
Toimintakate (Netto)	-1 315 391	-1 585 090	-1 822 800	-1 772 800
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	1 007 900	997 200	0	1 285 200
Toimintakulut	-51 400	-49 300	0	-52 500

Toimielin: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalue: TILAHALLINTO

Kustannuspaikat: 8111 – 8151

Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Tilahallinnon tulosityksikköinä toimivat kiinteistöjen ylläpito ja vuokraus, tilakeskuksen hallinto, ruokahuolto- ja siivouspalvelut sekä rakennuttamispalvelut. Toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan Someron kaupungin ilmasto-ohjelma sekä kiinteistöstrategia.

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Tilahallinnon toiminta-ajatuksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat tontteineen kilpailukykyiseen hintaan ja huolehtia kaupungin rakennusomaisuuden arvon säilyvyydestä ja tuottavuudesta.

Kartoitetaan olemassa olevien kiinteistöjen muutosmahdollisuuksia esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

Toiminta-ajatustaan tilahallinto toteuttaa ostamalla, myymällä, rakennuttamalla ja vuokraamalla kiinteistöjä ja huoneistoja tilantarpeiden tyydyttämiseksi mahdollisuuksiensa mukaan. Tilojen hankinta nykyisen tilanteen mukaan painottuu olemassa olevien omien tilojen uudistamiseen ja saneeraamiseen korjausvelkaselvityksen pohjalta niin, että kyetään toteuttamaan muun toimialan palvelun tuottajalle mahdollisimman toimivat alakohtaiset tilaratkaisut ja vuokratuista tiloista pyritään luopumaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tilahallinto tuottaa erillispalveluina ruoka- ja siivouspalveluja.

Ruokahuolto

Ruokapalvelujen toiminta on lailla säädettyä. Ruoan tarjoamisen tarkoituksena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tarjota eri asiakasryhmille ravitsevaa sekä mieltävää ruokaa. Ruokakasvatus on olennainen osa päiväkotij- ja kouluikäisten ruokapalveluissa ja ikääntyneille ruoka-tarjoilu on päivän kohokohta ja auttaa paranemaan sairauksista.

Laadukkailla ruokapalveluilla on tärkeä merkitys asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, arjessa jaksamisen ja elämysten luomisessa. Ruokapalvelujen valttina ja vetoimatekijänä Somerolla on turvallisten, kotimaisten ja lähiruokapainotteisten elintarvikkeiden ja raaka-aineiden käyttö.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda omalta osaltaan toimintaedellytykset kaupungin tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille. Siivouspalvelut ylläpitävät ja parantavat tilojen puhtaus- ja hygieniatasoa vaikuttaen terveyteen, hyvinvointiin sekä toimintaympäristön viihtyvyyteen.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistöjen kasvava korjausvelka yhdessä kiristyvän taloustilanteen kanssa. Someron kaupungin, tilahallinnon vastuualueelle siirtyneiden tilojen käyttöasteiden tehostaminen. Lisäksi olemassa olevien kiinteistöjen, jotka eivät enää palvele käyttäjiään, kokonaistaloudellinen realisointi sekä aiheeseen liittyvien avustusmahdollisuuksien kartoittaminen.

Ruokahuolto

Lapsilukumäärän väheneminen ja toisaalta ikääntyneiden määrän lisääntyminen vaikuttavat ruokapalvelujen toimintoihin tulevaisuudessa, ei kuitenkaan tällä hetkellä. Kaupungin taloudellisen tilanteen heikkeneminen aiheuttaa paineita ruokapalveluihinkin. Ruokapalvelujen tehokas, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta kaikilla osa-alueilla on oltava kaiken uuden suunnittelun pohjana.

Siivouspalvelut

Työntekijöiden ikääntyminen ja pätevän motivoituneen työvoiman saaminen on haasteellista.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

1. Huolehtia omistajan intressistä kaupungin omistamisessa, sekä kaupungin omistukseen tulevista kiinteistöissä niin, että ne säilyttävät arvonsa teknisesti ja toiminnallisesti sekä ovat turvallisia käyttää.
2. Luoda järjestelmä, jonka avulla hallitaan kiinteistöomaisuutta ja sen käyttöä sekä vuokrausta niin, että kaupunginvaltuuston/-hallituksen asettama tuottovaatimus saavutetaan.
3. Luoda kannustava sisäinen vuokrausjärjestelmä, joka tuo esiin kiinteistöjen todelliset käyttökustannukset ja samalla ohjaa vuokralaisia tilojen tarkoituksenmukaiseen ja taloudelliseen käyttöön.
4. Huolehtia ammattitaitoisen kiinteistönhoitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla kiinteistöjen hoitoon liittyvistä tehtävistä.
5. Huolehtia ammattitaitoisen kunnossapitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla rakennusten kunnossapitotöistä, joilla rakennuksista poistetaan vikoja ja kuluneisuutta.
6. Tuottaa ammattitaitoisen ruokapalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti terveellistä, maukasta ja vaihtelevaa ruokaa ottaen huomioon asiakasryhmien erityistarpeet.
7. Tuottaa ammattitaitoisen siivouspalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti laadukkaita siivouspalveluita siten, että kiinteistöjen kunto säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään ja puhdistustaso vastaa toimintojen edellyttämää tasoa.
8. Keskittää tilakeskukseen johtamis- ja osaamisresurssit huolehtimaan kaikesta kiinteistöomaisuuteen liittyvistä kysymyksistä; hankeselvitykset, suunnittelu, rakennuttaminen, isännöinti, vuokraus sekä ruoka- ja siivouspalvelu.
9. Vuokra-asunnot ja asuinalueet tehdään sosiaalisesti heterogeenisiksi ja asuinympäristöt viihtyisiksi sekä lapsiystävällisiksi mm. varaamalla pihoihin riittävän laajat viheralueet ja leikkipaikat. Asukkaiden omatoimisuutta asuinympäristön kehittämisessä tuetaan mm. huolehtimalla siitä, että asuntoalueille tulevat riittävät tilat yhteisiä toimintoja varten.
10. Uusiutuvan energian käytön lisääminen kaikessa peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeissa.

Ruokahuolto

11. Kotimaisen ja lähiruokaraaka-aineiden käyttämisen edistäminen hintakilpailusta huolimatta.

12. Keittiöverkon ja ruokatuotannon toimintojen kehittämässä on huomioitava laadukkaiden ruokapalvelujen tarjoaminen kaikille asiakasryhmille.

Siivouspalvelut

Toiminnan painopistealueena on toimiminen yhteistyössä eri toimialojen kanssa toimialakohtaisten vaatimusten mukaisesti, laadukkaasti, mutta taloudellisesti.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Kiinteistöjen kerrosalaneliöt (m ²)	75 637	73 352	60 425	60 425	60 425
Mittarit					
Kiinteistöjen k-pitomenot (€/m ²)	12,50	18,50	17,50	18,50	18,50
Kiinteistöjen hyödykemenot (€/m ²)	17,94	23,00	23,50	24,00	24,00
Kouluaterian hinta/oppilas (€)*	3,00	3,39	3,50	3,55	3,60
Perusturvan aterian hinta/henkilö (€)	3,95	4,15	4,15	4,15	4,20
Lähirookaostot % -osuus (31.12.2020 saakka lähiruokapäivät (kpl/kk))	5	5	20	20	20
Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus		90	90	90	90
* Sisältää välipalatarjoilun syksystä 2021 alkaen siihen oikeutetuille					

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Tilapalvelut

Tilapalveluiden vastuualueella on ollut henkilöstöä 1.1.2019 yhteensä 5, sekä vuoden 2020 syksyllä rekrytoidaan lisäksi uusi rakennusmestari. Lisäksi liikuntapalveluiden tuottamisen siirtymässä kaupungille 1.1.2021 alkaen, siirtyy henkilöstöä tilahallintoon.

Rakennuttamispalvelut

Rakennuttamispalvelut, sekä hankesuunnittelut hoidetaan samalla organisaatiolla ja tarvittaessa ostopalveluna. Palkkakustannukset kohdennetaan lähes kokonaan investointikohteille, joten ne eivät rasita käyttötalousmenoja. Kustannusarviot hoidetaan osittain omana työnä kohteen laajuudesta riippuen, eli laajemmissa kohteissa rajallisten resurssien vuoksi käytetään ostopalvelua. Erikoissuunnittelu ja -urakointi hoidetaan vain ostopalveluina.

Ruokahuolto

Monitaitoisuus on lisääntynyt ruokahuollossa ja senkin avulla pyritään selviytymään sujuvammin sijaisuushaasteista ja eri asiakaskuntien vaatimien työntekijätarpeiden täyttämistä. Eläköityminen tulevaisuudessa vähentää luontaisesti tarvittaessa ruokahuollon henkilöstöä, jos esim. lapsimäärien väheneminen sitä edellyttää.

Siivouspalvelut

Toimitilamuutokset sekä toiminnan muutokset tuovat mukanaan myös muutoksia siivouspalveluihin.

Kohteiden palvelukuvaukset ajan tasalle kohdekohtaisesti.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

Kiinteistöjen kunnossapito:

1. Ratkaistaan kiinteistöstrategian pohjalta korkean korjausvelan omaavien kiinteistöjen tulevaisuus

Mittari: Lukitaan 2020 toteutuneen strategian pohjalta kiinteistöjen salkkuluokka.

Mittari: Laaditaan korkean korjausvelan omaavien kohteiden osalta toimenpidesuunnitelma aikatauluineen.

Mittari: Käynnistetään laadittu toimenpidesuunnitelma.

Välitön kustannusvaikutus: 0 €

2. Sisäisten vuokrien määrittely- ja laskentatavan uudistaminen siten, että se tuottaa paremman välineen tilakustannusten hallintaan ja vertailuun sekä kannustaa palvelutoimintaa tehokkaaseen ja taloudelliseen tilankäyttöön

Mittari: Valmis uusi laskentapa sisäisille vuokrille

Välitön kustannusvaikutus: + 10.000 €

3. Ulkoiset vuokrat tarkistetaan huomioiden kiinteistökustannukset

Mittari: Uudet päivitetty vuokrahinnat

Siivous:

4. Kerätään asiakaspalautetta kustannustehokkuuden parantamiseksi niin, että laatu ja asiakastyytyväisyys säilyvät.

Mittari: Laaditaan asiakaspalautteen pohjalta suunnitelmaa kustannussäästötavoitteista/-toimista ja palvelun laadun kehittämiseksi asiakkaan näkökulmasta.

Välitön kustannusvaikutus: 0 €

Ruokahuolto:

5. Ruokapalvelun vetovoimatekijöiden vahvistaminen (kotimaiset ja lähiruokaelintarvikkeet).

Mittari: Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus kaikista elintarvikkeista.

Mittari: Lähiruokaraaka-aineiden %-osuus kaikista elintarvikkeista.

Välitön kustannusvaikutus: 0 €

Määrärahat ja tuloarviot

810 TILAHALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	1 440 129	1 487 400	1 513 328	1 513 328
Toimintamenot	-5 988 950	-6 340 880	-6 845 814	-6 542 614
Toimintakate (Netto)	-4 548 821	-4 853 480	-5 332 486	-5 029 286
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-2 018 488	-2 014 600	-1 980 800	-1 980 800
Sisäiset				
Toimintatuotot	8 191 250	997 200	0	1 285 200
Toimintakulut	-220 400	-49 300	0	-52 500

Toimielin: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalue: LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUEET

Kustannuspaikat: 8211 - 8511

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Katujen kunnossapidossa huolehditaan katuverkoston rakenteellisesta kunnosta, talvi- ja kesäkunnossapidosta ja pyritään siten parantamaan liikenneturvallisuutta. Katuvalaistuksessa ylläpidetään ja uusitaan olemassa olevaa katuvaloverkkoa sekä rakennetaan uutta.

Puistoalueilla tarjotaan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia ulkoiluun ja lisätään viihtyvyyttä asuinalueilla.

Leikkipaikoilla lisätään puistojen käyttöastetta ja tarjotaan kasvaville lapsille virikkeitä fyysiseen aktiviteettiin.

Tori tarjoaa paikan paikallisten tapahtumien pitopaikkana sekä toimii säännöllisenä myyntipaikkana pientuottajille.

Muut yleiset alueet (esim. matonpesupaikat, pulkkamäet) tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden omatoimiseen aktiviteettiin.

Jätehuollossa vanhojen kaatopaikkojen sekä maankaatopaikkojen näytteidenotot ja tilan seuranta.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Kaupungin alueella on tiestöä, jonka rakennekerrokset on rakennettu 40 – 50 vuotta tai jopa sitä vanhemman ajan liikennemäärien ja ajoneuvopainojen mukaan. Kaava-alueen teistä ja kevyen liikenteen väylistä on teetetty kuntotutkimukset ja selvitetty korjausvelka, joiden perusteella pyritään vuosittaisella peruskorjauksella pitämään korjausvelka hallittavissa.

Elohopealamppuja ei enää valmisteta ja niitä on korvattu ja korvataan muilla valaisintyypeillä. Valaisimia on noin 2 100 kpl, joista elohopeavalaisimia on noin 1 100 kpl.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Katujen osalta lisätään liikenneturvallisuutta ylläpitämällä ja rakentamalla kevytväyliä. Liikenteelle vaaralliseksi todettujen, erityisesti risteysalueiden, turvallisuutta pyritään parantamaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Puistojen ja kiinteistöjen piha-alueiden kohentamiseen varataan kesäajalle lisäresursseja.

Katuvaloverkoston kohdalla tullaan edelleen poistamaan vanhoja elohopeavalaisimia ja uusissa rakennuskohteissa käytetään energiatehokkaampia ja toimintavarmempia ratkaisuja (LED-teknologia).

Kulttuuri ry:n kautta ja sen avustuksella lisätään erilaisten tapahtumien organisointia torilla. Keskusta-alueen kehittämiseen ja vetovoimaisuuden lisäämiseen panostetaan tulevina vuosina ml. puistoalueet.

Leikkivälineitä uusitaan pienissä erissä jatkuvasti, jolloin vältetään kertainvestoinneilta.

Hylättyjen autojen siirtokustannusten kattamiseksi on käytössä taksa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Kunnossapidettävät kaavatiet (km)	56	56	56	57	57
Kevyen liikenteen väylät (km)	21	21,5	22,5	22,5	23
Puistot (ha)	29	29	29	29	29
Katuvalaistuspisteet (kpl)					
	2060	2150	2100	2100	2100
Mittarit					
Katujen kunnossapitomenot (€/km)	6300	4900	5000	5000	5000
Puistojen ylläpitokustannukset (€/ha)	5000	4800	4800	4800	4800

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Liikuntapalveluiden tuottamisen siirtyessä kaupungille 1.1.2021 alkaen, siirtyy henkilöstöresursseja ulkoalueiden hoitoon.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

6. Laaditaan alustavat suunnitelmat vaaralliseksi todettujen liikennealueiden turvallisuuden kohteiden parantamiseksi.

7. Siirretään ulkoliikuntapaikat ja uimarannat huoltokirjaan ja laaditaan niille PT-suunnitelma

Mittari: Siirretty huoltokirjaan ja suunnitelmat laadittu

8. Laaditaan puistostrategia (sisältää puistot, leikkipuistot ja uimarannat)

Mittari: Puistostrategia laadittu

Välitön kustannusvaikutus 2021: 0 €

Määrärahat ja tuloarviot

820 LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUEET	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	11 600	7 900	7 700	7 700
Toimintamenot	-634 460	-626 500	-731 800	-681 800
Toimintakate (Netto)	-622 860	-618 600	-724 100	-674 100
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-912 047	-795 900	-728 800	-728 800
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	8 237 350	0	8 260 050
Toimintakulut	-32 900	-206 800	0	-161 500

Toimielin: **TEKNINEN LAUTAKUNTA**

Tehtäväalue: **VESIHUOLTO**

Kustannuspaikat tai vastualueet: 8712

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitos perii kunnalta vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä (lakimuutos 1.9.2014).

1.1.2018 alkaen huleveden hallinta on siirtynyt kaupungin vastuulle Someron Vesihuolto Oy:ltä, lakimuutoksen 1.9.2014 myötä. Someron Vesihuolto Oy ylläpitää hulevesijärjestelmää asemakaava-alueella erillisen operointisopimuksen mukaisesti. Yleisellä hulevesimaksulla kateaan hulevesijärjestelmien käyttö-, kunnossapito- ja investointikustannukset.

Määrärahat ja tuloarviot

830 VESIHUOLTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	152 734	160 000	163 200	163 200
Toimintamenot	-13 498	-59 000	-59 100	-59 100
Toimintakate (Netto)	139 236	101 000	104 100	104 100
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-83 577	-87 400	-138 500	-138 500
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-2 700	0	0	0

Toimielin: **TEKNINEN LAUTAKUNTA**

Tehtäväalue: **SUOJELUTOIMI**

Kustannuspaikat: 8811

Tilivelvolliset: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Alueellisen pelastustoimen järjestäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Määrärahat ja tuloarviot

840 SUOJELUTOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	13 282	0	0	0
Toimintamenot	-642 100	-648 600	-648 600	-648 600
Toimintakate (Netto)	-628 818	-648 600	-648 600	-648 600
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	0	0

Toimielin: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO

Kustannuspaikat tai vastualueet: 9011					
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja					
Toiminta-ajatus					
Ympäristötoimen yleishallinnollisten palvelujen ja avustavien tehtävien tuottaminen.					
Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet					
Kaupungin rekisteritietojen ajantasaistaminen ja yhtenäistäminen verottajan tietojen kanssa					
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Mittarit					
- Toiminnan arvioidut vaikutukset kiinteistöverotulojen kehitykseen (tavoitteet tässä vaiheessa täysin alustavia arvioita)	-	-	+35 000 € vs. edellinen vuosi	+35 000 € vs. edellinen vuosi	+35 000 € vs. edellinen vuosi
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Kaupungin rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen kiinteistörekisterikylien mukaisesti edeten kaava-alueittain.

Mittari: Korjatun aineiston välittäminen verohallinnolle.

Määrärahat ja tuloarviot

900 YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	0	400	400	400
Toimintamenot	-94 994	-112 200	-113 700	-113 700
Toimintakate (Netto)	-94 994	-111 800	-113 300	-113 300
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	0	0

Toimielin: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: TIETOIMI

Kustannuspaikat tai vastualueet: 9111

Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Tietoimessa valmistellaan järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustushakemukset sekä seurataan yksityistieverkon kuntoa ja annetaan tiekunnille ja yksityisteiden käyttäjille yksityisteihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Tiekuntien haasteena on toiminnan jatkuvuus. Tietoimen haasteena on omalta osaltaan vastata tiekuntien mahdolliseen kasvavaan ohjaus- ja neuvontatarpeeseen. Toteutuneet yksityistielainsäädännön muutokset edellyttävät perehtymistä säädöksiin sekä niiden vaikutuksiin.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Tietoimessa pyritään ensisijaisesti ohjeistuksella ja neuvonnalla motivoimaan ja kannustamaan tiekuntia jatkuvaan hyvään tienpitoon ja yksityisteitä koskevan lainsäädännön noudattamiseen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Avustettavat yksityistiekilometrit (km)	516	516	516	516	516
Mittarit					
Avustusten piirissä oleva osuus yksityisteistä, %	65	65	65	65	65
Avustus/avustettava km, * 1. luokan tie n. €	490	490	490	490	490

^{*)} Yksityistiet jaettu luokkiin 1-5 ja luokkakohtainen avustus pienenee luokan alentuessa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapitoavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi voimassa olevien avustusperiaatteiden mukaisesti.
2. Täydellisenä jätetyt perusparannusavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.
3. Seurataan yksityistieverkon kuntoa pääosin vuotuisin tarkastuksin sekä tarvittaessa ilmoitusten perusteella.

Määrärahat ja tuloarviot

910 TIETOIMI	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	1 166	0	0	0
Toimintamenot	-196 772	-235 300	-235 800	-235 800
Toimintakate (Netto)	-195 606	-235 300	-235 800	-235 800
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-500	0	-300

Toimielin: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: RAKENNUSVALVONTA

Kustannuspaikat tai vastualueet: 9211

Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnan tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön säilyminen sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristöönsä sopivan rakennuskannan syntymistä.

Rakennusvalvonnan toimintaa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki, asetukset ja kunnan rakennusjärjestys. Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelua koskevat myös esimerkiksi rakennussuojelulaki ja luonnonsuojelulaki.

Somerolla rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupungin ympäristölautakunta. Sen alaisena toimii rakennusvalvontatoimisto.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena on jatkuvasti muuttuva lainsäädäntö. Yhden viranhaltijan on hallittava päätöksentekoon liittyvä juridiikka kokonaisuudessaan päätöksenteon oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi.

Organisaatiosta puuttuu erityislainsäädännön lakimies, josta johtuen päätöksentekoon liittyvä juridiikka on hallittava kokonaisuudessaan päätöksenteon oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Rakennusvalvonnan palvelutaso ja asiakastyytyväisyys pyritään säilyttämään. Muuttuvan normiston ja lainsäädännön osalta päivitetään tietoja.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Rakennuslupahakemukset, kpl	68	80	80	80	80
Toimenpidelupahakemukset, kpl	76	40	40	40	40
Rakentamiseen johtavat ilmoitukset, kpl	63	100	100	100	100
Rakentamiseen liittyvät katselmukset, kpl		250	250	250	250
Mittarit					
Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika, pv	15	21	21	21	21
Toimenpideluvan keskimääräinen käsittelyaika, pv	14	21	21	21	21
Rakentamiseen johtavan ilmoituksen keskimääräinen käsittelyaika, pv	7	14	14	14	14

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Rakennuslupahakemukset käsitellään neljän viikon aikana siitä, kun hakemus on täydellisenä liiteasiakirjoineen jätetty rakennustoimistoon ja pyydyt katselmuksot suoritetaan viikon kuluessa katselmuksen tilaamisesta lukien.
2. Rakentamisen yleistä ohjausta ja neuvontaa annetaan kahtena päivänä viikossa osan päivästä.

Määrärahat ja tuloarviot

920 RAKENNUSVALVONTA	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	52 684	46 300	47 226	47 226
Toimintamenot	-73 449	-71 800	-72 900	-72 900
Toimintakate (Netto)	-20 765	-25 500	-25 674	-25 674
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-4 000	-4 000
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-24 500	-22 700	0	-26 200

Toimielin: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: YMPÄRISTÖNSUOJELU

Kustannuspaikat tai vastualueet: 9311

Tilivelvolliset: Ympäristönsuojelusihteri

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakunta toimii kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, jonka tehtävänä on huolehtia eri lainsäädännössä sille määrättyistä tehtävistä. Lisäksi sen tulee mm. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista ja ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta. Sen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita muille viranomaisille ja edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Ympäristönsuojelun valvonta, edistäminen ja asianmukainen lupakäsittely vaikuttavat kunta-laisten viihtyvyyteen ja luonnon monimuotoisuuteen ja vaikuttavat sitä kautta kaupungin veto-voimaisuuteen ja elinvoimaisuuteen.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Ympäristönsuojelua koskeva lainsäädäntö ja hallinto ovat jatkuvassa muutostilassa. Aluehallintovirastolta on siirretty joitakin ympäristölupa-asioita kunnille ja kehitys saattaa jatkua. Nykyisten Ely-keskusten henkilöstön vähentäminen saattaa myös lisätä kuntien ympäristönsuojelutehtäviä ja heikentää valtion viranomaisilta saatavaa neuvontaa. Tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa erityisesti haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn liittyvä neuvonta, valvonta ja päätösprosessit vievät työaika.

Ympäristönsuojelun resursseja on Somerolla vastikään vähennetty, sillä ympäristönsuojelun vastuualueelle lisättiin vuoden 2018 lopussa maa-ainoslupien valmistelu ja vakuuksien hyväksyminen ja maa-ainoslain valvontatehtävät. Osittain samat tehtävät kuuluvat edelleen myös yhdyskuntasuunnittelun vastuualueelle.

Ympäristönsuojelullinen näkökulma on huomioitava kaikilla toimialoilla, koska useimmat kaupunkia koskevat ympäristökysymykset, kuten esim. kaavoitus, rakentaminen, kaupungin metsien käsittely, viemäröinti, hankinnat jne. ratkaistaan muualla kuin ympäristötoimen alla.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Ympäristönsuojelun erityislaeissa määrätty lupa- ja valvontatehtävät säilyvät toiminnan ensisijaisena painopisteenä ja ensi vuonna ne koskevat erityisesti haja-asutuksen jätevesiä.

Someron kaupungin voima on arvokkaassa ympäristössä: luonnossa, vesistöissä ja pohjavesissä ja ympäristön viihtyvyys on tärkeää esim. markkinoitaessa Someroa uusille asukkaille. Meidän tulee ottaa huomioon luontoarvot ja kehittää luonnonsuojelua kaupungin omilla mailla, kannustaa järvien rannoilla asuvia ja lomailevia työhön järviensä vesienlaadun parantamiseksi ja varmistaa, että pohjavesiä ei pilata. Luontoa on myös suojeltava liialliselta pohjaveden ottamiselta. Tämä koskee erityisesti Hyyppärän harjualueetta, joka on ollut ainakin vielä salolaisten mielenkiinnon kohteena.

Paimionjoki on keskeinen vesistöalue Somerolla ja sen vesiensuojelullista tilaa ja virkistyskäyttöä tullaan edelleen edistämään yhteistyössä Paimionjoki-yhdistyksen ja Varsinais-Suomen Ely-keskuksen kanssa.

Jätehuollossa olisi runsaasti kehittämistarvetta ja tavoitteena tulee olla jätemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen.

Kaupungin viemäriverkoston pääsee runsaasti sade- ja sulamisvesiä, jotka aiheuttavat ylivuotoja suoraan vesistöön ja heikentävät puhdistamon toimivuutta. Verkosto on saatava kuntoon ja tarkoituksella viemäriverkoston kiinteistöiltä johdetut sadevedet on saatava johdetuksi muualle. Vastuu toteutuksesta kuuluu Someron Vesihuolto Oy:lle ja kaupungin tekniselle hallinnolle ja valvontavastuu Varsinais-Suomen Ely-keskukselle. Myönteinen kehitys tilanteen korjaamiseksi onkin päässyt alkuun, mutta sen jatkuminen on varmistettava.

Ilmastonmuutos on koko maapallolla keskeinen ongelma ja kaikkien tulee tehdä voitavansa sen hallitsemiseksi. Someron kaupungin ilmasto-ohjelma on hyväksytty. Kaupungin kaikkien hallintokuntien tulee ottaa huomioon vuoden 2021 toiminnassa toimenpiteet, jotka ilmasto-ohjelmaan on merkitty. Uusiakin toimenpiteitä on kartoitettava ja toteutettava.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Ympäristöluvut ja lupaehtojen tarkistaminen, (kpl)	-	2	2	2	2
Yhteisluvut/Mal ja YSL ja maa-ainesluvut	-	3	3	3	3
Valvonta- ym. käynnit erilaisissa kohteissa, kpl.	70	70	70	70	70
Valvontakäynnit ympäristöluvanvaraisissa laitoksissa (kpl)	12	16	16	16	16
Mittari					
Ympäristöluvan keskimääräinen käsittelyaika, kk		3	3	3	3
Yhteislupien keskimääräinen käsittelyaika, kk		8	8	8	8

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

1. Ympäristölupahakemukset käsitellään rutiininomaisissa tapauksissa kolmen kuukauden kuluessa hakemusten jättämisestä. Yhteisluvut ja maa-ainesluvut käsitellään vastaavasti kahdeksan kuukauden kuluessa.
2. Toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa mm. tekemällä tarkastuskäynti 16-17 ympäristöluvanvaraisella laitoksella.
3. Ympäristölautakunnan alainen viranhaltija on omalla työpanoksellaan mukana edistämässä ympäristönsuojeluun tehtävää toimintaa toimimalla yhteistyössä Paimionjoki-yhdistyksen, Valonian, Varsinais-Suomen –ELY-keskuksen, järvien hoitoyhdistysten ja vastaavien sekä kaupungin oman organisaation kanssa.
4. Ilmasto-ohjelman päivitys yhteistyössä Valonian kanssa

Lupahakemus Hovirinnankosken säännöstelypadon purkamiseksi, luonnonmukaisen pohjapadon rakentamiseksi Hovirinnankoskeen ja Palikaisiin, Rautelankosken kunnostamiseksi sekä vedenjohdusta Paimionjoesta koskevien määräysten muuttamiseksi on käsiteltävänä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Hanketta on valmisteltu yhteistyössä Turun ja Someron kaupungin, Turun Seudun Vesi Oy:n, Turun Vesihuolto Oy:n ja Varsinais-Suomen Ely-keskuksen kanssa.

Tarkkoja kaupungille tulevia kustannuksia ja ajankohtaa, jolloin kustannukset tulevat maksettaviksi ei voida tässä vaiheessa vuoden 2021 osalta arvioida, mutta talousarvioon on esitetty tätä varten määrärahaa, josta mahdollisuuksien mukaan ja oletettavasti jää jonkin verran käytettäväksi myös

joihinkin muihinkin välttämättömiin asiantuntijapalveluihin. Raami on ylitetty lisääntyvien palkkakustannusten takia.

Määrärahat ja tuloarviot

930 YMPÄRISTÖNSUOJELU	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	9 295	4 300	4 386	4 386
Toimintamenot	-123 493	-106 800	-108 000	-108 000
Toimintakate (Netto)	-114 198	-102 500	-103 614	-103 614
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-10 400	-10 300	0	-11 600

Toimielin: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Kustannuspaikat tai vastualueet: 9411, 9412, 9413, 9414

Tilivelvolliset: Maankäyttöinsinööri

Toiminta-ajatus

Kaavoitus

Kaavoituksessa tuotetaan toimivaa, taloudellista ja ympäristöön sopivaa yhdyskuntarakenteen suunnittelua Someron kaupungin, sekä maankäyttösopimuksiin perustuvien järjestelyin myös yksityisten maanomistajien tarpeisiin. Lisäksi annetaan kaavoitukseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta sekä hoidetaan kaavoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Mittaus- ja kiinteistötoimessa tuotetaan ja ylläpidetään kartta- ja paikkatietoaineistoja sekä toimitetaan edellä mainittuja aineistoja kaupungin oman organisaation ohella muidenkin tarpeisiin. Lisäksi toimitaan kaupungin edunvalvojana Maanmittauslaitoksen suorittamissa maanmittaustoimituksissa sekä annetaan yleistä neuvontaa ja ohjausta kiinteistöjen maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä.

Pohjakartta

Ylläpidetään kaavan pohjakarttaa.

Maa-ainesvalvonta

Maa-ainesvalvontaan sisältyvät erilaiset maa-ainelain mukaiset maa-ainesten ottoon liittyvät viranomaistehtävät, kuten lupien ja ilmoitusten käsittely ja valmistelu sekä aineiden oton valvonta. Lupiin liittyvää valvontaa suoritetaan ensisijaisesti vuotuisin tarkastuskierroksin. Muuta maa-ainesten ottamiseen liittyvää valvontaa suoritetaan saatujen ilmoitusten ja muiden maastokäyntien yhteydessä tehtävien havaintojen perusteella.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Kaavoitus

Suurimmat haasteet kohdistuvat asemakaavojen ajanmukaisuuteen. Kunnan on lain mukaan jatkuvasti suoritettava asemakaavojen ajanmukaisuuden arviointia ja tarvittaessa kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi, mikäli kaava on merkittävältä osalta toteuttamatta.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Paineita kohdistuu vuodesta toiseen menneinä vuosikymmeninä asemakaavoissa yhteiseen käyttöön osoitettujen, mutta edelleen yksityisomistuksessa olevien yleisten alueiden lunastamiseen. Erityisesti tämä koskee katualueita. Tarvittavien toimenpiteiden aiheuttama työmäärä

sekä niiden edellyttämät taloudelliset ja henkilöresurssit huomioiden asian kuntoon saattaminen kestää vuosia. Henkilöresurssien varaamisen osalta tarve ei rajoitu ainoastaan kaupungin organisaatioon, vaan kohdistuu erityisesti valtion hallintoon.

Pohjakartta

Koska pohjakartan jatkuva reaaliaikainen päivittäminen ei ole viime aikoina kenttätyöhön käytettävissä olleella, osa-aikaisella henkilöresurssilla ollut mahdollista, on pohjakartta uudistettu suurin piirtein kymmenen vuoden välein kerralla koko keskustaaajaman osalta.

Maa-ainesvalvonta

Muutamissa lupakohteissa päättyneen ottotoiminnan sekä ympäristötoimen sisäisten tehtäväjärjestelyjen seurauksena on tehtäväalueen vastuulla olevien maa-aineslupakohteiden määrä vähentynyt viime vuosista merkittävästi. Haasteet liittyvät enimmäkseen vanhentuvien tai vanhentuneiden lupien päivittämiseen sellaisten vanhojen ennallistamattomien ottoalueiden osalta joissa potentiaalisen irrotettavan aineksen määrä suhteessa maisemoinnissa tarvittavaan ainekseen on vähäinen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Kaavoitus

Tärkeimpänä hankkeena on edelleen keskustaaajaman osayleiskaavoitus, jonka eteenpäin viemiseen varaudutaan lisäpanostuksin vielä ainakin seuraavien kahden vuoden resursoinnissa. Hankkeen yhteydessä selvitetään alustavasti myös asemakaavamuutosten tarpeita. Muita kaavahankkeita viedään eteenpäin tarpeiden ja kulloinkin käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kuntakaavoituksen toinen tärkeä tehtävä on kaupungin asuin- ja teollisuuskäyttöön tarkoitettujen tonttivarannon turvaaminen pitkällä aikavälillä. Kaupungin omien asuintonttien tarjontaa täydennetään kaupunginhallituksen hyväksymän kaavoitusohjelman ja –katsauksen mukaisesti.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Jatkuvasti ylläpidettävä, nykyaikainen mittauskalusto ja sen monipuolisen käytön hallitseva ammattihenkilö mahdollistavat maastomittausten tuottamisen tehokkaasti. Mittaustoimen tulevaisuuden haasteet liittyvät olemassa olevien kaupungin tuottamien kartta-aineiston päivittämiseen ja ylläpitämiseen, kaupungin ulkopuolelta tulevien veloitteiden ja tehtävien hoitamiseen, sekä tarvittavien resurssien ohjaamiseen mainittuihin tehtäviin.

Pohjakartta

Pohjakartan jatkuva vuosittainen ylläpito pyritään turvaamaan varaamalla kustannuspaikalle palveluhankintaa varten vuosittainen ylläpitomääräraha, mikäli riittävää omaa henkilöresurssia ei ole käytettävissä.

Maa-ainesvalvonta

Lähitulevaisuudessa korostunevat valmistelu- ja valvontatyöt, jotka liittyvät muutamien vanhojen ottoalueiden maisemointilupiin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2019	TA 2020	Taloussuunnitelma		
			2021	2022	2023
Kaavoitetut uudet rakennuspaikat, kpl	0	17	0	15	15
Valmisteltavat kirjaamisasiat (lainhuudot jne), kpl	10	2	5	5	5
Rakennusvalvontamittaukset, kpl*			60	60	60

Asiakaspalvelutehtävät, kpl*			300	300	300
Voimassa olevat maa-ainesluvut, kpl**	16	5	7	7	7
Mittarit ja tunnusluvut					
Kaupungin vapaa kaavatonttivaranto***					
- omakotitontit, kpl	30	20	25	40	50
- rivitalotontit, kpl	6	8	8	10	12
- kerrostalotontit, kpl	0	0	0	0	0
- teollisuustontit, kpl	15	10	10	10	15
Vireillä olevat maa-aineslupahakemukset 31.12., kpl (vain lyhyen aikavälin seuranta)	7	3	2	-	-

* Asiakaspalvelutehtävinä kirjataan mm. karttaotteiden välittäminen ja neuvonnan antaminen.

** Lukumäärään sisältyvät luvat, jotka ovat olleet edes osan vuotta voimassa.

*** Kaikki myytävät kohteet eivät ole kaavassa. Omakotitonttien luvuissa eivät ole mukana Somer-
niemen (Jakkula, Mäyrämäki) määräalat. Teollisuustonttien luvuissa ovat mukana myös liiketontit.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021

Kaavoitus

- 1. Tavanomaista rakentamista koskevat ja täydellisenä jätetyt suunnittelutarveratkaisuhakemukset valmistellaan päätettäväksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.**

Mittari: toteutunut (keskimääräinen käsittelyaika; kk) / ei ole toteutunut;

- 2. Keskustaajaman osayleiskaavoituksen eteneminen.**

Mittari: kaavaluonnoksen valmistuminen

Mittaus- ja kiinteistöpalvelut

- 3. Rakennusvalvontaviranomaisen mittaustarpeet täytetään.**

Mittari: toteutunut / ei ole toteutunut; keskimääräinen käsittelyaika (vrk)

Maa-ainesvalvonta

- 4. Maa-aineslupahakemukset valmistellaan päätettäväksi yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu.**

Mittari: Käsittelyaika (kk); alkaen siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu luvan valmistelijalla.

Olennaiset toiminnan muutokset suunnittelukaudella ja perustelut määrärahojen muutoksille.

Keskustaajaman osayleiskaavoituksen kustannukset jakautuvat useammalle vuodelle, alustavan kustannusarvion oltua koko hankkeen osalta noin 170 000-180 000 euroa. Aloitusvaiheen töihin sekä perusselvityksiin oli varattu noin 86 500 euroa ja kyseiset työt valmistunevat pääosin vuonna 2020. Vuodelle 2021 pääosin ajoittuvien luonnosvaiheen töiden kustannusarvio on noin 60 000 euroa. Vaikka hankkeen suurin menorasitus projektisuunnitelman mukaan kohdistuu kuluvalle kalenterivuodelle, on esityksessä pitäydytty ensi vuoden osalta vielä kuluvan vuoden tasolla, jotta turvataan resurssit myös muiden kaavahankkeiden resurssit, varsinkin siinä tapauksessa, että hanke joltain osin viivästyisi. Mittaus- ja kiinteistötoimen osalta talousarvion raami on esityksessä ylitetty

7500 eurolla, josta kolmannes johtuu työehtosopimusperäisistä palkkatarkistuksista ja kaksi kolmannesta varautumisesta seudullisen kuntatietojärjestelmän (Trimble Locus) lisääntyviin kuluihin.

Määrärahat ja tuloarviot

940 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	TP 2019	TA 2020	LTKEHD 2021	KVPÄÄTÖS 2021
Tuloarviot ja määrärahat				
Toimintatulot	7 322	6 700	7 100	7 100
Toimintamenot	-141 250	-381 600	-294 100	-294 100
Toimintakate (Netto)	-133 928	-374 900	-287 000	-287 000
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-8 360	-5 800	-9 600	-9 600
Sisäiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-45 100	-44 600	0	-46 600

7. INVESTOINTIOSA

	TP 2019	TA 2020	TA 2021 KVPÄÄTÖS	TS 2022	TS 2023
KIINTEÄ OMAISUUS					
Kaupunginhallitus					
Maa-alueiden/rakennusten myynti	2 057 311	2 360 000	75 000	75 000	75 000
Maa-alueiden/rakennusten osto	-145 335	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Netto	1 911 976	2 310 000	25 000	25 000	25 000
AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS					
Kaupunginhallitus					
Osakkeiden myynti	0	4 800 000	4 880 000	180 000	180 000
Osakkeiden osto	-1 469 106	-50 000	-110 000	-110 000	-110 000
Netto	-1 469 106	4 750 000	4 770 000	70 000	70 000
IRTAIN OMAISUUS					
Perusturvalautakunta					
Menot yhteensä	-26 576	-81 000	-284 000	-15 000	-12 000
Tekninen lautakunta	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	-7 738	-287 000	-25 000	0	-60 000
Sivistyslautakunta	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	0	0	-73 000	0	0
Ympäristölautakunta	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	-27 900	0	0	0	0
Netto yhteensä	-62 214	-368 000	-382 000	-15 000	-72 000
TALONRAKENNUS					
Tekninen lautakunta					
Tulot yhteensä	0	234 000	105 000	395 400	0
Menot yhteensä	-2 868 834	-1 855 000	-1 280 000	-2 113 000	-990 000
Netto yhteensä	-2 868 834	-1 621 000	-1 175 000	-1 717 600	-990 000
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS					
Tekninen lautakunta					
Tulot yhteensä	305 436	141 000	57 000	437 000	114 000
Menot yhteensä	-2 515 621	-2 110 000	-1 365 000	-2 535 000	-2 755 000
Netto yhteensä	-2 210 185	-1 969 000	-1 308 000	-2 098 000	-2 641 000
TULOT YHTEENSÄ	2 362 747	7 535 000	5 117 000	1 087 400	369 000
MENOT YHTEENSÄ	-7 061 110	-4 433 000	-3 187 000	-4 823 000	-3 977 000
NETTO	-4 698 363	3 102 000	1 930 000	-3 735 600	-3 608 000

IRTAIMISTON HANKINTAOHJELMA 2021 - 2022				
	Kust.arv.	2021	2022	2023
TEKNINEN LAUTAKUNTA				
Tietohallinto				
Suun terveydenhuollon uusi versio		20 000		
Lifecare 2021		170 000		
Kanta-julkaisu 2017		10 000		
Lifecare Kotihoidon optimointi		15 000		
Lifecare Omahoito labrojen lähetykseen		20 000		
Lifecare Laskutus		15 000		
Medanets/mobiiliratkaisu hoitotyöhön/osasto			10 000	
Mediakeskus				12 000
Hammaskuvantaminen			5 000	
OMNI360 Sosiaalipalveluiden asiakastietojärjestelmä		34 000		
Opetuksen digitalisaatio (varhaiskasvatus)		13 000		
Oppivelvollisuuden laajentaminen lukio		60 000		
Seudullisen paikkatietojärjestelmän (Trimble Locus) laajentaminen				
- selainpohjainen sovellus (Cloud)		13 000		
- rakennusvalvonnan lupapalvelu (eServices)		12 000		
Sähköinen arkistointi				60 000
Yhteensä	0	382 000	15 000	72 000
IRTAIMISTO YHTEENSÄ	0	382 000	15 000	72 000

KIINTEÄ OMAISUUS JA OSAKKEET 2021 - 2023

	2021	2022	2023	Lisäinformaatio
MENOT				
Kiinteä omaisuus				
Rakennusten /maa-alueiden osto	50 000	50 000	50 000	
Osakkeet				
Osakkeiden osto	10 000	10 000	10 000	
Sijoitus Somerasuntoihin	100 000	100 000	100 000	
Yhteensä	160 000	160 000	160 000	
TULOT				
Kiinteä omaisuus				
Maa-alueiden myynti	75 000	75 000	75 000	tonnttien myynti
Osakkeet				
Osakkeiden myynti	180 000	180 000	180 000	mm. asunto-osakkeiden myynti
Ktö Oy Someron Lamminniemi	4 700 000			Ktö Oy Someron Lamminniemen osakkeiden myynti
Yhteensä	4 955 000	255 000	255 000	
NETTO	4 795 000	95 000	95 000	

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT V. 2021 - 2024

MENOT alv 0%	Kust.arvio	Käyttö	2021	2022	2023	2024	Lisäinformaatio
Joensuun koulu	225 000		25 000	200 000			Keittiön perusparannus; suunnittelu ja toteutus
Oinasjärven koulu	-						
Pitkäjärven koulu	-						
Kirkonmäen koulu	-						
Oinasjärven päiväkot	-						
Leivonpesän päiväkot	-						
Tuulihatun päiväkot	-						
Terveyskeskus	25 000		25 000				Arkiston siirto Jonkkala -> TK
mm. Tk, uimahalli, kaupungintalo, yu-kenttä	135 000		5 000	130 000			Aurinkovoima/-energia
Kirjasto	60 000		35 000		25 000		Omatoimikirjasto (kamera-, murto- ja kulunvalvonta, valaistusautomaatika), IV-kunnostus
Kaupungintalo	350 000		200 000	150 000			Vesikatto, LVIS-tekniikan perusparannus, erillinen jäte-/autokatos/varavoima
Kiiruun talo	95 000				95 000		Vesikatto, rakennuksen ulkopinnat
Jauhetalo	80 000		80 000				LVS-tekniikan eriyttäminen
Uimahalli	40 000				40 000		Liukumäkialtaan portaat
Monitoimihalli	20 000		20 000				Äänentoisto
Paloasema	350 000				350 000		Ikkunat ,ovet, vesikaton ja julkisivun maalaus, ilmanvaihto, sisäpinnat
Jonkkala	170 000			80 000	90 000		Ulkomaalaus/julkisivun kunnostus, kv-putkiston uusiminen, sisäpinnat
Toimintakeskus	100 000					100 000	LVIS-tekniikan uusiminen
Hovimäki	150 000		150 000				Huoltorakennus
Urheilukenttä	1 088 380	63 380	350 000	675 000			Keskusurheilukentän saneeraus **)
Urheilukentän huoltorakennus ja sos.tilat	249 000		20 000	229 000			Keskusurheilukentän saneeraus **)
Urheilukentän katsomo	394 000		50 000	344 000			Keskusurheilukentän saneeraus **)
Urheilukentän ja muut keskustan liikunta-alueet	30 000		30 000				Hankesuunnitelma **), puistostrategia huomioiden
Sairaalatien rivitalot	550 000		130 000	130 000	290 000		Kv-putkisto, vesikatto, sisäpuolen pintaremonttia
Valkeen saunarakennus	25 000		15 000	10 000			Laituri, rakenn. ulkopinnat
Kiint.kulunvalvonta / työajanseuranta	193 414	98 414	30 000	65 000			Päiväkodit (Tuulihattu ja Leivonpesä)
Esteettömyyskorjaukset	57 402	42 402	15 000				Kaupungintalo
Kiinteistöjen muut korjaukset	400 000		100 000	100 000	100 000	100 000	Varaus (ennalta-arvaamaton)
YHTEENSÄ	4 787 196	204 196	1 280 000	2 113 000	990 000	200 000	
TULOT							
Urheilukenttä	307 500		105 000	202 500			Valtionavustus 30 %
Urheilukentän huoltorakennus	74 700			74 700			Valtionavustus 30 %
Urheilukentän katsomo	118 200			118 200			Valtionavustus 30 %
YHTEENSÄ	500 400	-	105 000	395 400	-	-	
							**) edellyttää valtionavustusta
							***) edellyttää yu-kentän päätöstä

JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS 2021 - 2024

Menot alv 0%	Kust.arvio	Käyttö	2021	2022	2023	2024	Lisäinformaatio
Kaavateiden kestopäällystys	360 000		90 000	90 000	90 000	90 000	Teiden päällystystä
Teiden rakentaminen ja peruskorjaus	1 200 000		300 000	300 000	300 000	300 000	Teiden rakent., peruskorj. toimenpideohj. mukaan
Kevyenliikenteenväylät	1 390 000		150 000	730 000	160 000	350 000	Klv suunnittelu ja toteutus; Turuntie, Leivontien loppuosa, Ihamäentie
Keskustaajaman liikenneturvallisuuden parant.	95 000		35 000	30 000	30 000		Laadittavan liikenneturvallisuus selvityksen mukaan
Keskustaajaman kehittäminen	35 000		35 000				Suunnittelu
Joensuuntien esteettömyyskorjaukset	15 000		15 000				Suunnittelu ja toteutus
Katuvalaistus	280 000		70 000	70 000	70 000	70 000	Laajentamista ja uudistamista
Puistot ja yleiset alueet	40 000		10 000	10 000	10 000	10 000	Puistojen suunnittelu ja rakentaminen
Havuharjun alueen liiikuntapaikkojen suunnittelu	25 000			25 000			
Uimarantojen peruskorjaus	50 000		50 000				Uimarantojen laituriremontit, muiden kohteiden puurakennepäivitys
Uimarannan perustaminen				30 000			Kyyrän virkistysalueen uimarannan rakentaminen v. 2022
Frisbeegolf kenttä	10 000		10 000				
Skeittiparkki	40 000		40 000				Edellyttää ulkopuolista rahoitusta (50-70 %)
Lasten liikuntapuisto	200 000		10 000	190 000			Edellyttää valtionavustusta (30-50 %), testamenttiraha
Mäkelän alueen kunnallistekniikka	800 000		50 000	300 000	450 000		Suunnittelu ja toteutus
Hypäkiven I alueen kunnallistekniikka	50 000					50 000	Suunnittelu ja toteutus
Ihamäen II alueen kunnallistekniikka	1 250 000			50 000	600 000	600 000	Suunnittelu ja toteutus
Kermisen alueen kunnallistekniikka	1 015 000			15 000	500 000	500 000	Suunnittelu ja toteutus
Antintien alueen kunnallistekniikka	690 000			345 000	345 000		Suunnittelu ja toteutus
Kultelan kunnallistekniikka							Toteutus alueen yhdysk.rak. mukaan. Kust. arvio 2,5 m€
Siltarumpu Liiketie - Viljatie	120 000		120 000				
Hulevesiverkoston perusparannus ja laajennus	1 130 000		380 000	350 000	200 000	200 000	Turuntie, Antintien alue muut kohteet hulevesien hallinnan toimenpideohj.mukaan
Yhteensä	8 795 000		1 365 000	2 535 000	2 755 000	2 170 000	
TULOT							
Skeittiparkki	20 000		20 000				Ulkopuolinen rahoitus
Lasten liikuntapuisto	200 000		10 000	190 000			Valtionavustus 63 t€, testamenttiraha 137 t€
Turuntie klv; jätevesilinja	160 000		27 000	133 000			Someron Vesihuolto Oy
Antintien alueen kunnallistekniikka	228 000			114 000	114 000		Someron Vesihuolto Oy
Ihamäentien klv (Hämeen Härkätie - Pärnämäentie)	3 000					3 000	Valtionavustus (ELY)
YHTEENSÄ	611 000		57 000	437 000	114 000	3 000	

8. RAHOITUSOSA

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA

	TP 2019	TA+MUUT. 2020	KVPÄÄTÖS 2021	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	1 136 909	1 015 490	2 052 274	1 834 090	1 580 390
SATUNNAISET ERÄT	0	0	3 500 000	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-71 681	0	-3 500 000	0	0
	1 136 909	1 015 490	2 052 274	1 834 090	1 580 390
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-2 866 200	-3 171 000	-3 187 000	-4 823 000	-3 977 000
RAHOITUSOSUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	397 358	200 000	162 000	832 400	144 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	146 806	330 000	4 955 000	0	0
	-2 322 036	-2 641 000	1 930 000	-3 990 600	-3 833 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 256 807	-1 625 510	3 982 274	-2 156 510	-2 252 610
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	15 496	15 500	15 500	15 500	15 500
	15 496	15 500	15 500	15 500	15 500
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	3 800 000	3 000 000	5 600 000	5 900 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 252 557	-2 300 000	-2 316 400	-2 316 400	-2 149 800
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS *		130 000	130 000	130 000	130 000
	-1 237 061	1 645 500	829 100	3 299 100	3 765 700
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 237 061	1 661 000	844 600	3 314 600	3 781 200
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 493 868	35 490	4 826 874	1 158 090	1 528 590

*)3 milj. euroa merkitty saatavien lisäykseksi myyntihinnasta
130 000 euroa Vesihuolto Oy:n kauppahintasaamisen lyhennyserä

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2021 (Sisäiset ja ulkoiset erät)	TP 2019	TA+MUUT. 2020	KVPÄÄTÖS 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINTATUOTOT						
MYYNNTTUOTOT	6 603 374	6 141 950	6 592 738	7,3	2 417 600	2 441 100
MAKSUTUOTOT	4 144 809	3 940 100	4 020 006	2,0	3 877 400	3 916 100
TUET JA AVUSTUKSET	511 995	552 400	566 506	2,6	571 900	577 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 068 391	8 006 100	7 777 648	-2,9	2 013 400	2 033 500
TOIMINTATUOTOT	19 328 569	18 640 550	18 956 898	1,7	8 880 300	8 968 000
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-25 580 646	-27 015 810	-27 645 600	2,3	-27 905 900	-28 185 400
PALKAT JA PALKKIOT	-20 492 057	-21 505 700	-22 048 700	2,5	-22 253 400	-22 476 500
HENKILÖSIVUKULUT	-5 088 589	-5 510 110	-5 596 900	1,6	-5 652 500	-5 708 900
ELÄKEKULUT	0	-4 665 200	-4 730 300	1,4	-4 777 200	-4 825 400
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	0	-844 910	-866 600	2,6	-875 300	-883 500
PALVELUJEN OSTOT	-31 752 905	-31 689 900	-31 650 995	-0,1	-27 525 500	-27 796 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 895 858	-4 043 750	-4 431 509	9,6	-4 473 800	-4 516 400
AVUSTUKSET	-3 340 683	-3 289 700	-3 119 500	-5,2	-3 150 800	-3 182 400
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 847 204	-7 136 800	-7 015 110	-1,7	-1 241 000	-1 252 800
TOIMINTAKULUT	-71 417 296	-73 175 960	-73 862 714	0,9	-64 297 000	-64 933 900
TOIMINTAKATE	-52 088 727	-54 535 410	-54 905 816	0,7	-55 416 700	-55 965 900
VEROTULOT	27 510 074	28 650 000	29 260 000	2,1	29 552 700	29 848 200
VALTIONOSUJDET	25 650 130	26 900 000	27 658 690	2,8	27 658 690	27 658 690
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	1 198	500	1 000	100,0	1 000	1 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	182 737	124 400	153 400	23,3	153 400	153 400
KORKOKULUT	-98 832	-100 000	-91 000	-9,0	-91 000	-91 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-19 670	-24 000	-24 000	0,0	-24 000	-24 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	65 433	900	39 400	4 277,8	39 400	39 400
VUOSIKATE	1 136 910	1 015 490	2 052 274	102,1	1 834 090	1 580 390
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 282 695	-3 133 000	-3 052 100	-2,6	-2 971 800	-2 879 900
SA TUNNAISET ERÄT	0	0	3 500 000		0	0
TILIKAUDEN TULOS	-2 145 785	-2 117 510	2 500 174	-218,1	-1 137 710	-1 299 510
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 145 785	-2 117 510	2 500 174	-218,1	-1 137 710	-1 299 510

Toimielin	Tentäväalue (Kvalit)	Vastuualue (Ltk)	Toimintayksikkö (Viranhalt.)	Kustannuspaikka
10	Keskusvaalilautak.	100	Vaalit	
		1000	Valtiolliset vaalit	1010 Eduskuntavaalit
				1011 Valtiolliset vaalit
				1012 Valtiolliset vaalit
				1013 EU-vaalit
				1014 Maakuntavaalit
		1100	Kunnallisvaalit	1111 Kuntavaalit
20	Tarkastuslautak.	200	Tarkastustoimi	
		2000	Tilintarkastus	2011 Tilintarkastus
30	Kaupunginhallitus	300	Hallinto	
		3000	Hallintopalvelut	3010 Kaupunginvaltuusto
				3012 Kaupunginhallitus
		3200	Toimistopalvelut	3211 Keskustoimisto
				3212 Monistamo
		3300	Taloushallintopalvelut	3310 Taloustoimisto
		3400	Muu yleishallinto	3411 Verotus
				3414 Joukkoliikenne
				3416 Muu Toiminta
				3417 Edustus
		3500	Henkilöstöhallinto	3510 Henkilöstön yhteistyöryhmä
				3512 Työsuojelutoimikunta
				3513 Yhteistyötoimikunta
				3514 TYHY-toiminta
				3515 Muu henkilöstöhallinto
				3516 Organisaation kehittäminen
		3600	Elinvoimopalvelut	3610 Elinkeinojen kehittämisen
				3612 Markkinointi
				3613 Työllisyyden edistäminen
				3614 EU-projektit
		3700	Maaseutupalvelut	3710 Maaseutupalvelut
				3711 Seudulliset maaseutupalvelut
				3712 Omat maaseutupalvelut
		3800	Maa- ja metsätilat	3810 Maa- ja metsätilat

Toimielin	Tehtäväalue (Kvatt)	Vastuualue (Ltk)	Toimintayksikkö (Viranhalt.)	Kustannuspaikka
50	Perusturvalautak.	500	Perusturvat. hallinto ja huolto	5111 Perusturvalautak. ja -toimisto
				5113 Varahenkilöstö
				5115 Edunvalvonta
		5100	Perusturvatoimen huolto	5211 Vaatehuolto
				5212 Kiinteistöhuolto
		5200	Ympäristöterveydenhuolto	5311 Terveysvalvonta
				5312 Eläinlääkintähuolto
	520	5300	Kansanterveysystyö	5321 Terveysneuvonta
				5322 Työterveyshuolto
				5323 Sairaanhoidon vastaanotto toiminta
				5324 Mielenterveysystyö
				5325 Hammashuolto
		5400	Täydentävät palvelut	5421 Laboratorio
				5422 Röntgen
				5423 Kuntoutus
				5424 Sairaankuljetus
				5425 Erityistyöntekijät
	530	5500	Erikoissairaanhoito	5511 Erikoissairaanhoito
	540	5550	Sosiaalityö	5521 Sosiaalitoimisto
		5600	Sosiaalipalvelut	5611 Perhepalvelut
				5612 Lastensuojelu
				5613 Päihdehuolto
				5614 Asumis palvelut
				5615 Vammais palvelut

Toimielin	Tehtäväalue (Kvalt)	Vastuualue (Ltk)	Toimintayksikkö (Viranhalt.)	Kustannuspaikka
			5620 Kuntouttava työtoiminta	5621 Kuntouttava työtoiminta
			5630 Palveluliikenne	5631 Palveluliikenne
		5700 Toimeentuloturva	5710 Toimeentuloturva	5641 Toimeentulotuki
		5800 Vanhustyö	5810 Kotihoito	5711 Kotihoito
			5820 Ryhmäkodit	5712 Omaishoidon tuki
				5732 Mehiläinen
				5733 Palvelutalo Tervas kanto
				5734 Yksityiset asumispalvelut
				5735 Perhehoito
				5736 Katajakoti
				5738 Palveluasum. Lamminniemi
				5739 Mäntykoti
			5830 Vuodeosastot	5831 Terveystieteiden osasto
			5840 Päiväkuntoutus	5841 Kuntouttava päivätoiminta
		5900 Kehitysvammatyö	5910 Kehitysvammatyö	5911 Toimintakeskus
				5912 Autettu asuminen
				5913 Muu kehitysvammatyö
60 Sivistyslautak.	600 Sivistystoimen hallinto	6000 Sivistystoimen hallinto	6010 Sivistystoimen hallinto	6011 Sivistystoimen hallinto
				6012 Koulupsykologi
				6013 Koulukuraattori
				6014 Hyte-koordinaattori
	610 Perusopetus	6100 Perusopetus	6110 Peruskoulut	6112 Joensuu
				6113 Kirkonmäki
				6114 Oinasjärvi
				6117 Pitkäjärvi
				6119 Yläkoulu
				6120 Koulut yhteisesti

Toimielin	Tentäväalue (Kvalt)	Vastuualue (Ltk)	Toimintayksikkö (Viranhalt.)	Kustannuspaikka
620	Toisen asteen koulutus	6200	6210	6211
			Lukiokoulutus	Someron lukio
			6220	6221
			Ammatillinen koulutus	Ammatillinen koulutus
630	Vapaa sivistystyö	6300	6310	6311
			Kansalaisopisto	Somero-opisto
			6320	6321
			Musiikkikoulutus	Musiikkiopisto
640	Kirjasto toimi	6400	6410	6411
			Kirjastopalvelut	Kirjasto
650	Vapaa-aikapalvelut	6500	6510	6511
			Vapaa-aikatoimen hallinto	Vapaa-aikatoimen hallinto
		6600	6610	6611
		Liikuntatoimi	Liikuntatoimi	Liikuntatoimi
		6700	6710	6711
		Nuorisotoimi	Nuorisotoimi	Nuorisotoimi
				6712 Nuorisovaltuusto
				6713 Etsivä nuorisotyö
				6714 Starttipaja
		6800	6810	6811
		Kulttuuritoimi	Kulttuuritoimi	Kulttuuritoimi
660	Varhaiskasvatus	6900	6910	6911
			Varhaiskasvatus	Päivähoidon toimisto
			6920	6921
			Päiväkodit	Leivonpesä
				6922 Leppäkerttu
				6923 Sammalniitty
				6924 Tuulihattu
				6925 Tervapääskyt
		6930	6931	6951
		Perhepäivähoito	Perhepäivähoito	Perhepäivähoito
		6935	6960	6961
		Avoin varhaiskasvatus	Avoin varhaiskasvatus	Avoin päiväkot
				Kerhotoiminta
		6940	6971	6971
		Kotihoidon tuki	Kotihoidon tuki	Lasten kotihoidon tuki

SISÄISET ERÄT

SISÄISET SIIVOUSPALVELUT (SIS. PESULAPALVELUT)		KJEHD 2021 €
3011	Kaupunginvaltuusto	4 900
3012	Kaupunginhallitus	3 100
3211	Keskustoimisto	3 400
3311	Taloustoimisto	3 100
3611	Elinkeinojen kehittäminen	1 400
3711	Seudulliset maaseutupalvelut	2 300
5111	Perusturvalautak. ja -toimisto	9 300
5113	Varahenkilöstö	1 500
5211	Vaatehuolto	2 700
5311	Terveysvalvonta	100
5321	Terveysneuvonta	1 400
5322	Työterveyshuolto	300
5323	Sairaanhoidon vastaanottotoimi	93 800
5324	Mielenterveystyö	300
5325	Hammashuolto	18 000
5421	Laboratorio	500
5422	Röntgen	200
5423	Kuntoutus	3 000
5425	Eriytyöntekijät	100
5521	Sosiaalitoimisto	5 800
5611	Perhepalvelut	100
5621	Kuntouttava työtoiminta	2 500
5711	Kotihoito	13 900
5733	Palvelutalo Tervaskanto	123 000
5738	Palveluasum. Lamminniemi	1 100
5739	Mäntykoti	111 200
5831	Terveyskeskuksen osasto	151 200
5911	Toimintakeskus	400
5912	Autettu asuminen	2 300

SISÄISET SIIVOUSPALVELUT (SIS. PESULAPALVELUT)		KIEHD 2021 €
6011	Sivistystoimen hallinto	1 500
6112	Joensuu	96 500
6113	Kirkonmäki	27 400
6114	Oinasjärvi	17 700
6117	Pitkäjärvi	12 000
6119	Yläkoulu	61 500
6211	Someron lukio	43 100
6311	Somero-opisto	17 900
6411	Kirjasto	31 800
6711	Nuorisotoimi	6 700
6811	Kulttuuritoimi	3 000
6911	Päivähoitotoimisto	4 800
6921	Leivonpesä	41 300
6922	Leppäkerttu	15 700
6923	Sammalniitty	7 800
6924	Tuulihattu	42 200
6925	Tervapääskyt	13 100
8011	Tekninen hallinto	2 200
8012	Tietohallinto	2 000
8111	Tilakeskuksen hallinto	5 300
8121	Kiinteistöjen kunnossapito	100
8131	Siivous	1 500
8141	Ruokahuolto	5 000
8211	Katujen kunnossapito	400
8311	Puistot ja leikkipaikat	400
9211	Rakennusvalvonta	1 500
9311	Ympäristönsuojelu	400
9412	Kaavoitus	1 900
YHTEENSÄ		1 025 600

SISÄISET RUOKAHUOLTO		KJEHD 2021 €
5711	Kotihoito	191 400
5733	Palvelutalo Tervaskanto	235 400
5739	Mäntykoti	107 200
5831	Terveyskeskuksen osasto	107 200
5911	Toimintakeskus	58 300
5912	Autettu asuminen	47 100
6112	Joensuu	176 800
6113	Kirkonmäki	76 000
6114	Oinasjärvi	42 500
6117	Pitkäjärvi	41 500
6119	Yläkoulu	174 200
6211	Someron lukio	93 800
6921	Leivonpesä	101 000
6922	Leppäkerttu	13 200
6923	Sammalniitty	21 500
6924	Tuulihattu	87 900
6925	Tervapääskyt	37 300
2011	Tilintarkastus	150
3011	Kaupunginvaltuusto	1 500
3012	Kaupunginhallitus	1 300
3611	Elinkeinojen kehittäminen	200
5111	Perusturvalautak. ja -toimisto	900
6011	Sivistystoimen hallinto	300
6120	Koulut yhteisesti	1 500
6911	Päivähoitotoimisto	200
8011	Tekninen hallinto	1 000
9211	Rakennusvalvonta	500
YHTEENSÄ		1 619 850